

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.



Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Arisztokrácia és középosztály.

Budapest, október 22.

(s.) Gróf Széchenyi Aladár országgyűlési képviselő ur megütöztél azzal, hogy Pálffy János tanítása című vezércikkemre hosszabb cikkben válaszol. Az a társadalmi kérdés, amelyet gróf Pálffy nagyszerű alapítványának ötletéből, a magyar sajtónak még egynehány orgánumával együtt, fölvetettünk, elég fontos arra, hogy gróf Széchenyi választát ezen a helyen közöljük; a válasz maga pedig azzal a jogos igényvel lép fel, hogy ezen a helyen méltassuk is.

Gróf Széchenyi cikke így szól:

Azon korszakos nagy cselekedet jelentőségéről, amelyvel idős gróf Pálffy János néhány napja a nemzet legnagyobb jótöve között foglalt helyet, kár egy szót is még vesztegetni; tisztában van azzal minden magyar ember, kinek helyén van esze és szíve. Azt mondja a fővárosi sajtónak egy része, de főleg a Budapesti Napló, hogy gróf Pálffy Jánosnak ezen nagy cselekedete tanítás azoknak, akiknek nagyon illetékes tanítómesterük, mert közéjük való, köztük is a legelső közé, tudniillik a legnagyobb rang és a legnagyobb vagyon urainak, az arisztokráciának. Egyetértek ezen felfogással, mert jól tudom, hogy vannak néhányan az arisztokrácia tagjai között, kik hasonló módon áldozhatnának a haza oltárán, a nélkül hogy vagyonukban valami nagy kárt tennének, de meg kell jegyeznem, hogy gróf Pálffy János az ország legmagasabb emberei közé tartozik és legényember léte tetszése szerint rendelkezhetik vagyonával. Az arisztokráciának azon tagjai, kik nagy családdal bírnak, ezt a nemes példát nem utánozhatják — bármennyire szeretnék is — a nélkül, hogy gyermekeiket tetemesen meg ne károsítsanak; aztán pedig jó lesz egy tekintetet vetni a telekönyvi hivatalokba, ott megtudhatják azok, kik még nem

tudják, hogy az arisztokrácia nagy részének fekövőségei alaposan meg vannak terhelve adóssággal.

De hogy tollat ragadtam, annak főcélja azon körülmény, hogy megáfoljam illetőleg helyreigazítsam a Budapesti Naplónak azon állításait, melyeket igazságokképpen ezen nagy cselekedetből levonni jónak látott. Azt mondja ugyanis többek között a Budapesti Napló, hogy: „Minden középosztályos intézményt, mindent, ami a nemzeti kulturát, a jótékonyt és a társadalom egyéb feladatait szolgálja, a magyar középosztály hozott létre, a magyar középosztály tart fenn; hogy vannak kultúregyesületek, emberbaráti intézetek, humanus egyesületek, azt a középosztálynak köszönhetjük. A magyar középirtokos, honorácior, iparos és kereskedő-osztály együtt képviseli a tevékeny magyar társadalmat. Akik ennek a tevékenységnek a vezetésére volnának hivatva, azok páholyból nézik az egész világot, akik körülöttük él, dolgozik, szenved és küzködik.” Hogy a magyar középosztálynak ezredéves történelmünkben milyen szerep jutott, azt különösen az utóbbi időkben hangoztatják mindenfelé, tudja is mindenki, aki hazai viszonyainkkal ismerős és tőlem legtávolabb áll, hogy a nemzet gerincének érdemeiből valamit is levonjak, de bocsánatot kérek, a fenntidézett állítások szerintem nem felelnek meg sem a történelmi tényeknek, sem a mostani viszonyoknak, vagy legalább is erősen túlzottak. Kérdelem, hogy ki alapította a Nemzeti Múzeumot? Széchenyi Ferenc ösytám nem tartozott a középosztályhoz. Ki alapította a Magyar Tudományos Akadémiát? Ugy hiszem, Széchenyi István és társai nem tartoztak a középosztályhoz. Hát a magyar földhitelintézetet kik alapították? Ugy tudom, hogy az alapítók nem voltak a középosztály tagjai, sőt az alapítás főcélja éppen a középosztály hiteligényeinek kielégítésére irányult. Tudnék még néhány középosztályos és kulturális intézményt felsorolni, amelyek létüket egyenesen

az arisztokráciának köszönnek, de úgy hiszem, példának ez is elég. Ismerek a sok között egy hozzámm közel álló férfit, aki jövedelmének tetemes részét évente jótékony és kulturális célokra adozza; nem tartozik a középosztályhoz. Ami pedig azt illeti, hogy csak a középosztály képviseli a tevékeny magyar társadalmat, akik pedig ennek a tevékenységnek vezetésére volnának hivatva, azok páholyból nézik az egész világot, valóban azt kell hinnem, hogy az illető, ki ezt leírta, holdkórásban szenved, se nem lát, se nem hall. Hát mattonon nekem az illető egy kultúregyesületet, egy emberbaráti intézetet, egy humanus egyesületet, amelynek élén ne az arisztokráciának valamelyik tagja állana?

Hisz eltekintve a politikai pályától, hol az utolsó évtizedekben az arisztokráciának ugyszólván legjobbjai küzdöttek és küzdenek részben ma is, még a pénzintézetek, részvénytársaságok és mindenféle közgazdasági vállalatoknál is megtaláljuk az arisztokrácia tagjait és akkor a tisztelt cikkirő azt állítja, hogy páholyból nézik az egész világot, amely körülöttük él, dolgozik, szenved és küzködik. Tehát az arisztokrácia nem dolgozik, nem szenved és nem küzködik; hogy dolgozik, azt már bebizonyítottam, hogy szenved-e vagy sem, azt így általánosságban nem tudom megmondani, aminthogy úgy hiszem, miszerint a társadalom többi rétegeinek tagjait sem lehet mind egy kaptafára huzni; de ismerem néhányat, kiket a gondviselés ugyan nem kényeztetett el; ami pedig a küzdést illeti, biztosíthatom a Budapesti Napló tisztelt cikkirőjét, hogy amint az arisztokrácia a múltban ismerte hazája iránti kötelességeit, úgy a jövőben is fogja azokat ismerni és nem szorult rá, hogy ezen kötelességeire oktassák.

Széchenyi Aladár gróf.

Kezdjük a végén és végezzünk minde-
nekelőtt a kellemetlenebb részével. Haritsuk

T Á R C A.

Blaháné.

— 1900. október 22. —

A csalogány olyan madár:
Sütkérezni külföldre jár.
De te mindig csak nekünk daloltál,
Csak a miénk voltál,
Soha, soha fölünk
El nem vándoroltál!

*

A csalogány olyan madár:
Mind elnémul, ha jön a nyár.
Jöhett nyár, jöhett hideg tél,
Te csak énekeltél,
Sohasem fáradtál,
Folyvást dalra keltél!

*

Áldjon meg az Isten téged,
Áldja meg a nagy hűséged!
Minden dalod boldogsággá váljon,
Mind, mind rád találgon,
Nevető galambként
A szivedre szálljon!

Ábrányi Emília.

Blaha Lujzáról.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irta: Jókai Mór.

Nevezék őt csillagnak, csalogánynak, tündérnek, csak egyet nem mondtak el róla, hogy milyen nagy drámai művész!

Ugy vagyunk Blahánéval, mint a holddal, mindenki látja, gyönyörködik benne, lantokban dicséri, — de senki sem ismeri: a valódi férője el van előlünk takarva; pedig ott lehet, ott van az élet, növényzet, melegség — és talán boldogság is. Ezt a képet a földiakok soha sem látják.

Ném, ki ugyanegy színpadon működött Blahánéval, azt mondta róla, hogy ő a legkitűnőbb drámai művésznők egyike. Nekem is megadatott, hogy őt egy magasán tragikus drámai szerepben láthassam. A tragikai muzsának minden ajándéka egyesítő volt nála; mély érzés s annak minden változatait kifejezni tudó hang; megkapó indulatkitörések, beszélő arekifejezés, eredetiség a felfogásban; plasztikai mozdulatok és előkelő egyszerűség. Mindenki azt mondta róla ez alkalommal, amit Jókainé: ez egy elsőrangú drámai művésznő. Bizony a tragikai muzsa volt Blahánének az édes anyja.

Hanem hát az előkelő anya még azután sem adoptálta legkedvesebb leányát, amikor véletlenül felismerő. Pedig az szerette őt. Blaháné szerette a drámai művészetet. Még akkor egy házban lakott a dráma és a népszínmű.

Átlátogathattak egymáshoz.
De még az opera is ott volt osztályos rokonnak. Az volt a kegyenc. A magasabb drámának a napja volt a péntek, a népszínmű a vásárnap. Lehetett összehasonlításokat tenni. A pénteki színház üres padsoraival, ásitó páholyaival, kopott diszleteivel; az a lágymeleg hangulat, mely mint

a malária, magának a művésznak a lelkét is ellankasztja... és azután a vásárnap színház, zsufolt karzataival, lelkesedni, mulatni, örülni kész közönségével; nyüzsgő színpad, daltól visszhangos kulisszák, tapsvihar, hulló koszorúk!

És azután... ahogy a nagy római mondta: „inkább leszek első ember egy faluban, mint második Rómában.”

Mikor a népszínművet a Nemzeti Színház átadta a Népszínháznak, Blaháné elhagyta a magas sarku muzsa-anya házát, s vitte magával a pillangós cipőt a dajkaja házához, aki eddig fölnevelte. Inkább rózsakirályné a paraszt szalmagunyhóban, mint hamupipóke a méltóságos palotában. S a siker, a diadal igazat adott a választásának.

Mint népszínművek királynéja egész országot teremtett magá körűl, saját színműirodalmat fejlesztett ki; jobbágyává tette a magyar Tháliának az idegen népet.

És azután láttuk és bálultuk és szerettük őt az általa elővarázsolt világban, mint kackiás menyecskeket, mint dalos rózsakirálynét, mint operette-énekesnőt, fiuszerepek kedves személyesítőjét...

Nem! Nem akarok pamlagpórt támasztani a művészetek istennőj között. Dráma, opera, népszínmű, operette, vaudeville, bohózat: kézeskölő tisztelője vagyok valamennyinek s nem keresem közöttük a rangkülönbséget, Blahánének pedig különösen hálás elismeréssel tartozom azért, hogy előkelő drámai tehetségével a népszínművet meg-nemesítette s az operettenek tisztességét szerzett. A mély érzés, a nemes szív aureolát sugárzott e művészi fajokra.

Aztán a miénk volt.
A közönség mindig maga előtt fogja őt látni, s mindig vissza fogja őt kívánni, oda, diadalai paradicsomába: a népszínműbe.

el magunkról azt a szemrehányást, amelylyel a nemes gróf cikkének befejező soráiban illet bennünket. Nem akartuk mi az arisztokráciát *oktatni*; annyira nem, hogy meg is neveztek, kit tartunk az illetékes oktató mesterének; rábíztuk, hogy tanuljon gróf Pálffy Jánostól, akinek az illetékességét gróf Széchenyi Aladár sem tagadja. A mi dolgunk igazán nem az, hogy a kötelességet lazán teljesítő honpolgárok tanítómesterei legyünk; ellenben a mi dolgunk, a mi jogunk és kötelességünk, hogy a társadalom, s általában a közélet minden lényezőjét ellenőrizzük és bíráljuk. Erről a jogunkról le nem mondunk, ezt a kötelességünket el nem mulasztjuk. Isemjünk jól mind a kettőt: a jogunkat is, a kötelességünket is. Anyira, hogy mi sem kérünk ebben oktatást senkitől.

A szemrehányás mellett van a nemes gróf cikkében egy kis csipés is. „Az illetőt”, aki azt a vezércikket írta, holdkórosnak mondja, aki „se nem lát, se nem hall.” Konstatáljuk, hogy az illető, hála Istennek, olyan egészséges, mint a makk. Rendben a látása is, a hallása is. Rendben van — ami pedig igazán nagy kegyessége a sorsnak — az idegrendszere is, annyira, hogy nyugodtan zsebre vagja a gróf urnak ezt a kis epéskedését. A gróf ur nyilván nem is akart vele rosszat mondani. Talán csak megeszszott a tolla, amely — az ő szerencséjére — nem mindennapos szerszáma. Már csak ezért is — meg aztán propter bonum pacis — lenyeljük a csipést.

Egyebekben pedig még meg is köszönjük gróf Széchenyi Aladárnak az ő komoly, nyugodt és okos írását. Van ugyan ennek az írásnak még egy stílárius hibája, de ez már a mi szemünkben érdeme voltaképp: az ugyanis, hogy helyreigazítsanak, sőt cáfolatnak nevezi magát, holott megerősítése mindannak, amit mi mondtunk. Gróf Széchenyi Aladár egyetért velünk a gróf Pálffy-féle alapítvány megítélésében. Egyetért velünk az alapítvány oktató hivatásának megismerésében. Egyetért velünk abban, hogy vannak az arisztokrácia tagjai között, akik hasonló módon áldozhatnának a haza oltárán és mégsem teszik. Elismeri velünk együtt a középosztályt, „a nemzet gerincét” érdemeit. Hát miben tér el tőlünk? Abban, hogy hivatkozik az arisztokráciának történelmi érdemeire? Ezt mi sem tagadtuk, sőt nem is kicsinyeltük. A Széchenyi Ferencek, a Széchenyi Istvánok nagyságát és áldozatkészségét nemcsak nem tagadtuk, hanem magasztaltuk is. A mi kritikánk nem szólt a multnak, hanem csak a jelennek és még legföljebb a közelmultnak. Hogy tiszteletreméltó kivételek ma is vannak, azt mi sem tagadtuk; hogy ezek a kivételek, azt a gróf ur sem állíthatja.

A gróf ur az arisztokráciát védelmezi ellenünk; holott mi az arisztokráciát nem is támadtuk. A mi bírálatunk meg nem cáfolható valóságot konstatait, még pedig olyan valóságot, amely nem is egyedül az arisztokráciát illeti, hanem az ingó és ingatlan nagylőkét egyaránt; a latifundiumok urait és a pénzbarókat egyenlőképpen. Kimutattuk, hogy a legnagyobb vagyonnak és a legnagyobb kiváltságoknak urai nem vesznek részt sem az állami, sem a társadalmi közterhek viselésében erejükhez mérten; ellenben a középosztály erején túl vesz részt mind a kettőben. Hogy az erőviszonyoknak ez az eltolódása nem is igazságos, nem is egészséges, azt gróf Széchenyi Aladár sem tagadhatja.

Hogy egyes társadalmi intézményeknek az élen nem állnak mánások is, azt nem állítottuk; de hogy akár a jótékonyok, akár a kulturális intézmények megteremtésében és fenntartásában — mindig a jelenről szólva — számbavehető része van az arisztokrácia és a plutokrácia áldozatkészségének, azt a gróf ur sem mondhatja. Hogy pénzintézetek és egyéb közgazdasági vállalkozásokhoz cégernek odaadja a nevét egy-egy mánás is, azt nem tagadtuk; de hogy ilyes — nem haszon nélkül való — uri passzióknak és a gazdálkodáson kívül minden más

hasznot hajtó foglalkozástlenéz a magyar főnemesség, azt a gróf ur sem tagadhatja. Hogy képviselői mandátumokat főurak is vállalnak, azt mindenki tudja; de hogy a terhes munkával, kis fizetéssel járó közhivatalokat csaknem kizárólag a középosztály látja el, azt tudnia kell a gróf urnak is. És hogy mindezeknél fogva azt a cselekvő altruizmust, amely a közélet egész vonalán, a humanizmus, a kultúra, a jótékony szolgálataiban érvényesül, csaknem kizárólag a középosztály gyakorolja: ezt gróf Széchenyi Aladár felszólalása csak megerősíti.

Hogy ezt a valóságot lejjebb szövezte és tanításképpen odaállította azoknak, akiket illet: ez is egyik érdeme gróf Pálffy János grandiózus cselekedetének. Hogy ez a tanítás nem szölt gróf Széchenyi Aladárnak és azoknak a derék kivételeknek, akik vele együtt híven felfogják a *kötelező nemesség* értelmét, azt nemcsak most elismerjük, de a multkor is kiemeltük. És most csak örömmel és köszönettel jegyezzük fel, hogy gróf Pálffy János illetékes tanúságtételéhez még egy illetékes biznyság csatlakozott: a gróf Széchenyi Aladáré.

BELFÖLD.

A parlament munkarendje. A Ház kedden és szerdán nem tart ülést és pedig nem mintha munkanyaga nem volna, hanem hogy a pénzügyi bizottság e két napon zavartalanul dolgozhat. Szerdán ugyanis, ha ülés volna, a minisztertanács miatt délután sem tarthatnának pénzügyi bizottsági ülést. Ez idő alatt az igazságügyi bizottság is megtartja utolsó ülését a Ferenc Ferdinánd főherceg házasságára vonatkozó javaslat ügyében. Csütörtökön és esetleg pénteken sora kerülnek a Házban a tárgyalásra kész javaslatok. Szombaton nem lesz ülés, minthogy Széll Kálmán és miniszter társai Bécsbe utaznak a renúciációra. A jövő héten az addig elkészülő javaslatok s közöttük a Ferenc Ferdinánd főherceg házasságára vonatkozó törvényjavaslat kerülnek napirendre.

A képviselőház ülése. A képviselőház ma alig egy órással ülést tart napirendjével. Miután Széll Kálmán miniszterelnök indítványára elhatározta a törvényhozás, hogy a konzuli illetékekről szóló törvényjavaslatot az igazságügyi bizottságon kívül a pénzügyi bizottságnak is kiadja, minden vita nélkül letárgyalta a dohánytermelők és dohánykertészek jogviszonyának szabályozásáról, továbbá az erdőmunkásokról szóló javaslatot is. Az utóbbit *Rosszival* Istvánnak egy stílárius módosításával. Ugyancsak vita nélkül vette tudomásul a képviselőház a központi statisztikai hivatal 1901. munkatervéről, a kovárháza—kupa-pusztai és a szentlőrinc—szalinta—násói vicinálisokról szóló jelentést, a vinkovec—zsupanje—szávapartú vicinális engedélyezéséről szóló javaslatot, végül a magyar északnyugati helyiérdekű vasut koltó—brocki országhatárszállí vonal részére eső építési és üzletberendezési tőkének fölemléséről és ezzel kapcsolatosan egyes építési és üzletberendezési föltételek módosításáról szóló jelentést. A Ház végül elhatározta, hogy legközelebbi ülését csütörtökön tartja, mikor is a ma elfogadott javaslatok harmadik olvasásán kívül tárgyalni fogja a kvóta-döntést és a honvédségnek a galiciai hadgyakorlatokra való kirendelését is.

A szarvasi választás előtt. A gróf Csáky Albin lemondásával megüresedett szarvasi kerületben két jelölt küzd a mandátumért: gróf *Bolza* Géza szarvasi birtokos és *Draskóczy* László volt feleli főszababíró, az utóbbi függetlenségű programmal. Mindkét jelölt vasárnap tartotta meg programbeszédét s kivált a gróf *Bolza* Géza beszéde volt erős hatása. A liberális fő beszéde elején egyben bejelentette, hogy gróf *Csáky* Albin bucsulevet intézett választóihoz, melyben szeretettel bszuzik tőlük s többek közt ezeket írja:

„Nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy választásom előtt tett ígéreteimet: nevezetesen, hogy szabadelvű irányelveim állandó és következetes szemmel tartásával legjobb tehetségem szerint első sorban az országot, másodsorban kerülem érdekeit kívánom szolgálni, — amennyiben nem állnak a közérdekkel ellentétben — képviselői tevékenységemmel bevaltottam, s ha e tekintetben egy és más hézag mutatkozik, az az eredmény nem felelt meg az önök várakozásának, ne tudják be az én közönyösségemnek, vagy éppen indolenciámnak, de olyan gátló körülményeknek, melyeknek elhárítása nem állott hatalmamban. Az országgyűlés, melynek képviselőházában az önöktől nyert mandátum

alapján helyet foglaltam, nagy és nevezetes kérdésekkel, valamint eseményekkel volt hivatott foglalkozni és bár a kibontakozás nem ritkán felette nehezzé vált, az ellentétes politikai felfogások több ízben, sőt huzamosabb időig, a legelkeseredettebb harcokat idézték elő, a történelom legszigorubb ítélőszéké szerintem csak helyeselhetni fogja azon általam is teljes erővel támogatott irányt, amely végeredményében nem csak helyreállította a parlamenti békét és megszüntette ekképp az alkotmányosságunk alapzatát megingatni képes vesélyt, de egyuttal az osztrák zavaros viszonyokkal szemben oly megállapodást hozott létre, amely a monarchia közös, valamint magyar hazánk külön létérdekeinek egyaránt megfelel. Új hivatásom elvon ugyan a politikai pártélet köréből, se nem vonhat el az önök magánköréből s mindig örvendetes lesz reám nézve, ha időnkint önök közé visszatérhetek.”

A szarvasi szabadelvűpárt gróf *Bolza* Géza indítványára elhatározta, hogy táviratban üdvözlő volt képviselőjét.

Összeférhetetlenségi bejelentések. Egy *Adler* Albert nevű budapesti kereskedő, aki a lakását is megjelöli, összeférhetlenségi bejelentést tett a képviselőház elnökénél három újságíró-képviselő: *Bartha* Miklós, *Bekszics* Gusztáv és *Vézi* József ellen. *Bartha* Miklós ellen azért, mert „a helyett, hogy a kormányt támadná, miután függetlenségi és 48-as programmal választották meg, hátralefel lövöldöz és a volt miniszterelnököt támadja.” *Bekszics* Gusztáv ellen azért, mert egy a kormánytól függő lap szerkesztője. *Vézi* József ellen pedig azért, mert a följelentő levele szerint lapja révén szubveniót kap a kormánytól.

A *Vézi* József-re vonatkozó állításról mi csak annyit jegyzünk meg, hogy minden szava hazugság és rágalom. Egyébként *Vézi* József ebben az ügyben a képviselőház legközelebbi ülésében napirend előtt fel fog szólni.

A budget a bizottságban.

Budapest, október 22.

A képviselőház pénzügyi bizottsága a *Falk* Miksa elnöklésével folytatja az 1901. évi költségvetés tárgyalását. Előbb az elnök bejelentette, hogy a Ház áttette a bizottsághoz az állami kezelő tisztviselői országos végrehajto bizottságának kérvényét. A bizottság kiadta a kérvényt *Neményi* Ambrusnak, a pénzügyi budget előadójának, hogy e tárcá budgettárgyalása alkalmával tegyen arról is jelentést. Tárgyalás alá került ezután a belügyi tárcá költségvetése. (Előadó *Gajári* Ödön.)

A megindult vita során elsőnek *Komjányi* Béla szólt föl. A mult budgettárgyalás alkalmával kifogást tett az ellen, hogy miért nincs betöltve a belügyi tárcá, melynek sokoldalú teendői egész embert igényelnek. Akkori indokaihoz most is ragaszkodik, ezáltal azonban nem ismétli meg az akkori kérdést, sőt most éppen az ellenkező irányban szólal fel, óhajtja, hogyha már szóló pártja most nem juthat többségre, a miniszterelnök vegesse tovább e tárcá ügyeit mert tél, hogyha más miniszter jön a helyébe, megint újabb tanulmányokat kezdenek tétetni a közigazgatás reformja tárgyában. Meg van arról győződve, hogy a miniszterelnök beváltja a tiszta választásokra vonatkozólag tett kijelentését, de ez a meggyőződése megváltozhat, ha most más belügyminiszter jönne. Azt óhajtja, hogy Széll Kálmán ígéreteit Széll Kálmán váltassa be, s e tekintetben meg is bízik benne.

Pulszky Agost: A konkluziókra nézve sokban egyetért *Komjányi*val, de az indokolásának majdnem minden pontjára nézve más állásponton van. O is örül annak, hogy a miniszterelnök vezeti a belügyi tárcát, de nem azért, mint *Komjányi*, hanem mert a miniszterelnök bebizonyította, hogy a belügyi tárcá ügyei vel szakszerűen és behatólag foglalkozik.

Barta Ödön: Fölemlíti, hogy a közigazgatási rendeletek nagy hazsága annyi konfuziót okoz, hogy a polgárok ma már jótórnán azt sem tudják, mikor értenek meg valamely jogot, vagy szabályt. Szükség volna a rendeleteknek és a közigazgatási törvényeknek egységes kodexbe való foglalása. Sürgeti a választói jog kiterjesztését. Helytelteti, hogy az orvosok három kategóriába tartoznak, némelyeket a főispán nevez ki, másokat az illető körök választanak, az állatorvosokat pedig kinevezi a miniszter. Ki kellene mondani, hogy orvosi gyakorlatot csak az kezdhet, aki tanulmányai befejezése után három évig nyilvános kórházban működött. A gyógytárhoz fő, csakugy, mint az orvosi gyakorlat, kvalifikációhoz köve, szabaddá teendő. A vadászati törvény reformját is sürgeti, mert részben az is oka a hegyvidéki nép kivándorlásának.

Neményi Ambrus: Első sorban budgetáris szempontokból, a pénzügyi helyzetre való tekintettel járul hozzá *Pulszky* azon konkluziójához, hogy a közigazgatási reform előterjesztése most nem sürgős. Ha van reform, melyre nézve az ország nagy közvéleménye megnyilatkozott, bizonyára a közigazgatás reformjának kérdése az. E bizottság nem maradna hátradióciójához, ha ily sok millió kiadásba kerülő lépésre uszonná a kormányt a nélkül, hogy a ledezertől gondoskodnék. E szempontból hangsúlyozza, hogy a közigazgatási reform nagy komplexumából még ez

országgyűlés alatt meg lenne oldandó a közegészségügy államossítása.

Ugron Gábor: A közigazgatás nem is lesz jó addig, míg a főispánok csak uralkodó kis királyok lesznek, nem pedig szakemberek. A szolgabírói jársokat kisebbekké, a vármegyéket ellenben nagyobbakká kellene tenni. A költségvetéssel fel kellene végre hagyni s szilárd elveken nyugvó nemzeti közigazgatást létesíteni. Amíg ezt nem látja, nem szavazta meg a belügyi költségvetést.

Gajári Odón előadta kimutatja, hogy nagy részben tövesek azok, amiket Barta a vadászati törvényről mondott.

Berzeviczy Albert: Oszlja Neményinek azt a nézetét, hogy a közigazgatási reform kérdését a közlő választásokkal kapcsolata hozni nem lehet. Az orvosokra nézve az az intézkedés, melyet Barta proponál, egyébként rendszabályok nélkül lehetetlen állapotokat teremtené. Első és főszükség volna az egészségügyi szolgálatot akként rendezni, hogy az orvosok anyagi egzisztenciája biztosítottak, még ha ez jelenlényben áldozattal járna is.

Gróf Andrássy Sándor: A kívándorlásokra nézve azon a nézetem van, hogy az utelvek kiadását mindenképp meg kellene könnyíteni, mert ez megszüntetné a népnek a tiltott grümmés után való azt a sóvárgást, mely az utelvek megszerzésének nehézségei folytán őket a szökésre buzdítja.

Széli Kálmán miniszterelnök: A fontos kérdések oly tömegét vetették fel az egyes szónokok, hogy felette hosszú időbe kerülne s talán nem is vezetne célhoz, ha mindgyükiket kimerítőleg foglalkoznánk. Össze szándékozik említeni a kérdéseket foglalni s csoportosítani **Öszi** foglalkozni azokkal. Komjáthy a szülő belügyminiszterségére nézve megfordította a mult évben használt fogyerét. A motivációja azonban egy kissé azt sejteti, hogy még sem nyugodott meg egészen abban, hogy szülő vezeti még mindig a belügyi tárcát. *Nem azért nem töltötte be e tárcát, mert nem tudta, hanem mert nem akarta. És ez bizonyos ideig meg így is marad.* Igyekezni a belügyi tárcát és annak ügyeit úgy gondolni, amennyire erőitől telik. Azt tartja, hogy a közigazgatásnak a minden egyben általánosabb hatása reformját úgy kell megcsinálni, hogy legyen jó, gyors, a népre nézve olcsó, és legyen első sorban nemzeti az adminisztráció. (Élénk helyeslés.) Mielőtt abban a helyzetben lesz, elő is fogja terjeszteni nézeteit arról, mi lesz ennek a létesítendő szervezetnek a teste. Ez az ügy azonban ma még nincs abban a stádiumban, hogy a bizottság előtt avval a precizitással és részletességgel nyilatkozhatték róla, amelyet az ügy fontossága megkíván. Miatán a mostani országgyűlés elő nem szándékozik terjeszteni a reformjavaslatokat, időelőtti nek tartja azok megvitatását, de annak idején igénybe fogja venni a nagy nyilvánosság körleműködését még mielőtt maguk a törvényjavaslatok elkészítenének.

Nem oszlja Ugronnak azon nézetét, hogy a főbaj a főispánokban van, de avval a nézetével igenis egyetért, hogy a közigazgatási rendeleteinkben és szabályainkban foglalt anyag zavart és komplikált. Igaza van Komjáthynak, kinevezési rendszer mellett is lehet rossz az adminisztráció, de hogy anélkül nem lehet gyors és főleg nem lehet nemzeti, az szólnak határozott meggyőződése. Igyekeznünk kell, hogy a reform ne kerüljön az országunk tulságos áldozatokba. Bár kétségtelenül növelni fogja a mai költségeket, de más elő biztosan várható, hogy az állami bevételeket is fokozni fogja.

A tiszta választásokat bizonyára mindenki óhajtja, szülő első sorban és rajta is lesz, hogy a kuriai bírósági törvény a maga igazi szellemében hatjassék végre, bár a legutolsó választások bizonyos agrályokat keltettek benne arra nézve, hogy nem mindenki érti ezt a törvényt, úgy, amint kellene.

A gyűlési és egyesületi jogra nézve azt az elvet törekszik a gyakorlati alkalmazásban megvalósítani, hogy az állam nagy érdekei és az egyéni szabadság egyaránt védelemben részesüljenek. Barta kérdéseire válaszolja, hogy a jegyzői vizsga tárgyában kiadott rendelet erre az esztendőre szabályozta a kérdést s határozott kedvezményt foglalt magában az illetőkre nézve. Ha valami, éppen az bizonyítja leginkább a közigazgatási reform szükségét, hogy ugyanazon jankékat végező tisztviselők a vármegyékben különbözőleg vannak dotálva. Ami a vármegyék tisztviselői fizetését illeti, nem hiszi szülő, hogy bárki is tagadhatná, hogy e ténen ő alatta jelentékeny előrehaladás történt. (Élénk helyeslés.) Elvileg osztozik szülő Ugron azon felfogásában, hogy a szolgabírói jársok talán túl nagyok s hogy ezen lehetőleg segíteni kell. A vármegyék kikerekítése ügyében utal szülő arra, hogy mily mozgalmat, mily özőnét a petícióknak idéző fel e kérdés megbotyogtása. Mindamellett annak idején hozzá kell nyulni ehhez is, természetesen a történeti szempontok figyelembe tartásával. Ugyanezt mondhatja a választókerületek kikerekítéséről is. A vadászati törvény revidálására szülő is elérkezettnek látja az időt.

A közegészségügy államossítása kérdésében kijelenti, hogyha aránylag nem fog tulságosan hosszúra nyulni a közigazgatás államossítása, úgy bele fogja ezt is vonni; ha pedig, amit nem hisz, bármi ok igen hosszúra odazná el a közigazgatás államossítását, abban az esetben a közegészségügyet külön fogja államossítani. A bűnvádi eljárás által a közigazgatási tisztviselőkre több terhéről mondottakra megjegyzi, hogy tárgyalja a kérdést az igazságügyminiszterrel és akként igyekszik a helyzetet javítani, hogy a közigazgatás érdekei kellőleg figyelembe vessenek. Az utelvek kérdésében általános szabály nem állítható fel; szülő a lokális viszonyok és állapotok figyelembe vételével jár el.

Lépcső-lépcső s az adminisztráció reformját folyton előkészítve igyekszik a bajokat fokozatosan orvosolni. Közigazgatási bajunk egyik forrása az irásbeliség túltengése úgy a központban, mint a vidéken. Ebbe akart szülő első sorban belenyulni. Tizen-

nyoic pontból álló rendeletben felhívta az e tekintetben fennálló szabályok revidálására a miniszteriumok figyelmét. S hogy a vidéken az országban is előkészítse az adminisztráció egyszerűsítését kiküldött egy központi tisztviselőt egyik kiváló főispánhoz. az ott, a helyszínen tartott tanácskozásban összezerjűtötte az idevonatkozó anyagot, amely most itt kidolgozás alatt áll. Szülő ez alapon fogja aztán részint törvényre, részint kibocsátandó rendeletek útján a közigazgatást lehetőleg egyszerűsíteni. Ezzel nézete szerint előkészíti az állami adminisztrációt is s javítani a közigazgatásunk addig is, míg a reform meg lesz valószínű. (Általános helyeslés.) *A gyűlészérőre ügyre nézve kijelenti hogy a mai rendszer nézete szerint is valószínűsíti és egyáltalán nem illik bele a modern adminisztráció keretébe. Rajta is lesz, hogy az e tárgyban már kidolgozott törvény minél előbb előterjesztessék.*

A bizottság megszavazta ezután a tárcza központi kiadásait.

A közegészségügyi kiadásoknál Komjáthy felhívására és kérdésre **Széli** miniszterelnök tüzetes és általános helyesléssel találkoztott felvilágosításokat adott a jelenlegi szabályozására terbe vet intézkedésekről.

Ugron kéri, hogy a gyermekek egészségügyi gondozásáról egy kis fizet adassék ki oly módon, hogy a papok azt egyházi prédikációkba is befoglalhassák. A gyermekhalandóság ellen nézete szerint a telepítési községekben előszerű eljárás lenne, hogy az állam néhány házat azoknak engedjen át, akiknek hét-nyolc gyermekük van. A jelenházak elhelyezésére igen alkalmasnak véli szülő a Székelyföldet.

Az általános közigazgatási kiadásoknál **Komjáthy** megismétli azon kérését, hogy az országgyűlésen elmondott beszédek a hivatalos lapban szó szerint minden megjegyzés nélkül közöltesse. **Széli** miniszterelnök kijelenti, hogy ez ügyben érintkezett már a Haz elnökével. Annak, hogy a terv egy vagy más módon megvalósíttassék, nincsenek nagyobb akadályai.

A belügyi tárcza költségvetésének egyes tételeit ezek után változatlanul megszavazták; a kereskedelmi tárcza költségvetésének tárgyalása holnap délelőtt fél 11 órára tűzött ki és ezzel az ülés a miniszterelnök életése közben véget ért.

A trónörökös házassága.

Budapest, október 22.

Neumann Ármin országgyűlési képviselő úrtól a következő nyilatkozatot kaptuk.

A Budapesti Napló vasárnapi vezércikke a Ferenc Ferdinánd főherceg nyilatkozatának becikkelyezésére vonatkozó törvényjavaslat kapasan az igazságügyi bizottságban elhangzott felszólalásokkal foglalkozván, az általam ott felhozottakat félreértette és oly következtetésekhez jut, melyeket megjegyzés nélkül annál kevésbé hagyhatok, mert e félreértést már a bizottsági tárgyalások folyamán is volt alkalman észlelni.

Legyen szabad röviden reprodukálnom azt, amit a bizottságban mondtam:

Az ünneplés nyilatkozatam nem bír, de nem is bírhat konstitutív, vagyis jogalkotó, jogteremtő vagy jogkizáró jelleggel, mert a magyar és általában a modern közjog egyik elvifelhatalatlan tétele az, hogy a trónörökösre képesített nem a trónról jogán, hanem saját jogán lép a trónra. O csak idő tekintetében követi elődjét a trónon, de nem lép annak jogába, hanem ipso jure jut a trónra; ha igaz volna tehát az, amit az ellenzék állít, hogy mert nálunk a morganatikus házasság és az egyszülöttség intézménye nem létezik, ugyanazért a főherceg házasságából születendő gyermekek trónörökösre képesítettek: bírnak, akkor nézetem szerint az ünneplés nyilatkozatam őket ezen minőségűl meg nem foszthatja, mert csakis a várományos maga mondhat le jogérvényesen a trónról és ő is teljes joghatályaival ezt csak akkor teheti, ha trónörökösre képesítést már megnyitja; az addig tett minden ilyenmő renunsciáció csak obligatorikus jelleggel bír.

Nem egy nyilatkozat, legyen az bármily ünneplés alakban kiadva, hanem csakis egy, az örökösre rendelt megváltozott törvény foszthatja meg tehát ez esetben őket trónörökösre képesítőkül. Amde téves az ellenzék oldalról hangzott az az állítás, hogy a főherceg házasságából születendő gyermekek trónörökösre képesítettek bírnak, mert ezen állítás nem egyezik meg a trónörökösre rendelt megállapított 1723. I. és II. törvényekkel és azért Ferenc Ferdinánd főherceg nyilatkozata tisztán deklaratorikus és nem konstitutív jellegű. Ennek igazolására röviden az 1723. I. és II. törvényekben foglalt alapszerződés értelmezésével foglalkoztam kijelentvén világosan azt, hogy ezen törvény képezi Magyarországra nézve a trónörökösre rendelt egyedüli irorsást és hogy lényegesen különbözik az 1713-iki ausztriai pragmática sanctiótól. A kettő közötti lényeges különbséget röviden a következőkben foglaltam össze. Először: az 1713-iki határozatok egy abszolút hatalom állapította meg a magyar sanctio pragmaticát pedig a nemzet és a fejedelem emelte törvényre. Másodszor: a magyar törvény oly feltételeket tartalmaz, amelyeket az osztrák törvény nem ismer; így a törvény második cikkének 9. §-a világosan hivatkozik az 1687. II. és III., valamint az 1715. II. és III. törvényekre. Harmadszor: az örökösödés terjedelme is szűkebb nálunk mint Ausztriában, mert nálunk csak Károly, József és Lipót ágaira terjesztett ki, holott az osztrák törvényben még egy negyedik csoport is létezik. Végre: nálunk a három ág kihaltával a nemzet szabad választási joga feléled, holott az osztrák törvényben még a Habsburg-ház kihaltának esetére sincs a szabad választásról említés téve.

Mindenen különbségeket azért hoztam fel, mert ismeretes az osztrák közigazgásoknak, különösen Lustkandnak azon igyekezőse, hogy az 1723. I. törvény cikk 3. §-ában és a II. törvény cikk 7. §-ában előter-

duló szavakból azt következtették, hogy Magyarország a nőgyi örökösödést a többi örökös tartományokban VI. Károly által megállapított és kihirdetett mód szerint fogadta el és hogy emellett a magyarországi örökösödési jognak minden részében teljesen olyan kell lenni, mint amint VI. Károly 1713-ban megállapított és kihirdetett. Ismeretesek azon meggyőző érvek, melyekkel Deak Ferenc annak idején ezen felőssé megőrlő és bebizonyította, hogy csupán az elsőszülöttség sorra nézve történelmi hivatkozás, ő felsőge által annak többi országában és tartományában megállapított rendre s hogy a magyar törvény azon „norma” vagy „ordo in aliis Suae Majestatis regnis et provinciis hereditariis stabilitus” alatt nem értett egyebet, mint az örökösödés sorát, mert ott áll az idézett szavak mellett és pedig azokkal kapcsolatban a „primogeniturae” szó, „iuxta stabilitum etc. . . primogeniturae ordinem.” En tehát nem állítottam és nem is állíthatam azt, hogy az örökösödési rendre nézve nekünk egyéb forrásunk volna, mint az 1723. I. és II. törvények. — De igenis állítottam azt, hogy vannak a magyar törvénynek hézagai, és ezeknek pótlása, vagy az ezekből felmerülő kérdések tekintetében más, még pedig osztrák forrásokhoz kell folyamodnunk. Hogy ily hézagok léteznek, azt a *Budapesti Napló* maga is elismeri akkor, midőn azt mondja: „Azt igenis megengedjük, hogy az 1723. I. és II. törvények az osztrák főhercegi jellegre nézve a zsinórmértéket meg nem állapítja. E hézag kétségtelenül megvan törvénykönyvünkben.” Többen és én is hézagot találtunk abban, hogy a törvényben felvilágosított nem nyertünk az iránt hogy ki tekintendő osztrák főhercegnek. Vannak egyéb hézagok is, így pl. nem nyertünk a törvényben tiszta felvilágosítást azon kérdés iránt, vajjon csak ugyanazon ágban előzik-e meg a férfiak a nőket, vagy pedig általában megelőzik-e ezeket? A Lipót által 1703-ban megállapított pactum mutuae successiois ez iránt világosan intézkedik és pedig akként, hogy a férfiak egyáltalán bírnak elsőbbséggel, hogy tehát a trónörökös nem cognatusi, hanem nőgyival vegyes főgyi örökös. A főhercegi minőségre vonatkozó hézagot különböző módon akarták egyik oldalról is, másik oldalról is kipótolni. Legtöbben az uralkodóház családi statutumaira hivatkoztak, melyek azonban soha közöz nem tétettek és így azoknak tartalmáról autentikus módon tudomást nem szerzhettünk. Nézetem szerint szükségtelen azokhoz folyamodni, mert már a pragmática sanctio idejében fennálló évszázados gyakorlatból tudjuk, hogy az uralkodóházban a morganatikus házasság és az azzal egybekötött egyszülöttség intézménye létezett, tudjuk azt, hogy az ily házasságból született gyermekek sohasem tekintettek főhercegeknek. III. Frigyes és Miksa óta, amikor az uralkodó család a főhercegi címet felvette, számos esetben fordultak elő morganatikus házasságok, azonban egyetlen egy esetről sincs tudomásunk, melyben az ily házasságból született gyermekek főhercegi rangban bírtak vagy felruháztattak volna. Hogy mi a morganatikus házasság, illetve az egyszülöttség, arra a német jogforrások, melyek között e tekintetben eltérés alig van, adják meg legjobban a feleletet. A nem egyszülött hitves nem osztozikodik férje rangjában, tisztségeiben, címében és címerében és az ily házasságból született gyermekek csakis a nem egyszülött szülő nevét, címét rangját stb. bírnak és az egyszülött szülő családájához nem tartoznak.

Azt is állítottam hogy a nem egyszülöttel kötött házasságok u. n. *matrimonia rata*, de nem *legitima*. Ezen állítástom csakis a házasságra, de nem az ezen házasságból született gyermekekre vonatkoztattam. Hogy pedig a házasságok tekintetében tett állításom helyes, azt az összes irók igazolják akik ezen anyaggal foglalkoztak. A régiek közül hivatkozom a következőkre: *Böhmer* „Jure eccles.” lib. 4. tit. 9. §. 19., *Helfferd* „Jurisprudenz. heredit. tom. II. c. 2. §. 28., *Estor* „Dissert. de odio in matr. impar.” c. 4. §. 44. és végre az újabbak közül *Göhrmann* aki „Geschichtliche Darstellung der Lehre von der Ebenbürtigkeit” II. kötet 314. lapon a következőket mondja: „Den rechtlichen Gesamtkarakter der unebenbürtigen Verbindungen des reichständischen Adels bezeichnet die Doktrin mit der treffenden Formel: sie seien zwar kirchlich, aber nicht bürgerlich vollkommene Eben, sie seien matrimonia rata, aber nicht legitima.” Eppogy tudjuk, hogy a német közjog szerint kik tekintettek egyszülöttséggel felruházott családoknak. Ezen sajátképpen a többször hivatkozott 1815-1. Bundesacte változtatást nem tett amennyiben csak azt mondta ki, hogy mindazon családok, melyek az 1806-ban alakított „Reinbund” által szupprimálva lettek, illetve szuverenitásukból megfosztattak, még akkor is ha szuverenitásukat vissza nem nyerték, felruházva maradnak az egyszülöttség jellegével.

Mindebből azt dedukáltam, hogy az uralkodó család házi statutumaira való hivatkozás szükségtelen, mert mindez már évszázados szokás által szentesített joggyakorlat volt akkor, midőn az 1723. I. és II. törvények megalkottatott és ezzel, azt hiszem, elejét vettem azon telmerült kérdésnek, vajjon a házi statutumoknál 1723. után történt vagy történelmi megváltoztatás bír-e befolyással azon kérdések megoldására vonatkozólag, melyek az 1723. I. és II. törvényekben észlelt hézagok folytán felmerültek.

Mindezekből pedig azon konkluzióhoz jutottam, hogy miután Ferenc Ferdinánd főherceg ünneplés nyilatkozata tisztán deklaratorikus jellegű, amennyiben nem nyilvánít ki semmi olyant, ami ezen nyilatkozat megtevéle nélkül is jogilag ienn nem állana, és miután ezen nyilatkozat semmi tekintetben sem áll ellen a törvényjavaslattal az 1723. I. és II. törvényekkel szembe, mert közjogi irvsányt látok abban, hogy az uralkodó családban előfordult ezen fontos esemény törvény alakjában a nemzet tudására hozatik.

Hazahaz üdvözlettel

Dr. Neumann Ármin.

Fiumeiek a miniszterelnöknél.

Budapest, október 22.

A képviselőház mai ülése végén, gróf Szapáry László kormányzó vezetése alatt a fiumei kereskedelmi és iparkamara nagyobb küldöttsége tisztelettel Széll Kálmán miniszterelnöknél. A küldöttség, mely már Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszternél is tisztelettel, a következő tagokból állott: Korosac Francesco és Kozolic, a kamara al-elnökei, Smoquina kamarai titkár, Walluschnigg Antal és Poruk kamarai tagok.

A miniszterelnök délelőtt a képviselőház miniszteri szobájában fogadta a küldöttséget, melynek nevében Korosac Francesco arra kérte a miniszterelnököt, hogy a bosnyák vasutak kiépítése alkalmával Magyarország és nevezetesen Fiume kereskedelmi ügyei is kellő figyelembe véssenek.

Széll Kálmán miniszterelnök a következőkben válaszolt: Hangsúlyoznia kell, hogy ha a fiumeiek egyetlen lépést sem tettek volna is ebben az ügyben, a kormány mégis ezáltal is kötelességének tartotta volna, hogy általános forgalmi politikájának keretében különös tekintettel legyen Fiumének érdekeire is, a minthogy a magyar törvényhozás, a magyar kormány minden időben és szóló maga eddig már annyi tanu-élet adtak Fiume iránt való meleg érdeklődésüknek, hogy ebben a tekintetben kétségnek helye nincsen. A legkomolyabb szándék megvan benne arra nézve, hogy Fiumének egy politikai, mint gazdasági jogszéri érdekeit megóvja és előmozdítja; ebben kétekednie senkinek sem szabad; amit pedig ígért, azért eddig mindenkor helyt is állott.

Ami a szóban forgó kérdést magát illeti, azt, hogy Boszniában és Hercegovinában, egyes vasutak mely irányban építtessenek, nem szabad csupán helyi szempontokból megítélni; nagy stratégiai, általános politikai és jogalmi tekintetek irányadók itt, amelyek szempontjából nagyjában és egészében az illetékes tényezők között már létre is jött az elvi megállapodás. De Fiuméről és Fiume érdekeiről — ugymond — nem feledeztünk meg. A kérdés tárgyalásának és előkészítésének minden fázisában gondot fordítottunk Fiume érdekeire is, amelyek egyúttal a magyar államnak és a magyar forgalomnak is érdekei. A küldöttség meg lehet győződve arról, hogy amit Fiume érdekeinek istápolására tenni lehet, azt a kormány meg fogja tenni. Utal arra, hogy a kérdést ne egyes részletek kiszakításával itéljék meg, hanem vegyék tekintetbe majd, ha előtűnik áll a megoldás egészen és akkor azt fogják látni, hogy a maga egészében a kérdés úgy lesz megoldva és rendezve és e kérdéssel kapcsolatosan oly intézkedések lesznek téve, hogy Fiume érdekei is a lehetőség szerint meg lesznek óva, amennyire csak a többi figyelembe veendő fontos szempontok megengedik. Fiume irányában a magyar állam minden tényezője részéről kétségtelenül a legjobb akarat áll fenn és ez abban a mértékben érvényesül is, amelyben a viszonyok és egyéb, szintén figyelembe veendő szempontok megengedik. Hogy ennek a jóakarathatn természetszerűleg jenni kell áltania, de kölcsönösnek kell lennie a ragaszkodásnak, arról meggyőzhet mindenkit egyetlen pillantás Magyarország térképére. Be is bizonyította azt a magyar állam és ennek záloga a magyar államnak Fiume irányában harminchárom év óta követelt gazdasági politikája, amely Fiumének panaszra bizonyára soha okot nem adott. A kérdés részleteibe most nem bocsátkozhatik, de kéri a küldöttséget: legyen meggyőződve hogy a kitejtett szel-lemben jog e kérdésben is eljárni.

Walluschnigg Antal hangsúlyozza, hogy Fiume megérdemli a támogatást, mert ha itt-ott fordulnak is elő élelreértések, a fiumeiek biztosíthatják a miniszterelnököt, hogy szeretik a magyar hazát.

Széll Kálmán miniszterelnök nagyon örül annak, amit az előtte szóló mondott. Nagyon meghatott — ugymond — az a kijelentés, hogy önk szeretik a magyar hazát; mert csakis ez lehet az alapja egymás kölcsönös megértésének. Hiába van törvény, hiába alkotunk intézményeket, legyenek azok bármily tökéletesek, soha sem lesznek a kívánt célhoz hiven és teljes mértékben megvalósíthatók, ha azokat az életbe kölcsönös jóakarathat és kölcsönös bizalom át nem ülteti. Így van minden téren és így van a fiumei kérdéssel is. Első és legnagyobb biztosíték a jó egyet-értésre Fiumének a hazához és a magyar államhoz való ragaszkodása, az összetartozandóság érzete és a barátságos, meleg rokonszenv az anyaország iránt. A kormány reméli, hogy politikáját Fiumében meg fogják érteni és előzékenységgel, jóakarattal és bizalommal kísérik és törvényszerűséggel és egysé-ges magyar állam szuverénitását abszolút elismeréséve. Jogaadták azt, amit közelebb Fiumében meg-índítani szándékozik a normális viszonyok helyreállít-ására. Ha Fiume bizalommal lesz a kormány fiumei politikájá iránt és támogatja azt, akkor nem lesz nehéz a viszonyokat kölcsönös megnyugvásra rendezni.

Walluschnigg Antal kijelenti, hogy a fiumeiek meg vannak győződve, hogy a jelen kormány javukat akarja, ugy, amint javát akarja az egész országnak általában és tudatában vannak annak is, hogy a mi javára szolgál az egész országnak, az Fiumének sin-esen kárára.

Ezzel a fogadtatás véget ért.

A küldöttséget gróf Szapáry László kormányzó előbb Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter e-é vezette.

A küldöttség előterjesztésére a miniszter kijelen-tette, hogy a tárgyalások az érdekelt tényezők között még nincsenek befejezve s egyúttal biztosította a kül-döttséget, hogy hogy lehetőleg mindig gondját fogja viselni Fiume speciális érdekeinek. A küldöttség szó-nokának a szavaiból — ugymond — azt vette ki, hogy a kereskedelmi kamara abból a ötleéből in-dult ki, hogy a boszniai vasut építése már elhatározott dolog. Erre nézve kijelenti, hogy ez irányban döntés még nem történt. De bármi történjék, Fiume jogalmi érdekeinek megvédéséről a magyar kormány mindig gondoskodni fog. A miniszter végül megjegyezte, hogy a fiumeiek egy legutóbb történt eset ötleéből is tapasztalhatták, hogy egyrészt aggályait az esemé-nyek nem igazolták, másrészt a világgforgalom eltere-lése által okozott hiány más uton pótolható.

A fiumei küldöttség, amely délelben a kormányzó vendége volt a Park-klubban, ma délután hazautazott, de a kormányzó csütörtökig a fővárosban marad.

KÜLFÖLD.

Az új német kancellár. Bülow, az új né-met kancellár, kemény számla bemutatásával kezdi meg működését. Indemity-javaslaton dolgozik, amely a kínai expedició okozta költségekről szól. Ezeknek a költségeknek megszávasát kéri Bülow a birodalmi gyűléstől. Azt a hirt, hogy Miguel pénzügyminiszter Bülow kinevezése miatt lemond állásáról, megcáfolják. Miguel helyesli Bülow kinevezését, valamint azt is, hogy Bülow álljon a porosz államminisztérium élére. A két államférfiu közt nincsen nézeteltérés. Bülow kine-vezése alkalmából üdvözlő táviratot kapott Ferenc József királytól, Viktor Emánuel olasz királytól, Oszkár svéd királytól, Károly román királytól, Goluchowski és Lamsdorff gróftól, Visconti Venostától és az összes német szövetséges feje-delmeektől, akikkel Vilmos császár maga tudatta kinevezését.

A Silveia-kormány lemondása. Silveia spanyol miniszterelnök ma átadta a régens-király-nénak az összes minisztérium lemondását. A lemondás oka Weiler tábornoknak madridi főparancs-nokká való kinevezése. A királyt arra kérte a miniszterek, hogy vegyék lemondásukat még egyszer fontolóra, de Silveia azt felelte, hogy a kormány lemondása visszavonhatatlan s azt aján-lotta, hogy Azcarraagt bizza meg az új kormány megalakításával. Ha Azcarraga sem vállalná el ezt a megbízatást, úgy talán a liberálisokat fog-ják felszólítani, hogy vállalják el a kabinet-alakítást.

Madrid, október 22.

Azcarraga tábornok kihallgatáson volt a régens-királynénál, azután Tetuan herceggel és Silvelával kon-ferált. Azt hiszik, hogy Azcarraának az új kabinet megalakítása sok bajt fog okozni. A Heraldó szerint Silveia nemesak a miniszterelnökséget, de a konzervatív párt vezértségét sem akarja megtartani.

Berlin, október 22.

A Localanzeiger madridi levelezője azt jelenti lapjának, hogy Weyler tábornoknak Madrid katonai kormányzójává való kinevezése politikai körökben leirhatatlan izgatottságot kelt.

Madrid, október 22.

Azcarraga tábornok folytatja fáradozásait a ka-binetalakítás körül. Weyler tábornok ma délután át-veszi a madridi főkapitányság vezetését.

Madrid, október 22.

Az új minisztérium következőleg alakult meg: Elnökség Azcarraga, igazságügy Vadillo, külügy Campos, pénzügy Allende Salazar, belügy Ugaste, közoktatás Gurcia Aliz, földmívelés Sanchez Toca, hadügy Linares tábornok. A tengerészeti tárcza egyelőre betöltetlen marad.

A konzervatív Silveia-kabinet 1899. március 4-ikén kezdte meg működését. A liberális Sa-gasta-kormány nehéz örököt vette át, hogy a sze-renesétlen amerikai háború által feldult és gyöke-resen megváltoztatott viszonyokat rendezze. Több-szörös átalakuláson ment át, de egyik formájában sem mutatkozott képesnek arra, hogy sikeresen megbirkózzék a magára vállalt óriási feladattal. Sem a közigazgatás, sem a közzgazdaság, sem a

véderő reformja terén nem mutatott olyan kezde-ményező tehetőséget, kormányzati energiát és politikai éleslátást, ami lefogyszervehette volna az elégtelenséget. Elete így folytonos küz-ködés volt a minden oldalról utjába tornyosuló akadályokkal. A kereskedelmi és ipari körök nyílt harca a kormány ellen kifejezője an-nak a kétségbeeső gazdasági hanyatlásnak, ami a bukás örvényébe sodorja az országot és alkalmat nyújt arra, hogy a karlismus újból föltüsse a fejét. Weyler és Polavieja hatalomra jutása alig-hanem azt a gyanut keltette Silvelában, hogy a korona bizalma is megingott iránta. Valószínűleg ezt a kérdést akarta tisztázni azzal, hogy benyuj-totta az egész kormány lemondását. Hogy elj-eje legyen a helyzet rendezésére, azért elhalasz-totta a kortez egybehívását is november 20-ára, azzal az ürügygyel, hogy a kabinetet nagyon el-fogja foglalni a november 12-én Madridban meg-nyílt spanyol-amerikai irodalmi kongresszus.

Az amerikai elnökválasztás. Az amerikai kortesversenyben a bookmakerek lezárták köny-veiket, mert most már a legnagyobb haszardörök sem mernek Bryanra tippelni. Hogy mennyire biztosra veszik Amerikában Mac Kinley megvá-lasztását, arról a következő távirat számol be: A New York Herald az összes unió-államokból érke-zett megbízható értesülések alapján kijelenti, hogy Mac Kinley óriás többséggel fog győzni az elnökvá-lasztáson s hogy republikánus kongresszust fog-nak választani. Ezzel az elnökválasztás érdekes-sége nagyot csökkent.

A khinai háború.

Budapest, október 22.

Hogy az angol-német egyezmény, mely volta-képp csak pontozatokba foglalása annak, amit az összes kormányok már ismételtelen kijelentettek, tulajdonképpen ki ellen irányul: azt önkentelenül elárulják az orosz sajtó nyilatkozatai. A pétervári lapok ugyanis részint azt inszinnálják, hogy a né-metek és angolok akarnak Khinában területeket harásolni és fogadkoznak, hogy Oroszország ezt nem fogja tűrni, részint pedig azt hangoztatják, hogy Khina felosztása elkerülhetetlen; általában pedig megvallják, hogy az egyezmény éle Orosz-ország ellen irányul. Az egyezmény nagy jelentős-séget, mint új fordulat jelzőjét, általában elismerik mindenütt, sőt a legújabb hírek szerint maga Waldersee is úgy nyilatkozott, hogy neki most már semmi dolga sincs Khinában. Ezt a nyilat-kozatot nem tartjuk ugyan hitelesnek, de közpor-tálása mindenesetre jellemző az általános felfo-gásra nézve.

Mai táviratunk a következő:

(Az angol-német egyezmény.)

London, október 22.

A Central News értesülése szerint Oroszország és Olaszország hozzájárult az angol-német egyezséghez. A brit külügyi hivatal reméli, hogy a khinai kér-désben érdekelt hatalmak egyike sem fog kifogást tenni az egyezség ellen. Salisbury a tárgyalás alatt kikérte az összes hatalmak tanácsát.

New York, október 22.

A New York Herald jelenti Washingtonból, hogy Mac Kinley, mielőtt a német-angol egyez-mény rendelkezéseire hozzájárul, bizonyosságot akar szerezni az egyezmény harmadik cikkének tartalmáról és intenciójáról.

Pétervár, október 22.

A Herald a német-angol egyezményről azt mondja, hogy a szerződésnek Salisbury által elfogadása igen vigyázatlan és frivol angol bizalmatlansági nyilatkozat Pétervárral szemben. Az imperialista toryk majdnem épp annyi bizalommal vannak az orosz politika be-csületlenségére iránt. A lap azt tartja, hogy az egyez-ményt még Hohenlohe herceg kötötte.

A Birszevia Vjedomosti az egyezményt különös-nek és talányosnak tartja, mert Khina integrálásának fenntartása az összes hatalmak által elfogadott alapelv. A német-angol egyezmény célja e szerint oltalma annak, ami nem szorul oltalomra. Arra a kérdésre, hogy mely ol-dalról fenyegeti veszély Khina integritását, csak egy felelet van, hogy tudniillik azok részéről, akik meg-egyeztek abban, hogy mindenkit szétzuznak, aki arra gondol, hogy megakadályozza őket a zsákmány ama részeinek elragadásában, amelyeket régóta maguké-nak tekintettek. Oroszország azonban tudni fogja Khina integritását megvédeni minden egyezmények ellenére és azok nélkül is.

A Novosztii Khina felosztását elhárrhatatlannak tartja.

A Novaja Vremja a Peihótól északra érő területet az orosz érdekszférához tartozónak tekinti és erre a te-rületre nem tartja alkalmazhatónak a nyitott ajtó poli-tikáját.

(A diplomáciai helyzet.)

Páris, október 22.

A *Temps* közli, hogy az összes hatalmak hozzájárultak *Delcassé* második jegyzékéhez s kijelentették, hogy az abban megállapított hat pontot elfogadják a béketárgyalások alapjául. Így tehát most már csak az van hátra, hogy a hatalmak követeik útján notifikálják a pekingi udvarban a diplomáciai viszony helyreállítását s megkezdjék a békealkudozásokat a hat pont alapján, amelyeket egymás között a követek már megvitattak.

(Waldersee.)

Berlin, október 22.

Hivatalos jelentés szerint gróf Waldersee tábornagy lobogója a hó 17-ike óta a pekingi császári palotán leng.

(A kínai császár.)

Páris, október 22.

A Havas-ügynökség jelenti: Az idevaló kínai követ ma a külügyminiszternek átadta a kínai császárnak egy *Loubet* elnökhez intézett levelét. Ebben a levélben a császár kéri az elnököt, hogy járjon közbe a béketárgyalások mielőbbi megkezdése érdekében.

Páris, október 22.

A párisi kínai követ ma átnyújtotta *Delcassé*-nak a kínai császár levelét, amelyet *Koangszu* császár *Loubet*hez intézett s amelyben megköszöni az elnöknek a francia kormány közbenjárását s kéri, hogy siettesse a hatalmaknál a béketárgyalások megkezdését.

(A délkhinai lázadás.)

Hongkong, október 21.

Kantonból jelentik, hogy a lázadás a keleti folyó felé terjed. A cseklungi lakosság nem bizik benne, hogy a katonai hatóságok meg tudják védeni a várost és lakosait. A kínaiakat azt mondják, hogy a lázadók elhatározták, hogy október 23-án *Kwantungban* elpusztítják az összes hittérítőtelepeket s megölik a keresztény kínaiakat.

HIREK.

Blaháné.

Mielőtt iskolába küldené az ember a gyerekeit, hát némely furfangos praktikák-belelopja az eszébe a betűket. Az a titka a kal a dolognak, hogy játék legyen. Voltaképpen becsapjuk az urfit. Észre se veszi, hogy tanul s már tud. Mi kicsiben csináljuk a dolgot, van azonban egy drága nagy asszonyunk, aki megeselekedte nagyban. Ez a német Pest észre se vette, hogy tanítják s a szép asszony szava, nótája után megtanult magyarul. Nem akaródzott neki semmiképpen, kapálózott ellene kézzel, lábbal, de ez már mind hiabavaló volt. Megbabonázta Blaháné s ez a babona nem afféle közönséges ígézet, amit el lehet üzni szenes vízzel, ráolvasással. Aki ma bement a színházba, azt már holnap arra vitte a lába és sok-sok sváb gyerek lopta meg az anyját a színházjegy áráig, csak-hogy el ne mulasszon egy hangot se abból, amit Blaháné mond. Meg a vénék, akik azt hitték, hogy hogy már mindenből kivették a részüket s egyszerre csak jött még Blaháné is. S elkezdődött az átalakulás nagy proceszszusa, a legboszorkányosabb munka, amit csak ugy eslekedhetik meg a génusz, ha felöltözik Blaha Lujzának. Valahogy ugy képzelem el a kezdetét, hogy a mikor körül szórványosan kacagtak, sirtak ennek a csodasszonynak egy-egy mondasára a magyarok, összebujt a német publikum érdeklődni: — was sagt sie? — Aztán mind sürűbb és sürűbb lett a kérdés, már maguk is megféleltek reá s mára bevette Blaháné ezt a zagya várost s akár odaviheti a csipkés menyecske-kötényében a király ő felsége elé, hogy: — Ime, visszahíditottam Pestet a magyarnak.

Csudálatos asszony, lehetetlen egy második ebből a fajtából. Egyetlen jelensége ennek a minden tekintetben széthúzó országnak, akiről ha kevés az ember, leszerel minden kritikai hajlandóságot és csak lelkende-

zik, hogy: jaj de pompás, jaj de bájos. Nem is értenék meg másképpen, mint a hogy el-képzeltetetlen az, hogy valaki jöjjön és azt produkálja, amit ő. Ha megtenné, akkor se hinnék neki. Blahánét utolérni... Nevetéses. — Nevetéses lett az, aki megpróbálta ugy beszélni róla, mint másról. Lemosolyogták. Iszonyu ostoba embernek nézte az ország azt az embert, aki még azt se tudja, hogy Blahánét bántani nem szabad. Seholy nincs párja. Talán Jókai lett még egy *majdnem* olyan egyetlen, mint ő, de ő se egészen olyan. Aztán vége. Ha egyszer megint ugy esnék, hogy sok honvéd kell a hazának, Blaháné hamarosan összejene a karmádját. Csudálatos hatalom ez az asszony.

Ilyenformán persze meg se meri közelíteni a versengés. Ha rajta áll, egészen az övé a szinpad. Aki még ott van, éppen csak hogy a kezére ad holmit, mint ahogy a boszorkánymesternek segítkeznek a noviciusok. Pedig olyan szerény és igénytelen ma is, amilyen Kölesi Lujza korában lehetett. Ő ugyan el nem játszik senki elől semmi hatást, ha rajta állana, ha az ő derék, becsületes, magyar jólelkűségén fordulna meg a dolog, magához segítene fel az érvényesülésben mindenkit. Azonban hát ő Blaháné s ezzel aztán meg van mondva minden. Őt várja, lesi a publikum, ha a neve a szinapon van, visszakönyörgi, ha kiment s ugy néz föl reá, mintha simogatná minden pillantás. Ezt az asszonyt ajándékba kaptuk az istentől.

Nagy időt jubilál. Egy végében, egy színháznál huszonöt esztendő. Istenem, ha mindenkiünk adhatna neki a fiatalságából egy-egy évet, hogy kipótolhatnók a huszonötöt legalább százza. Aztán megindulna ez az örökké fiatal, bájos, hatalmas asszony hódítani, rövidesen nem lenne oláhalv, tóttal, rusnyákkal semmi bajunk. Sietve lennének magyarrá csak azért, hogy egy kiesit az övék is legyen Blaháné, ne csak a mienk.

(Th.)

A sátorfa halála.

Süvölt a fergeteg a völgyön, a rónán, fagyos eső csapja a gallyat az erdőn, téli szállásra vonul a karaván. Már füstöl a falu alján a putri, a tarka, rongyos népség béleli, tapasztja, hogy védje barna testét a tél hidegétől. Aztán hangos lesz a környék tuskalapástól, s pattog, nyisszan a vessző, ahogy kosárba, seprőbe formálódik. A hajdu pedig, aki arra vetődik, suhint egyet a nádpálcával és oda szól hetykén a vajdának:

— No more, nem bitangolsz többé!

A sátoros cigány megriadva néz fel. Hogy már egy szempillantásra se lehet nyugta! Hisz még meg se pihenhetett, malacnak, vánkornak még nem lehet hujja, ugyan nem szép virtus ez a hetvenkedés. S talán meg sem érzi, hogy most sulyosabb a fenyegetés, meg se remeg benne a sejtélem, hogy suhan már feléje a halálos csapás.

Hanem a hajdu már tudja, mire készülnek odafenn a központban a törvénycsináló urak, s apró méregadagokban tán beadja a füstös vándoroknak a titkot, hogy jajgassanak tőle. Bizonyosságul majd rá is csap a krajcáros ujságjára, hogy annál jobban ríjjon a kőboregány-sziv.

Nagy a sietség a törvényhozó műhelyben, komoly nekibuzdulás történt, s az új tavasz már hiába fakad tán a vándoregányra. Gyász szakad le rájuk, esengve-bongva nem törtehet ki messze világokba rozoga szerkéjével rajkóstul, malacostul a szabad társaság, s máglyába sórt sátorfák magasba csapó lángra mellett sötét testek vonaglanak majd nyögve a földön.

Tavaszra csaknem bizonyos, elkészül a törvény és polgár lesz a sátoros cigányból. Megkezdődik a kéréselhetetlen beolvasztás, s a népfajok életének a buvára érdekes lelki átalakulásnak lehet a megfigyelője. Hogy az őstermészet yadon terjedő indáiból miképpen lesz nyírott francia kert. Félvezred előtt ide

vetett nyugatra a népvándorlás kalandos adata egy csodálatos népfajt, amelylyel mai napig se igen tudott elbánni a civilizáció. Más országokban valahogy rosszabb volt nekik a talaj, nem vertek olyan könnyen gyökeret, nálunk meleggyára találtak, ámbár sok üldözésben volt részük. Titokzatosan, mese-szerűen vetődtek errefelé, kellettük magukat ravsztörténetekkel, s hogy belopták magukat a magyar földre az ő exotikus szervezettel, ki is bujt belőlük csakhamar az igazi természetük, a tolvajlás és mindenféle egyéb rakoncátlanság. Ezért bizony bántották őket nagyon, többet is rájuk fogtak, mint amiben bűnösök voltak, egy időben tömegesen azért kaszabolták őket, mert az terjedt el róluk, hogy nem votik meg még az emberhust se. Századok során sokan, akik valamiképpen kiszakadtak a törzsekből, nemzetségekből, a jobbágyságot is próbálták, s vagy meg-szokdósteak, vagy a földesurak szolgálatában rekedtek. S idők multán kétféle rajra szakadtak. Az egyik résznek inkább lett maradása egy helyben, s főként a hegedűjével a magyar nóta csudálatos mesterévé, a mi büszkeségünké vált, a másik rész ellenben maradt változatlanul és térithetetlenül, vajda parancsa alatt kószáló, nyughatatlan véri nomád, falu réme, börtön lakója, aki mint a csirke, ugy szétgurult a pandur üldözésére. De sok romantika is járt velük. Elsőben is szörnyű nagyra voltak a függetlenségükkel, s ők, a *barangolók*, roppant mód megvetették az *egy helyre telepedetteket*. Ez még maig is megmaradt, s annyira nagy az elválasztás közöttük, hogy házasság után dehogyan keverednének össze. A költészetükben mindez kifejezésre talál, s különös melódiákkal mindenféléről énekelnek ők kóborlásuk közben, erdőszélen, tüzek mellett, este ha tanyát ütnek. Persze a természet az, ahonnan legtöbbet meritenek, s magukat leginkább madarakhoz hasonlítják. Egy daluk azt mondja:

Élek mint a kis pacsirta,
Mej az erdő, mezőt birja.

Hát még a sok szorelmi bubáj, boszorkányság, amihez ők, főként asszonyaik, leányaik ugy értenek! Ezerféle az, mint a sok huncutságuk. Sok zsványágukért, bohémességükért, első művészek és költők szeretettel fordultak feléjük, s van-e, aki ne tudná azt a ragyogó, napsugaras verset, amelyet az első magyar költő, *Petőfi* írt meg a vándoréletükről?

Csakhogy hiába mindez, őket meg nem menti. A mérték betelt. Itt az új század, amely nem tür semmi romantikát, ha veszedelemmel jár a közre. Vége lett a betyárnak, vége lesz a sátoros cigánynak is. Már régóta szorítja a hajdu, zsandár, útik, fogdossák, becsukják a sok rendtelenségért, mégse okul. A rud most végképp rájár. Nagyon zokon veszik tőle, hogy még mindig kedveli a másét és főként a dögöskét és sok veszedelmes eleven marhácskát, amelylyel szerte hurcolja a nyavalyákat. S hogy legujjában garmadával érkezett a panasz az Altólrdől a sátorosok ellen, megindult az erőlyes mozgalom. Tilos lesz a kóborlás. Van is már alkalmas tervezet rá, egy szakértő jegyző csinálta. Abból törvényt kovácsolnak.

Es megindul hamarosan az eljárás, amely megfojtsa a félvezredes hagyományt, s kiforgassa a legrakoncátlanabb fajt az őseredeti véreből. Hogy amilyen misztikusan eredt ez a nép, olyan észrevétlenül olvadjon fel bennünk. Majd sirtak a cigányasszonyok a kalibákban és búsonganak sorsukon a boglyas fekete emberek. Vagy tán lesznek harcok is az erdőszéleken, vadak, élkeseredettek. Es szükség lesz szuronyra, sörtüzre. Hát akkor puskaropogással civilizálódik a sátoros cigány. De harangoztak föltötte. Polgár lesz belőle. Ha ugyan lesz.

Holló Márton.

Budapest, október 22.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Október 31-én
uj előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azo-

kat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A király Gődöllőn.** A király az eddigi megállapodások szerint e hónap 26-án utazik el Gődöllőről Bécsbe, *Mária Immaculata* főhercegnő esküvőjére. A király november 2-án este utazik el ismét Bécsből s 3-án érkezik vissza Gődöllőre közel három heti tartózkodásra. A király ez alatt az idő alatt a rendes kihallgatási napokon általános audienciákat ad. Tegnap a király Valkóra rándult s ott összerúszta a kellemetlen esős idő dacára késő délutánig s fél 6 óra után tört vissza a gődöllői kastélba.

— **Házasság az uralkodóházban.** *Mária Rajneria* főhercegnő esküvőjére a királyon kívül Bécsbe érkeznek Württembergi *Miklós* herceg, mint *Vilmos* király képviselője Stuttgartgärtből és a Hofburgban száll meg, továbbá *Ferdinánd* főherceg, a toscánai nagyherceg nejevel *Alice* nagyhercegnővel, *Lipót* Ferdinánd, *Péter* Ferdinánd, *József* Ferdinánd főhercegek, *Klotild* főhercegnő leányaival és Württembergi *Albrecht* herceg, a völegény bátyja.

— **Gróf Andrássy Aladár betegsége.** Gróf *Andrássy* Aladár főkamarmester néhány nap óta betegnek fekszik Andrássy-ut 59. szám alatt levő palotájában. A gróf állapota, mint örömmel értesülünk, ma kissé jobbra fordult.

— **Az egyetemi kör gróf Pálffy Jánosnak.** Az egyetemi kör tegnap este tartott bizottsági ülésén egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy gróf *Pálffy* Jánost, a nagylelkű alapítót leiratban fogja idvőzülni.

— **Vilma királynő házassága.** Egész Németalföldön nagy az öröm, hogy a szép *Vilma* királynő menyasszony lett. A fiatal királynő pedig nagyban készülődik már az esküvőre, amelyről minden kiszivárgó hír nagy érdeklődést kelt. Ma azt jelentik nekünk Hágából, hogy az esküvő a jövő nyáron lesz és a nagy ünnepre elmege *Vilmos* német császár is.

— **Száműzött szobor.** Éger eszterházi város képviselőtestülete hónapokkal ezelőtt elhatározta, hogy *Bismarck* hercegnek szobrot állít. A politikai hatóság azonban beleavatkozott a dologba és megtiltotta, hogy pénzt gyűjtsenek a szoborra. A szoborüggyben kiküldött bizottság főlebbezett a határozat ellen és az ügy fölkerült egészen a bírói határhoz, amely ma határozott. A határozat szerint az emlékszobor felállításának megtiltása nem sért nemzeti jogot, mert a terv meg nem engedett politikai tüntetés. Az égeri pangermanok tehát nem jutnak abba a helyzetbe, hogy a csehket egy érből öntött intő-jellel állandóan bosszantsák. *Bismarck* pedig — szobor formájában — örökre száműzve van Auszriából.

— **Az ösvény oszárnő egészsége.** *Kornberg*-ből táviratozzák, hogy *Frigyes* császár ösvényének állapota valaminek jobbra fordult. Ujjabb komplikáció nincsen, a ájadalom eltűnt és a szív gyöngesége nem állott be újra. Ha valami váratlan fordulat nem történik, akkor lassu, de állandó lesz a javulás. Tegnap a császárnő unokája, *Adalbert* herceg látogatta meg a betegét, aki a herceget bémálása alkalmából üdvözölte. A családtagok tegnap a rendesnél hosszabb ideig tartózkodhattak a betegnél.

— **Koch Róbert tanár visszaérkezése.** *Koch* Róbert, a berlini egyetem nagyhirű tanára, a forró-övi betegségek tanulmányozása céljából mintegy másfél évvel ezelőtt tanulmányutra indult, amelyről most visszatért. A berlini tanárok és orvosok ünnepélyesen akarták fogadni a hazatérő tudóst, de ő minden ünnepelést visszautasított.

— **Tiszti főszemle.** A cs. és kir. 32. hadkiegészítő parancsnokság értesítése szerint a tartalékos havidijasok tiszti főszemléjét november 5-ikén tartják meg a *Mária Terézia* laktanya fedett lovardájában.

— **Ujságírók a házelnöknel.** A parlamenti tudósítók küldöttsége elkereste ma délelőtt *Perzel* Dezsőt, a képviselőház elnökét, hogy tőle az elnöki emelvényre utóbbi időben alkalmazott úvegajtok eltávolítását kérje. Az elnök azt válaszolta, hogy a kifogásolt intézkedés nem tőle eredt, hanem a jegyzők egy-némelyikének kívánságára, a ház nagy rendeletére történt. Egyébiránt elismeri az ujságírók panaszának jogosultságát s rajta lesz, hogy az ügy minden irányban kielégítő megoldást nyerjen.

— **Krüger.** A belga kormány értesítette a transvaali követet, hogy nem látja szívesen a *Krüger* hosszabb ideig tartózkodni belga földön, mert attól tart, hogy angolulenes tüntetések lesznek. A transvaali követtség megnyugtatta a kormányt, hogy *Krüger* csak érinteni fogja Belgiumot s hogy esetleg később, ha a viszonyok változnak, visszatér Belgiumba.

— **A gróf és a költő.** *Abrányi* Emil a *Budapesti Napló* október 12-iki számában „*Főnemes*” címen verset dedikált idősb gróf *Pálffy* Jánosnak, aki három millió koronás alapítványával kérdelemelte a nemzet halálját és méltán tette ünnepléte a nevét az egész ország előtt. A figyelmes gróf a napokban levelet küldött *Pozsony* béli *Abrányi* Emil kollégának és a hozzá írt költeményt a következő sorokban köszönte meg: „Nagyságos Uram! A *Budapesti Napló* folyó évi október hó 12-iki számának tárcája rovatában hoztam szíves szövegű „*Főnemes*” cím alatt megjelent költeménye a hálás köszönet érzelmét ébreszt fel bennem azon fenekölt szavakkal, amelyekkel ismert alapítványomat méltatni és velem együtt másokat is nemes tettekre buzdítani igyekszik. A vers mely érzelmem nemcsak emlékezetembe, hanem szívembe is vésődött s azt ott kitörőhellenül megtartom éltetem végéig és ha Nagyságos azon versének kéziratával megszerencséltem: nagy örömmel venném! Fogadják még egyszer hálás köszönetem kifejezését, melyvel vagyok tisztelő híve *Pálffy* János. Pozsony, 1900-ik évi október hó 19-én.”

A költő a kívánt kéziratot megküldte idősb gróf *Pálffy* Jánosnak és a következő sorokat csatolta hozzá: „Nagyméltóságod fonságos áldozatkészségében a hazaszeretet és a humanizmus kettős fénye ragyogott rám és tündöklő melegével meggyújtotta hidegdedni kezdő szívemet. A hasonlóségoizmus, a meddő széthúzás, a harsány és üres szónoklatok korában ilyen tért visszaadja lelkiunk megrendült hitét. Eltelünk édes bizalommal. Virágnak látjuk a jövőt. Hiszünk, hogy a magyarság fennmarad. Hiszünk, hogy az a nemzet, mely ilyen férfiakat szül, nem pusztulhat el, sőt arra van rendelve, hogy nagyobb legyen, mint valaha volt. Van-e szebb érzés, van-e teljesebb boldogság, mint megerősödni abban a reményben, hogy az, amit életünknek is jobban szeretünk: a haza élni és virágozni fog? Excellenciád nagy eszelekedeténél ezt a boldogságot köszönöm. És ebből a meghatottságból, ebből a szívet-lelkét átjáró gyönyörűségéből fakadt az a néhány versszak, mely hálmat és nagyrebetségemet akarta volna kifejezni, de csak gyöngye dagogása volt annak, amit a szívem mélyén gróf *Pálffy* János iránt éreztem. Ha Excellenciád mégis észrevette: ezzel csak nemes gyöngyödségnek, szíve jóságának adta újabb tanujelét!”

— **A vértanu ösvégye.** Tegnap temették el *Zsombolyán* gróf *Vesey* Károly ösvégyét, aki évek óta élt ott leányával teljes visszavonultságban. A grávszeriatárs *Csicsidy* pápai kamarás végezte hat lelkes gondoskodás mellett. A szertartás után *Bertalan* tanár gyászbeszédet mondott, könnyekig meghatva az óriási közönséget. A *Dijant*-család kriptájába temették el a vértanu ösvégyét, ki még életében kifejezte ama háját hogy halála után férje holtestét szállítsák el *Zsombolyára*. Végezőn leánya most értékes adományokat küld az aradi ereklyemúzeumnak, köztük sok történelmi becsű levél és irat lesz, valamint az a kés is melyet akkor vettek ki a vértanu tábornok zsebéből, mikor már a bitó alatt állott.

— **Chopin.** *Párisban* a *Luxembourg* kerében, tegnapelőtt zuhogó esőben leplezték le *Chopin* szobrát. *Chopin* maga rajongással szerette lengyel hazáját, de édes atya francia nemes volt, aki még nőtlen korában vándorolt ki *Lengyelországra*, ahol mint francia nyelvmester tengette életét. Zenei tudását a *varsoi* konzervatóriumban szerezte, fiatalkori nélkülözéseit *Radziwille* lengyel herceg csillapította. Az ifjúság minden emléke *Lengyelországhoz* fűzte, szíve is, temperamentuma is oda vonta mindig, de husz éves korától állandóan *Párisban* tartózkodott, ahol egyetlen, tíz éves szerelme *George-Sand*hoz fogva tartotta. Ez a szerelme adott tartalmat a szerenésitlen zeneszerző életének, és mikor a tíz esztendő viszony megszakadt, ez oltotta ki életét. Tudósorvadás és igen magas fokú neurasthénia gyötörte kora ifjúsága óta, néhány évvel halála előtt az idegesség már annyira erőt vett rajta, hogy egy nagy jótékony-célú hangversenyen egy zenemű közepén hirtelen felugrott és kirohant, mert az első sorban egy hölgy a lábával verte a taktust. Negyvenéves korában a tudóvész megölte. A tegnapelőtti leplezésen egyik szép hírre vergődött tanítványa *Péru* mondott emlékbeszédet; utána *Godebsky* szobrász beszélt a lengyelce nevében. *Chopin* tisztelői valóságban elborították koszorúkkal az új szobrot.

— **A népszínházi affér.** *Porzolt* Kálmán, a Népszínház igazgatója, egy hírlapi cikk miatt — mint jelezük — provokálta *Hentaller* Lajos országgyűlési képviselőt. A segítők elfoglaltságuk miatt ma nem jöhettek össze, és így csak holnap döntenek a párvialad ügyében.

— **Még egy feltaláló.** *Short*, angol mérnök, holnap mutatja be a *párisi* kiállítás ünnepelő csarnokában, mint ő mondja, *korszakalkotó* találmányát. A találmány neve *beszélő szűrő* és segítségével az emberi hang több száz kilométer távolságban hallható. A feltaláló személyesen vitte el meghívóját a francia haditengerészeti miniszternek, mert szerinte tengeri útközvetek alatt az admirális hajóról a parancsnok az új sippal átmondhatja parancsait a hajóraj minden hajójára. Feltéve természetesen, hogy nincs vihar és hogy az ellenség nem zavarja ágyúzással a beszélgetést. Kicsit lehangelő tünet mindenesetre, hogy az angol feltaláló *Párisban* mutatja be találmányát, mert ha igazán olyan korszakalkotó volna, ugy az angol kormány már régen megszerzi a maga haditengerészetének.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** A dunamelléki ev. ref. egyházkerület ma folytatta évi közgyűlését, *Sz. Károly* püspök és *Szilágyi* Dezső kettős elnöklésével. Az ülés elején *Koncz* Imre esperes többi esperestársai nevében fölhívta a gyűlés figyelmét arra, hogy a püspök a szombati ülésben megemlékezett ugyan az évközben elhunytakról, de hallgatott arról a nagy csapásról, amely őt magát érte forrón szeretett felesége elvesztésével. Indítványozta, hogy az egyházkerület fejezze ki őszinte részvétét püspökének, hi életársra elvesztésén. A közgyűlés a fölvetett indítványt egyelőre nem tárgyalta, hanem rá fog térni a többi indítványok során. Azután több miniszteri leiratokról lettek jelentést s felolvasták többek közt azt is, amelyben a miniszter a hazai papirpárnak az iskolákban leendő pártolására hívja föl a figyelmét. A közgyűlés úgy ezt, mint a többi jelentéktelenebb leiratot tudomásul vette. A tanügyi bizottság jelentését *Bátori* Dániel ismertette. A tanítóképezdekről szóló jelentés kapcsán fölmerült az a visszássá hejzet, hogy a nem református fekezetek tanítóképezdekét növendékei a képesítési alkalmával nem kaphatnak kalkulust, mert nincs, aki megvizsgálja őket. Már pedig, ha e növendékek református iskolához akarnak jönni, szükségük van a vallásból való képesítésre is. Ennélfogva utólagosan valamely református tanítóképezdehez kell menniük, hogy vizgáshassanak a vallásból. Hogy ettől megkíméltessek, az az indítvány merült föl, hogy a képesítő-vizsgálatra küldessenek képviselőket, akik rögtön a vallásból is képesíthessék a jelöltet. Minthogy azonban ez költséges dolog s nem tudni, lesz-e rá fedezet, az ügyet a közgyűlés áttette a számszékhez.

A hat középiskolának fenntartása — a jelentés szerint — 235.000 koronába került. Állami segítségben részesültek: a budapesti főgimnázium 32.000 koronát, s kecskeméti 14.000 koronát, a nagy-kőrösi 18.000 koronát, a balási 4000, a gyónki 5000 és a kun-szent-miklósi 2000 koronát.

A középiskolák igazgatóinak heti tanítási óraszáma eddig főgimnáziumokban maximális 12 órában, alginmáziumokban 16 órában volt megállapítva. A tanügyi bizottság most azt javasolja, hogy ezental az igazgatók heti tanítási óraszámainak maximuma alginmáziumokban 12 óra, főgimnáziumokban 10 óra, ha pedig parallel-osztályok vannak, 8 óra legyen csak. A közgyűlés *Vesey* Tamás indítványára úgy határozott, hogy e kérdésben előzőleg meghallgatja a tan-testületek, köztve en fellégyelő hatóságai és az iskola-fenntartó testületek véleményét.

A kecskeméti jogakadémiairól szóló jelentés tudomásul vétele után a tanácskozásokat holnapra halasztották.

Ma délután az egyházkerület egyházi értekezleti közgyűlést tartott a *Lónyay*-utcai főgimnázium dísztermében *Szilágyi* Aladár elnöklete alatt.

Bernát István budapesti egyháztanácsos előadást tartott ezen a címen: *Küdelem az ósók hitéről.* Az előadó tartalmas telo vasásában a kálvinista egyház ros-kadozásáról szólt. Helyteleníti azoknak véleményét, akik e romlásért egyedül Rómát teszik felelőssé. Tehet-e arról Róma, hogy a református templomok irtósek, tehet-e arról, hogy a földi javakban dus kálvinisták meghalnak, a nélkül, hogy egyházukra gondolnának? Ennek nem Róma az oka, hanem a bivek maguk, akiket löképp anyagi célok vezérlelnek. Előadása végén a hitélet buzdógó lelkarolására, a vallás-hoz való szorosabb ragaszkodásra lelkesít. Az éjén-zéssel fogadott előadás után *Georgy* Antal lelkész azt az indítványt terjesztette elő, hogy az evangéliumi élet fejlesztésére létesítsenek egy országos belmisszió-egyesületet. A közgyűlés kívánatosnak monodta az egyesületi létesítést, s elvi hozzájárulásért felir a kerüllethez. *Mády* Lajos upesti lelkész az országos lelkeszi nyugdíjintézet megalkotása dolgában terjesztett elő hosszabb tervezetet. A nyugdíjintézet létesítése érdekében a közgyűlés előterjesztést fog tenni az egyetemes konventnek. Végül *Hamar* István theologiai tanár vasárnap iskolák meghonosításáról tartott előadást.

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlislegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

speciálta a szájpadlás nélküli műfogak készítésében
VI. kerület, Andrássy-út 38. szám.

— **Waldersee ő főparancsnoksága.** A kínai ügyek olyan kedvezően bonyolódnak immár, hogy az események színteréről oly messze eső kíváncsi európai hasznosnacsok, ha lemond a sárga emberek világlágól érkező táviratokról és bévárja a teljes megoldást. Csak a mindent tudó Isten a megmondhatója, mi történik valójában a messze Keleten. A hatalmak széthuznak, az idegen követek most tárgyalnak már a kínai meghatalmazottakkal, majd állítólag ismét huzódnak s nem hajlandók tárgyalni Li-Hung-Csanggal. Itt csatároznak, ott csatároznak együtt és külön a nemzetek, hull az európai, ólik a kínaiakat, a boxerek újra kizongauk s gázolnak a keresztény vérben. S a mikor így szépen össze van kavardva minden és nincs semmi eredmény, akkor mint a bomba, lecsap közénk az a szerfoltok érdekes hír, hogy *Waldersee*, a derék főparancsnok, aki utazott, utazott, szárazon és vizen addig utazott, amíg túl a tengeren szerencsésen ott nem termett a cefos hóhérok között, akképpen vélekedik, hogy a *hadjárát be van fejeve*. Sőt ennek következtében élénken várja a visszahívását is. Szép. Hanem ez még nem minden. Még jött egy telegram Tiencinből. Legujabb *Waldersee*ről. Hogy ő főparancsnoksága *diszontériában megbetegedett*. Az már más. Most már világos, miért van befejeve a háború. A visszahívás ennek következtében remélhetőleg táviratfordultal meg fog történni. Legszűkebb környezetéből az is kiszivárgott, hogy gyorsított visszatér útjában *Waldersee* Dowerben pihen meg legelőször s ott orvosi tanácsára a városról elvezetett por-kurát fogja használni. Akkor mindenek öröme gyógyulása mihamarabb be fog következni.

— **A beregmegei tanítók gyűlése.** A beregmegei tanítók gyűlése nagy érdeklődés közepette folyt le. A közoktatásiügyi miniszter képviselőjében *Körösi* Henrik központi királyi tanfelügyelő volt jelen a gyűlésen, amelyen részt vettek többek között *Cseh* Lajos polgármester, *Sütő* Jósperes, *Lakits* Vendel, *Kozma* László, *Szentgyéry* Endre kir. tan. elügyelő és mintegy 300 tanító. Nagy tetszést aratott *Körösi* üdvözlő beszéde, amelyben a kultuszminiszter kulturpolitikáját ismeretve, buzdította a tanítókat, hogy édesítse meg fárasztó és szerényen dotált munkájukat az az érzés, hogy a kultuszminiszter fenkölt gondolkodásával, erős nemzeti érzéssel és a népoktatás nagyarányú fejlesztésével meghódította a tanítók számára az ország közvéleményét. A gyűlésen *Rhédei* János tartott a kisdödvés fejlesztéséről szép előbeszédet. Munkásról *Körösi* a szolvai járásba utazott a ruthén állami iskolák megtekintésére.

— **Párisi loitálják.** *Páris* város hatóságát egy *Rey* nevű párisi kereskedő beperelte 201 frank és járulékaik erejéig. A törvényszék az összeget megítélte a felperesnek és kötelezte a várost, hogy tartozását haladéktalanul fizesse ki. A város az ítélet ellenére sem akarta tartozását kifizetni mindaddig, amíg a tanács az összeget meg nem szavazta. Minthogy a legközelebbi tanácsülést csak november közepén tartják, a kereskedő kijelentette, hogy addig nem vár és *végrehajtót küldött a városháza*. A végrehajtó egyenesen a nagy ülésterembe ment és ott *lepecsételte a polgármester nagy karosszékét*. A következő nap délelőttjén azonban már feloldották a széklet a zár alól, mert a közelebbi szolgálat tárgyakat a francia törvény szerint lefoglalni nem szabad. Erre a végrehajtót zár alá helyezte a városi főpénztárnál befolyó pénzeket 201 frank és járulékaik erejéig. A város minden más válasz helyett egy felszólítást juttatott türelmetlen hitelezőjéhez, melylyel köteletségévé teszi, hogy kirakatát egy héten belül bontassa le, mert *37 miliméterrel* beljebb szűkellik a gyalogjáróba mint szabad. A hitelező minden respublikánus intézmény ellenére is alighanem hamarabb kerül majd esőbe, mint végrehajtott adója.

— **Öngyilkos örnagy.** *Zágrábból* jelentik, hogy ott öngyilkossá lett *Delics* István nyugalmazott örnagy. Az öreg katona két lövést irányzott jobb halántékának és rövidesen meghalt. Halálának oka az asztalán talált, de be sem fejezett levelekből nem tűnik ki. Valószínű azonban, hogy zilált anyagi viszonyai és kedvezőtlen egészségi állapota készítették a végzetes lépésre.

— **Házasság.** *Zelmannovits* Sándor magántisztviselő eljegyezte *Lichtner* Katiát, *Lichtner* Fülöp leányát, dr. *Lichtner* Jakab pozsonyi ügyvéd nővérét Felső-Szeizről.

Verme Árpád e hó 28-ikán esküszik örök hűségét *Pápi* *Braun* Róza kassaszonynak, *Braun* Ignác leánynak.

Auer Albert a *Goldberger* Sam. F. és fiai gyári cég helyi képviselője tegnap a dohány-utcai izraelita templomban esküdöttörök hűségét dr. *Scheer* Benő ügyvéd, a királyi szerződő r.-t. titkára leányának, *Rózsikának*. A szertartásnál dr. *Köfn* Sámuel főbírói és *Lazor* 16-kántor működött közre. Az egyházi esketést a polgári község előzte meg, amelynél *budai Goldberger* Bertalan és ormódi *Ormány* Vilmos vezérigazgató voltak a tanúk. Az esküvőn nagy és díszes közönség vett részt. *Sámuel* Jakab Békés-Csabáról eljegyezte *Hirschfeld* Flóra kassaszonnyat Szegzárdról.

— **A legcsunább bankó.** Az új huszkoronás bankópénzről van szó, amely a rosszul rajzolt, művészietlen, csunya bankók közt határozottan az első helyen áll. Mindjárt kibocsátása alkalmával megirtuk ezen a hinyjárt, hogy ez a bankó támadás a művészi ízlés ellen. Ezt az ítéletünket nagyon hozzáfért fórum erősítette meg tegnap a bankó szülőhelyén, Bécsben. Tudósítónk jelentése szerint az osztrák közoktatásiügyi minisztérium állandó művészeti bizottsága legutóbb tartott ülésén az új huszkoronás bankójegyet bírálta. Az általános vélemény az volt, hogy a bankó *egy nem szép*. Különösen határozottan hangzottatta ezt *Wagner* Ottó főépítő tanácsos, Bécs legnagyobb modern művésze, aki művészeti szempontból bírálta az új pénzt és fejtegetését a bizottság minden tekintetben helyeselte. A bankót ezzel ki lehetne szelgáttatni a közmegevetésnek, ha nem volna rá szükség minden emberfiának. Így azzal a keserű tudattal gyömszöljük be pénztárcánkba, hogy olyasmit vagyunk kénytelenek magunkkal hordani, ami állandó inzultust képvisel ízlésünk ellen. Azt mondják, hogy a kibocsátandó többi bankó sem lesz szebb a huszkoronásnál.

— **Kivégzés Theresienstaátban.** Ma reggel hét órákor végezte ki Theresienstaátban, a kis kaszárnya udvarán *Wohlschlager* prágai hóhér *Kolan* 91-ik gyalogezredbeli közoktatón. *Kolan* május elsején *Kultenberg*be: szolgálati fegyverével le akarta lőni a káplárját, de nem jól talált s a golyó egy közoktatónát megölt, egy másikat pedig súlyosan megsebesített.

— **Alkalmazások az orvosgyógyászatban.** A tudományegyetem orvoskari tanártestülete az évi II-ik rendes ülésén a következő tanárségeket és gyakornokokat választotta meg: dr. *Benedikt* Henrik III. tanárségé lett az I-ső sz. belgyógyászati klinikán, dr. *Bálint* Részó díjas gyakornok ugyanott, dr. *Pekár* Mihály I-ső, dr. *Farkas* Géza II-ik tanárségé az élet tanártestületét, dr. *Németh* Ödön tanárségé a törvényeszi elemekörtani és lélektan tanárségé, dr. *Dobryni* Árpád tanárségé a fogászati intézetnél, dr. *Gebhardt* Ferenc díjas, dr. *Hager* Péter díjazatlan gyakornok a II. sz. belgyógyászati klinikán, *Entz* Béla szigorló orvos díjazatlan, *Botan* Béla díjas gyakornok az I-ső számú kórhóznati intézetnél, *Lichtenberg* Sándor, *Feischer* János Lajos díjazatlan gyakornok a II-ik számú bonctani intézetnél, *zilahi Kiss* Endre, *Szili* Jenő, *Veress* Andor, *Várady* László, *Herzog* Ferenc díjazatlan gyakornokok az I-ső sz. bonctani intézetnél, *Devenay* Részó és *Beuder* Béla díjas demonstrátorok az I. sz. kórhóznati intézetnél. *Földi* Ottó díjas demonstrátor, *Brezovszky* Emil, *Szöllösy* Lajos, *Zsigmond* Zoltán, *Schmidt* Béla, *Mutschenbacher* Tivadár, új, *Beniczur* Gyula, *Szűzmann* Frigyes, *Fischer* Mór, *Dollinger* Béla díjazatlan demonstrátorok a II. sz. bonctani intézetnél, *Nagy* László díjas, *Grossik* Ruggert díjazatlan demonstrátorok lettek az I. sz. bonctani intézetnél.

— **A forrás- és furdóügyi bizottság.** Az állandó forrás- és furdóügyi bizottság október 23-án délután 5 órákor tartja második ülését a belügyminisztérium I. emeleti tanácstermében a következő tárgyszorokkal: 1. A furdó-törvényjavaslat-tervezetnek a beérkezett referaturnak alapján való megvitatása. 2. Folyógyegek.

— **Tetőtűz.** A Viola-utca 48-ik szám alatt lévő házban nagy tűz volt ma délután. A földszintes háznak nagy padlása tele volt mindenféle takarmánnyal s délután kigyuladt a sok széná és szalma. Mire a IX-ik kerületi tűzoltóság odaérkezett, már a ház tetete is lángokban állott. A tűzoltóság már csak arra szorított, hogy a szomszédos házakat megoltalmazza a veszedelemtől. A kigyuladt ház tetete a bent lévő takarmánnyal együtt egészen elégett. A ház körülbelül 2000 korona. Holnap lesz a tűzvizsgálat, amely hivatalos lesz a tűz keletkezésének okát kideríteni.

(x) **Lukács** Vilmos bankházból, Budapest, V., Furdó-utca 10. sz. a., vegyeken osztályosorsjegyeket. 1/4 a 12 kor., 1/2 a 6 kor., 1/4 a 3 kor., 1/8 a 150 kor. portómentesen.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyujtót!**

(x) **Honai ipar.** Ajánlom általánosan ismert, saját gyártmányú posztó *bokavédőim* (gramasni). Kapható drapp oliv szürke, bronz és fekete színben. Párja 1 forint 10 krajcár. Hölgyeknek: térdmagasság, párja 2 forint 75 krajcár. *Kertész* Pál divatruházában, Kerepesi-ut 44. sz., a Népszínházzal szemben. Eladás nagyban is.

FOVÁROS.

(*) **A községi választások.** A Terézvárosi választópolgárok ma gyűlést tartottak a Terézvárosi Kaszinó dísztermében *Radozsa* János elnöklése mellett.

Az elnök üdvözölte a választókat s jelezte, hogy mivel a községi választások már november 12-ikén és 13-ikán fognak leotolni, gondoskodni kell a kerületben a kijelölt választmányv.r.l. *Tencer* Pál indítványozza hogy a kijelölt választmány tagjainak a száma, az elnökön kívül, tíz legyen. (Helyesítés.) Az elnök proponálja, hogy a kijelölt választmányba válasszák be a következőket: *Breitner* L. Zsigmond, *Fülöp* Károly, *Havass* Károly, *Jószé* János, *Neumann* Armin, *Popper* István, *Fucher* József, *Ráth* Péter, *Rózsavölgyi* Manó, *Schober* Antal. Az érkezőket egyhangulag megválasztotta ezeket s elnökké *Radozsa* Jánost. *Eötvös* Károly ezután üdvözölte a polgárokat, hogy csak olyanokat válasszanak meg, akik az ország és a főváros

érdekeit a szívükön viselik. Mert — ugymond — nehéz idők járnak. Erkölségi és anyagi erőink meg vannak támadva, járunk sorvadók. Kéri a polgárokat, hogy most is támogassák azokat, akik a múltban megtették a kötelességüket. (Éljenzés.) Az érkezőkkel ezzel az elnök életteljeséssel véget ért.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Emlékalbum Szécsi Ferenek.** A *Vig-színház* művészcárdája abból az alkalomból, hogy *Szécsi* Ferenc dramaturg-igazgató megvált ettől a műintézetünkől, gyűlést tartott a napokban a *Vig-színház* színpadán. A művésztársulat *Goth* Sándor indítványára elhatározta, hogy az eltávozott dramaturg-igazgatónak díszes emlékalbumot fog áruyújtani, amely a *Vig-színház* egész művésztársulatának és vezetőségének aréképét fogja magába foglalni. Az indítvány megvalósítására bizottságot választottak, amelynek tagjai *Fahudi* Gábor, *Dívó* Mór, *Goth* Sándor és *Hegedűs* Gyula.

** **Budapest fővárosa a Népszínház.** Hogy a főváros milyen véleményét táplál a *Népszínház* felől, legjobban jellemzi az a bizottsági és tanácsi előterjesztés, amelyet *Népszínház* huszonöt éves fennállása alkalmából a népszínházi személyzet nyugdíjintézte javára adományozandó 5000 korona megszavazása végett terjesztnek a szerdai közgyűlés elé. Hangzik pedig ez az előterjesztés s következőképpen:

„Folyó évi október 15-én volt huszonöt éves fordulója annak, hogy a budapesti *Népszínház* megnyit.

Tekintve hogy a *Népszínház* fennállása óta a székesfőváros kulturális tényezőjének sorában a legelső helyek egyikét foglalja el és nemcsak közművelődési szempontból töltött be fontos szerepet, hanem főképp a magyar szellem, magyar dal terjesztése és népszerűsítése útján a főváros idegenajku lakosságának a megmagyarosítása körüli kétségkívül hazafias missziót teljesített, a tanács az intézet sikereiben és díszesővészen gazdag működésének huszonötödik évfordulója alkalmából oly előterjesztést járul a közgyűlés elé, hogy a *Népszínház* felvirágzásának egyik tényezője, a mindenkor művészi ambícióitól és lelkesedéstől vezérelt népszínházi személyzet javára 5000 korona adományt megszavazni méltóztatassék.

** **Petőfi-est.** Az *Uránia-Színház* ma Petőfi-estét rendezett *Tordai-Grail* Erzi közreműködésével. A jeles recitatornó, aki Petőfi költsézetének egyik legalapozabb ismérője az évek hosszú során járhatatlan buzgósággal nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Petőfi a külföldön ismerjék, megszeressék. Erdemes dolgot cselekedtet hát az *Uránia* igazgatósa, hogy költsézetünknek ezt az idegenben járó apostolát megnyerte néhány estére a magyar publikumnak. *Tordai-Grail* Erzi, csevege könyved előadással méltatja Petőfi és szinte észrevétlenül fűzi előadása keretébe a költeményeket, amelyek a nagy költő szerelmét, hazaszeretét, bánatát, jókedvét, lelkének mindenféle momentumát tükrözik vissza.

És *Tordai-Grail* Erzi jeles, finoman nőanszirozó interpretálójá ezeknek a verseknek, amelyeket élvezetesen, szinte művésziesszavval. Nagy és díszes publikum töltötte meg a színházat. Az Erzsébet leányiskola és a budai tanítónőképző növendékei kedves üde keretet képeztek a szerelem nagy költőjének ehhez az estjéhez. Az előadáson jelen volt a többek között: *Wlassics* miniszter a családjával, báró *Bánffy* Dezső nejevel, *Erdélyi* Sándor, *Prielle* Kornélia, *Emich* Gusztáv, *Berczik* Árpád sőt színházban láttuk végre ismét *Gyula* Pált is. A kiváló recitatornónek tisztelői öt babékoszorúval és több virágoskorral kedveskedtek, a publikum pedig nem farkadott a megérdemelt ösztöne, meleg tapsokkal.

** **Bárkány Mária párisi vendég szereplése.** *Bárkány* Mária, a magyar származású német tragika párisi vendégjátékában, amelyről már több ízben írtunk, *berlini* újságok szerint, az ottani udvari színház több kiváló tagja részt fog venni. A művésznő november hónap folyamán *Az orléans* szűzben, *Schiller* színművében kezdi meg vendégjátékait.

** **Sorma milánói vendégjátékai.** *Sorma* Ágnes asszony vendégjátéka a milánói Teatro Filodrammatico-ban, anyagi oldalát tekintve legalább, éppenséggel nem sikerült. Első este 1125 lira volt a színház összes bevételé, második este pedig, miután a milánói kritika a legnagyobb magasztalással beszél *Sorma* asszony *Nóra*-alakításáról, ez a jüvedelem is 913 lirára csökkent. *Sarah Bernhardt* tavaly játszott ugyanebben a színházban — zsufolt házak mellett.

** **A városligeti színházban** az utószézen végéig már csak vasár- és ünneppapok lesznek előadások. Vasárnap e hó 2-ikén két előadást tartanak, mind a kétszer *Raupach* népdramája, *A molnár és gyermeke* kerül előadásra.

** **Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** A *Telefon Hírmondó* ma este előzetesnek szórakoztatására a magyárik. Operaelőadás színpadon *Rigoletto* opera előadást fogja követeltetni. Az előadásnak különös érdekességet fog kölcsönözni, hogy *Gildát Bonomi* Lujza éneki. — Az operaelőadás után érdekes híreket olvastak fel a beszélőjség szerkesztője, azután pedig 11 óráig *Zöldi* Marci cigány játéka lesz hallható az Enke kávéházban.

Blaha Lujza jubileuma.

— A Népszínház mai estéje. —

Budapest, október 22.

Örök dicsőség a mai estén *Blaha Lujzának*!... Ha a világ minden babéredjét elhozhatnók, hogy egyedül *Neki* illatozzék; minden csalógnány-testvérét megszólaltathatnók, hogy egyedül *Neki* csattogjon; és minden égi csillagok ragyogását oda fonhatnók a teje köré glóriának: megtennék és így ünnepelelnék a mai estén ezt az isteni asszonyt, akinek művészetében a magyar faj őstüze lobog, mióta dalos ajka először nyílt meg a színpadon.

Ki volt *Blaha Lujza*, kicsoda ma is és ki lesz minden időkre a magyar nemzetnek, minek azt magyarázni? Minden magyar szívben, itt a nagyváros kozmopolita zsvájában és hazaszerte a városokban, falvakban és künn a daltermő rónaságon egy eleven érzés él, amely mind ezt élti, erről regél és erről fog regélni késő századok multán, amikor mi mindnyájak, akiknek ez az eleven csodát szemünkkel látni és füleinkkel hallani megadatott, már régés-régen nem leszünk többé!

Blaha Lujza a magyar néplélek dalos génusza, megtestesülve egy asszonyban: övé az eleven halhatatlanság!

Örök dicsőség a mai estén *Blaha Lujzának*!...

Huszonöt esztendeje, hogy *Blaha Lujza* a művészet templomává avatta fel a *Népszínházat*. Negyedszázada, hogy első szava elhangzott, hogy első nő-tája felszattogott ezen a színpadon s mert szokásunk nekünk apró emberkének, hogy megünnepeljük a nemzet történetében jelentős, nagy fordulókat, oda-gyültünk ma este ennek a színháznak nézőterére, — összegyültünk mindnyájan, akik csak belefértünk — hogy bemutassunk hódolatunkat ennek a legmagyarabb művésznőneknek.

Ünnepi díszbe öltözött maga a nézőter is. Nemzeti színű drapériák, az ország címerével díszített troféák húzódtak végig a páholyok, az erkélyek és a karzatok peremén s ezen a kisdíszített nézőtérben ember ember hátán, ezernyi-ezer fonyi díszes közönség, vegyest asszony és férfi, akit mind egy szálág egyazon érzés, egyazon gondolat hatott át: ünnepeleljük *Blaha Lujzát*!

S míg ez a hatalmas, nagy közönség leste a színpadi függöny fellebbenesését, a színpadon, leeresztett vastüggöny mögött, megkezdődött a művésznő ünneplése. A színpadot egész szélességében azok a koszorúk és virágok foglalták el, amelyeket hódolatuk jelül a *Népszínház*, a budapesti többi színházak, testületek és magánosok elhoztak, hogy beillatozzák vele *Blaha Lujza* mai „öröm-estéjét“.

A *Népszínház* egész művészgárdája, a színházak küldöttségei és egyéb küldöttségek ott várták a művésznőt, mikor *Blaha Lujza*, pont félhókor, *Hegyi Aranka* és *Küry Klára* karján, megjelent a színpadon. Hatalmas éljenzés és taps fogadta.

E.sőnek a *Népszínházi Bizottság* nevében *Heltai Ferenc* országgyűlési képviselő, a bizottság tagja, adta át az ünnepelelt művésznőnek a *Népszínházi Bizottság* aranykoszoruját a következő beszéd kíséretében:

Tisztelt művészek! Méltóságos Asszony!

Most ebben az órában teik be huszonöt éve annak az emlékezetes estének, amelyen Méltóságod először lépett ezen színház színpadára. Erről való megemlékezésül hozzuk a népszínházi bizottság tiszteletének, elismerésének és hódolatának koszoruját. Aranylevegőre írjuk hálás érzelmeinket, amelyet, meg vagyok győződve, velünk együtt érez nemcsak a főváros egész közönsége, hanem minden magyar, ki tudja, mivel tartozik a magyar nyelv és a magyar művészet legnagyobb apostolának.

Más szerencsésebb nemzetek az istenadta művészekben csak a művészet hatalmának hódolnak. Méltóságod páratlan művészetének a magyarság és a magyar nyelv dadalmas térigoglalásában is nagy része van, amit nem lehet eléggé meghálálnunk.

Isten tarssa meg méltóságodat a magyar közönség gyönyörűségére, a magyar művészet és a magyarság dicsőségére.

Porszolt Kálmán a *Népszínház* igazgatója, adta át ezután az igazgatóság koszoruját a következő szavakkal:

Mélyen tisztelt művésznő!

Midőn a *Népszínház* igazgatósága nevében üdvözölték, a politikának előttem álló ékes szava szónokát egy kissé meg kell cáfolnom, mert nekem úgy tűnik fel, hogy tévedés az, mintha Te huszonöt évvel ezelőtt léptél volna először a színpadra. Aki meglát, az ifjúság úde bá ában, művészetet teljességében, az csak azt tarthatja, hogy te ma lépsz fel először a *Népszínházban* és előttem még egy jubileum, még egy dicsőségekben gazdag művészi pálya áll.

Nem is lehet téged sablonzerűleg jubilálni, nem is szabad sablonzerű irizsokkal dicsőíteni; nem is mondom azt, hogy Neved aranybetűkkel lesz beírva a színművészet történetébe, mert sok-

kal jobb helyre van az beírva, a magyar nemzet szívébe és itt a te neved örökké fog élni.

Téged nem is úgy ünneplünk, mint egy művésznőt mert Te több vagy ennél, Te vagy a megtestesült, dalba öntött politika, a magyarság politikájának apostola, kevés fantáziával Istennek is lehetne mondani, mert hiszen a saját képedre teremtettél egy egész irodalmat.

Büszke lehet ez a színház, hogy díszül szolgálts és büszkék vagyunk mi valamennyien, hogy kollegáid lehetünk. Kérjük az Isten, hogy a magyar nemzet gyönyörűségére sokáig élj művészeted mai teljességében!

Sorra következtek ezután a budapesti színházak. *Vizvári Gyula* a *Nemzeti Színház* koszoruját hozta s elmondta, hogy az ország első színpada büszkén dícserekszik azzal, hogy *Blaha Lujza* valaha hozzá tartozott.

— A *Nemzeti Színház* történetének, — fejezte be szavait, — a legragyogóbb lapjai közé fog tartozni az, amelyre a te neved van felírva!

Ezután *Gál Gyula* a *Vigszínház*, *Szilágyi Vilmos* a *Magyar Színház*, *Feld Zsigmond* a *Városligeti Színház* nevében üdvözölték a művésznőt. *Szatmári Mór* főtitkár a *Budapesti Újságírók Egyesületének* koszoruját adta át a következő beszéddel:

Mélyen tisztelt művésznő!

A Magyar Újságírók Egyesülete a mellett az osztalan elismerés mellett, amelyel a magyar nemzeti irodalom minden rétege telve van méltóságod iránt, mi újságírók mély, különös hálával tartozunk önnek. Ön jóságos szíve mindig tolt a mi ügyünket és ragyogó művészetével előmozdította azt a célt, amelyet mi egyesülésünk magunk elé tűztünk.

Minden budapesti újságírók szerelzen büszkeség tölt el, midőn Blaháné nevét a mienkkel együtt említték.

Az isten éltesse sokáig!

Az üdvözlők sorában a *Népszínház* művésztülete volt az utolsó, amelyben nevében *Szirmai Imre* adta át a pályatársak ajándékát, egy díszes és értékes ezüst korsót, a következő beszéd kíséretében:

Drága, aranyos Blahánék!

Nekünk csak az maradtál, mert a mienk vagy! Előttünk ez nem egy név, hanem fogalom! Az örök szépek, igaznak és tisztá, ideális művészetnek szimbóluma! Igen csekély a mi szavunk, nagyon szerények az eszközeink ahhoz, hogy ez ünnepelelt teljes méltóvá tehetjük volna. Hozzát, aki művészeted hatalmával egymagad ünneppá varázsolod mindazokat a napokat, amelyeken ajkaid dalra fakad a színpadon. Szerettük volna e napra ide teremteni magát a paradicsomot zengő madaraival, hogy azok köszöntsének azon a hangon, amelyből a földiek közül csak neked juttatott a Teremtő.

De minthogy gyarló emberi voltunknál fogva ezt nem tehetjük, összegyűllekszünk mi, a te énekes és játékos társaid itt e földön, hogy üdvözöljünk, meghódoljunk, hogy ismét és ismét csodáljuk azt a varázslatos erőt, amely annyiankat vonzott a színpadhoz és eme hajlékba, a te közelébe, s akik közül már nem egy eláradt és megört a hírt és dicsőségért való küzdelemben, míg te itt állasz előttünk ma is időn, fiatalon, geniednek, búbajos hangodnak csodolatos épségével.

Mi, akik itt élünk ebben a levegőben, tudjuk leginkább méltányolni a lelki erőnek ama nagyságát, amely a művészi eszközöket ilyen harmónikus módon hosszú idő után is együtt tudta tartani. A művészet igaz gyermeke voltál mindig, egy percre sem letél hűtelen magasztos ideálodhoz, így lettél vezérszálaga egy újabb nemzedéknek, amely tündöklő lényednél meg fogja találni ismét az újabb korszellem által eltevesztett ideális utat!

Lelkes, zajos éljenzés hangzott el mindegyik beszéd után s mikor az üdvözlés véget ért, minden szem oda tapadt *Blaha Lujzára*, aki ott állt egy darabig néma meghatottságban keresve a szót szíve túlaradó érzelmeire.

Végre megtalálta és szólt:

Kedves pályatársaim! Édes, jó barátaim! Bocssanak meg, ha a szeretetnek e szép nyilvánulását nem tudom ilően megköszönni, ha nem tudom elmondani mindazt, amit most szívemben érzek.

Tartok tőle, hogy egy vagyok én is, mint egy igen kedves jó barátom, aki azt mondta magáról, hogy ő nála elérkezett az az idő, amikor vigyázni kell a beszédjével, mert könnyen elpityeredik. Hát bizony így vagyok én is. Már is érzem, hogy itt motoszkál a könny a két szemem pillán, pedig hát ma nem akarok sirni. Boldog vagyok, hogy ezt a szép napot megérhettem itt ebben a házban. Boldog vagyok kedves pályatársaim, hogy az önk páratlan igaz szeretettel megőrizhettem, hogy köszönetet mondhatok a népszínházi bizottság igen tisztelt tagjainak szives megemlékezéséért, hogy hálát mondhatok a sajtónak az irántam tanusított jóindulatért, buzdításért és oktatásért.

A nagyközönségnek dalaimban fogom megköszönni, hogy huszonöt éven át nem unták meg *Blaha Lujzát*.

Végül ezer köszönet azoknak, akik ezt a szép estét nekem felejtethetlenné tették.

... És odátódtultak mind a művésznőhöz s ki könnyes szemmel, ki örömtől ragyogó arccal esköltölte kezét, arcát, ruhája szegélyét. S *Blaha Lujza*, aki közelebb volt a siráshoz, mint a nevetéshez, felmagasztosultan állt ott ennek a sok szeretetnek és hódolatnak a láttára s ennyit mondott:

— Ha volna ezer kezem, mind oda adnám!

S s zavaiba belecsüingelt a rendező csöngettyűje, amely jelt adott az előadás megkezdésére:

— Fel a függőnyvel!

A sárga csikó első jelenései minden nagyobb érdeklődés nélkül peregnék le. Mindenki *Blaha Lujzát* várja; azt a jelenetet lesi, mikor kilép a színpadra, hogy feléje áradjon a szüqilt háznak a hódolata.

Türelmetlen fészkelődés vonul végig a házon, mikor a kórus kivonul s közeledik ez a jelenés. A kar névtelen csillagai közt sorra felvonulnak a színpadra *Hegyi Aranka*, *Küry Klára*, *P. Lukács Juliska*, *Z. Bárdy Gabi*, *V. Margó Célia*, *Fedák Sári* és *Amon Margit*, a *Népszínház* primadonnái, akik az ünnepelelt művésznő tiszteletére mind bokorugó szoknyát öltöttek, hogy mint néma szereplők, díszkísérettel szolgáljanak az est ünnepelelt hősnőjének. Mindegyik egy-egy virágbokrotát tart a kezében; a kórus tagjai pedig apró babérágakkal várják *Blaha Lujza* jelenését.

Végre jön.

Dörgő taps, percekig tartó. fogadja.

— Felállni! Felállni! — hangzik egyszerre a ház minden részéből.

S az egész zsufolt ház, mint egy ember, feláll s nincs kéz az egész nézőtérben, finom, gyöngéd nő kacso, vagy munkában edzett térfityénér, amely mozdulatlan maradna.

— Eljen *Blaha Lujza*! Eljen a nemzet csalógnánya! — zug ezerszeresen végig a házon s kendők lobognak mindenfelől a művésznő felé.

Igy hódol meg a szuverén közönség a művészet valódi nagyságainak, akiket szeretettel zárt a szívébe s a hódolatnak ebben a hatalmas megnyilatkozásában benne volt az egész magyar nemzetnek a szeretete.

S ez kísérte végig az egész estén. Minden szava, minden nótája csak alkalom volt rá, hogy ez a hódolat és szeretet újra, meg újra megnyilatkozzék. Az első felvonás végén, miután már megcsámlyálhatatlan sokszor hívták, felhúzták a függőnyt s a művésznő az egész játszó személyzettől környezve, egész virág- és babér-erdő közepette állt ott, köszönye és újra köszönye a zsufolt ház szünni nem akaró óvációját. A függőnyt vagy tiszser egymásután fel kellett huzni.

De a közönség ezzel sem érte be.

— Halljuk Blahánét! Halljuk Blahánét! — hangzott minden oldalról.

Az ünnepelelt művésznőnek újra meg kellett jelenie a függöny előtt s egyszerre néma esond támadt a házon.

Blaha Lujza megszólalt:

Mélyen tisztelt közönség!

Fogadják önök leghálásabb köszönetemet, hogy huszonöt éven át megtartották jó emlékükből és nem untak rám!

Hangját elfojtotta a meghatottság s ami erre következett, az a szeretet és hódolat kifejezésének a paroxizmusa volt, amit nem fejez ki egyéb szó, csak ez:

— Örök dicsőség a mai estén *Blaha Lujzának*!...

(M—s.)

Blaha Lujza a mai jubilaris estén a következő ajándékokat és virágadományokat kapta:

A *Népszínházi Bizottság* ajándéka: *Fehér maroquin*-tokban piros bársonyon nyugvó arany babérokoszu, arany szalagján ezzel a felirással: *Báró Splényiné Blaha Lujzának a budapesti magyar népszínházi bizottság*. (Ugyanez a felírás a tok födelén egy arany vignettán.)

A *Népszínház tagjainak ajándéka*: Nagy, rokokó-stílusban dolgozott ezüst-tálca és aranyalv ékített ezüst boroskanecsó e fölirással: *A mi csalógnányunknak*. (A tálcza nemzeti szalaggal átkötött babérokoszuval van övezve s benne a tagok névjegyei.)

Strelitsky Sándor és neje: *Óriás méretű*, aranykeretbe foglalt kép, a művésznő összes eddigi fényképeivel, művészi elrendezésben; a kereten feliratos szalaggal.

Koszorúkat és csokrokat küldtek: a *Népszínház* igazgatósága, a *Nemzeti Színház*, a *Vigszínház*, a *Magyar Színház* tagjai, a *Feld-család*, a *Budapesti Újságírók Egyesülete*, a *Lipótvárosi Kaszinó*, a *Hunnia* csónakázó-egyesület, *Pártéynyé*, *Salomon Herminke*, *Gyöngyi Izsóné*, a *Feleki-pár*, *Prielle Kornélia*, *Csillag Teréz*, *Márkus Emilia*, *Az Egyetértés* szerkesztősége, *Vidorné*, *dr. Fodor Oszkár*, *Verő György* és *Célia*, *Lányi Géza*, *Heltai Ferencné*, *L. Komáromi Mariska*, *Országos Kaszinó*, *Az anyafészek lakói*.

A művésznő az ország minden részéből kapott üdvözlő táviratokat és leveleket, ezek közt Nagyvárad szünygi bizottságától is.

Blaha Lujza mindazokat a virágajándékokat, amelyeket ma este kapott, Tóth Ede, Csepreghy Ferenc és Szilgietzi Ede sirjára fogja holnap elhelyezni.

A vidéki színészet reformja.

— A kerületi rendszer. —

Budapest, október 22.

A vidéki színészet országos felügyelője, gróf Festetics Andor, már elkészítette azt a tervezetet, amely több nagyobb városban a színészet állandósítását, továbbá két vagy több város egyesítésével állandó színi kerületek létesítését célozza.

A tervezet szerint egyelőre Kolozsvár, Arad, Kassa és Pozsony az a négy város, amely a színészetnek állandó otthonot képes biztosítani.

Két vagy több város egyesítésével tizennyolc állandó színi kerület van tervezetben. Az állandó színi kerületek: 1. Temesvár, Buda-krisztinavárosi szinkör. 2. Debrecen, Máramarosziget. 3. Szeged, Hódmező-Vásárhely (esetleg B.-Gyula). 4. Nagyvárad, Nyiregyháza, Szarvas. 5. Deés, Marosvásárhely, Déva, Nagyszombat, Brassó, Gyulafehérvár. 6. Győr, Sopron, Pépa, Komárom. 7. Pécs, Kaposvár, Mohács, Nagy-Kanizsa. 8. Székes-Fehérvár, Szombathely, Veszprém, Siófok (Balatonfüred), Kőszeg, Zala-Egerszeg. 9. Nyitra, Besztercebánya, Trenosén, Nagyszombat, Léva, Aranyos-Marót, Pöstyén, Érsekújvár (Nagysúrány). 10. Szabadka, Zenta, Baja, Újvidék. 11. Kecskemét, Szolnok, Abony, Nagykőrös, Fegyeháza. 12. Zólyom, Selmecbánya, Losonc, Liptó-Szt.-Miklós, Turóc-Szt.-Márton, Alsó-Kubin, Szliács-fürdő, Balassagyarmat, Kőrömbánya. 13. Eperjes, Bártfa, Lőcs, Igló, Késmárk, Kisszeben, Rozsnyó, Rimaszombat. 14. Sátoralja-Ujhely, Munkács, Ungvárvár, Beregszász, Nagyszőlős, Kisvárd. 15. Miskolc, Eger, Gyöngyös, Jászberény. 16. Szatmár, Nagykároly, Nagybánya, Zilah, Szilágysomlyó. 17. Zombor, Nagybecskerek, Nagykikinda, Szentes, Békés-Csaba. 18. Lugos, Versec, Fehértemplom, Makó, Orsova, Buziás, Herkulesfürdő, Orosháza, Pancsova.

Ezeket felül még körülbelül öt kisebb mozgó szintársulat kapna engedélyt egy-egy nagyobb területre szorítva, amely társulatok azután saját kijelölt kerületükön belül mindazokban a városokban és nagyobb községekben tarthatnak előadásokat, amelyek nem oszthatók be állandó színi kerületekbe. Ezek a kerületek a következők: I. kerület: Pest-Pilis-Solt-Kiskun-, Jász-Nagykun-Szolnok-, Bihar-, Hajdu-, Szabolcs-, Szatmár- és Szilágymegye, összesen 7 megye. — II. kerület: Krassó-Szörény-, Temes-, Torontál-, Bács-Bodrog-, Békés-, Csanád-, Csongrád- és Aradmegye, összesen 8 megye. — III. kerület: Szolnok-Doboka-, Kolozs-, Torda-Aranyos-, Alsó-Fejér-, Hunyad-, Szeben-, Fogaras-, Brassó-, Nagyküküllő-, Kisküküllő-, Maros-Torda-, Udvarhely-, Háromszék-, Csik- és Beszterce-Naszódmegye; összesen 15 megye. — IV. kerület: Máramaros-, Ugocsa-, Bereg-, Ung-, Zemplén-, Sáros-, Abauj-Torna-, Szepes-, Gömör-, Borsod-, Heves-, Nógrád-, Hont-, Bars-, Zólyom-, Liptó-, Árva-, Turóc-, Trenosén-, Nyitra- és Pozsonymegye; összesen 21 megye. — V. kerület: Komárom-, Esztergom-, Fehér-, Tolna-, Veszprém-, Győr-, Moson-, Sopron-, Vas-, Zala-, Somogy- és Baranyamegye; összesen 12 megye. Összesen tehát mintegy 27 szintársulat működnek a jövőben egész Magyarország területén, amely szám újabb állandósítás, kerületek létesítése esetén, a kívánalmak, a szükség és a természetes fejlődés szerint szaporítható lesz. Ily szervezett egyrészről biztosítani fogja a szinagazgatók boldogulását, mert bizonyos körben állandó biztos működésre számíthatnak és a jövőben nem terhelik őket a messze való költözködés tetemes kiadásai, másrészről a városok is a pályázatok kiírásánál jól szervezett társulatok jelentkezésére számíthatnak s így a vidéki színészet ügyét kölcsönösen előbbre vihetik.

A tervezetet a főispánoknak, polgármestereknek, szinagazgatóknak, színiügyi bizottságoknak nézetnyilvánítás végett megküldték azzal a kérelemmel, hogy véleményüket záros határidőn belül a színészeti felügyelővel közöljék, hogy a tervezet az érdekelte tényezők közbenjöttével azután letárgyalható és életbe léptethető legyen. A kerületek végleges megállapítása után az illetékes és érdekelte tényezőket fel fogják hívni, hogy az egyes kerületekbe tartozó városok pályázati feltételeit közösen megállapítván, azok kihirdetését végeztetintézkedjenek. A pályázati feltételek megállapítása és az igazgató meghívása egy szűkebb bizottság feladatát képezi, amely bizottságot a kerületbe tartozó városok hatóságai, illetve színiügyi bizottságaiból kiküldött tagokból fogják megalakítani.

Az egyes városi hatóságok és színiügyi bizottságok minden a magyar színiügy gyámoltására szolgáló, annak érdekeit előmozdító lépéseikben, ténykedéseikben egymástól függetlenül és szabadon intéz-

kednek és jogaikat is egymástól teljesen függetlenül gyakorolják. Az új rendszer fokozatos életbeléptetése remélhetőleg már a jövő év folyamán meg fog kezdődni.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A Magyar Tudományos Akadémia III. osztálya ma délután 5 órakor Thán Károly elnöke mellett felolvasó ülést tartott, amelyen először Kövesligethy Radó értekezett: Az égi testek fejlődése és koráról. Azután Launauer Károly bemutatta dr. Reusz Frigyesnek tanulmányát: A spaliz typhus, illetőleg hungaricus központi idegrendszeréről. Végül dr. Mágócsy Diets Sándor mutatta be dr. Tuzson János, az orvosi kísérleti állomás adjunktusának A tarbúci kövült fárdól szóló dolgozatát, mely a Kubinyi Ferenc 1837-ben Nógrádmegyében Tarnóc mellett feljeddett kövült fatörzs anatómiai alapon való meghatározásával foglalkozik. A lát érdekességénél fogva, a Nemzeti Múzeum évekkal ezelőtt védő boltzatnál vétele körül, mely ma már romlásnak indult, úgy, hogy a nevezett törzs is javában pusztul.

SPORT.

● Bécsi löversenyek. Az Ausztria-díj után csökkenő érdeklődés mellett folyik le a holnapi versenypár, jóllehet két szép verseny is van a programon: a 10.000 koronás Primás II. verseny és a nagy bécsi őszi akadályverseny. A Primás II. versenyben végre ismét találkozik a hároméves klasszis legjava az elsőrangú négyévesekkel s így megint érdekes versenyre van kilátás. Diadal és Mindegy. az ez idő szerint legjobb két négyéves képviseli az idősebbeket, míg a Derby-évjárát részéről Garabonciás, Attila és Felemás a legjobbak. Csak hogy az előbbi kettő 8 kilót, Felemás pedig 4 kilót könnytelen adni olyan jó hároméveseknek, mint Néha, Catcher és Dreyfus, s így a verseny meglehetősen nyílt legeggy. Legnagyobb kilátása van még Felemásnak, Néha és Catcher előtt. A nagy akadályversenyben Aspasia, Buda és Dráva fognak a legjobban futni. A többi versenyre névze utalunk alábbi tippeinkre:

- I. Sherman — Avar II.
- II. Pharisäer — Almaviva.
- III. Felemás — Néha.
- IV. Cagliostro — Marietta.
- V. Hamamelis — Prima.
- VI. Aspasia — Buda.
- VII. Zászlós — Kara.

● A bécsi löversenyek eredményéről leggyorsabban a Telefon Hírmondó utján értesülhet a nagyközönség, mert a Hírmondó kiküldött tudósítójának telefonjelentése alapján már a kora délutáni órákban részletes tudósítást olvastat fel. Minden felolvasásra riadójellet hívja fel előfizetőink figyelmét a Telefon Hírmondó. Az összeredmény felolvasása 5 óra tájban lesz.

Nyíltér.

TILLER MOR és TÁRSA

és az új. adv. szállító új és fényes
EGYENRUHAKÉSZÍTŐ ÜZLETE
Budapesten, Váci-utca 35. Eskü-út 3. sz. alatt
MEGNYILT
Régi üzletünk Károly-kaszárnya is üzemben marad.

(Az e rovat alatt közöltéknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A kincstár kára. A magyar kincstár üzleti üsszekeletében állott két amsterdami céggel, mely külföldi dohányt szállított Magyarországra. A két cég szövetezve a pénzügyigazgatóság egyik tisztviselőjével, úgy szedte rá a kincstárt, hogy a jobb fajta dohány csomagba rosszabb dohányt csomagolt s azt küldte Budapestre. Ily módon több ezer forint kárt okoztak a kincstárnak, mely a két amsterdami cég ellen megtegte a följelentést s hogy a bűnös tisztviselőt is kinyomozza, ismeretlen tettes ellen is följelentést tett. Időközben a cégek kifizették a károkat s így ellenük megszűnt a pör, a tisztviselő ellen azonban egyre folyik a vizsgálát. A napokban házkutatást is tartottak az egyik amsterdami cégnél Rosenfeld L. M. dohányszállítónál, s egy egész csomag levelet foglaltak le, de nem tudják, hogy van e azokban valami vonatkozás arra a magyar tisztviselőre, aki a cégnel büntárs volt.

TÁVIRATOK.

Bécs, október 22. Bergmann Jónás nagyiparos és neje 6 félége hetvenedik születésnapja alkalmából Neu-Bytschowban levő házukat összes tartozékaival együtt odaajándékozták egyenlő részben az Osztrák Vöröskereszt Egyesületnek és a belügyminisztérium fennhatósága alatt álló Csehországi Hivatalnokok Kölcsonös Segélyegyesületének.

New York, október 22. Sherman John, volt államtitkár meghalt.

Róma, október 22. A pápa ma fogadta Császa kalocsai érseket.

Krüger európai utja.

Brüsszel, október 22. Krüger meg fogja látogatni az összes európai fővárosokat. Látogatásának az lesz a célja, hogy a boerok számára angol fohatóság alatt teljes autonómiát eszközöljön ki.

Dublin, október 22. (Reuter.) Az ír transvaal bizottság egyhangúlag elhatározta, hogy Krüger elnöknek Európába érkezése alkalmával feliratot nyújt át, melynek átadása végett egy küldöttség Franciaországba utazik. A feliratot angol, holland, francia és ír nyelven nyomják.

Léon Bourgeois beszéde.

Snipies, október 22. A snippiesi republikánus párt Léon Bourgeois tiszteletére lakomát rendezett, amelyen Bourgeois megelégedéssel konstatálta, hogy a hadügyminiszter energiájának sikerült eloszlátia a félreértéseket a hadsereg és a nemzet között. Ez az energia mindig helyén van, ha az ország határait és törvényeit kell megvédeni. Kívánja, hogy a kormány a parlament összeülésekor a republikánus programnak, különösen az egyházi kongregációk ellen való közdelemnek szentelje magát, mert nem szabad olyan polgároknak létezniük, akik idegen vezetés alatt állanak. A katolicizmus — mondotta a szónok — vallás, de a klerikalizmus a politika terére tartozik. A kormánynak el kell utasítania magától a nacionalizmust és elő kell mozdítania a patriotizmust. A szónok végül olyan politikára üritette poharát, amely valamennyi szabad polgárnak akaratán alapszik.

A boerok utolsó harcai.

London, október 22. A Reuter-ügynökség jelenti Standertonból 19-iki kelettel: Kis boer csapatok, amelyek, miután Buller tábornok üldözésekkel fölhagyott, visszatértek észak felé, most az angolok összehúzó vonalait fenyegetik. A múlt héten a boerok Standerton-tól keletre és nyugatra fölszaggatták a vasúti síneket, de nem okoztak nagy kárt.

Fokváros, október 22. A boerokat Jagersfontein ellen intézett támadásaikban a város lakosai, férfiak és asszonyok egyaránt támogatták. Mindazáltal az angolok nagy veszteséggel visszaverték őket. Lord Methuen Zeerust felé tartva, meglepte Lemmer boer parancnokot, zsákmányul ejtett kétszázhuszonöt szekeret és ellogott tizenkét lovasított gyalogság kiverte a boerokat a Kroonstad melletti vasutnál elfoglalt hadállásukból. Fauresmith és Frederikstaad mellett is megverték a boerokat.

Új angol birtok.

London, október 22. A Times jelenti Rarotongából 8-iki kelettel: Új-Zéland kormányzója, lord Ranfurly, ma itt partraszállt és a kormányzó egyhangú kívánságára formálisan annectálta a Cook-szigeteket.

Közgazdasági táviratok.

New York, október 22. (Terményfőzsede.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 9¹/₁₆ (9¹/₁₆). Nov-re 9.12 (9.32). Januárra 9.06 (9.26). New-Orleansban helyben 9¹/₁₆ (9¹/₁₆). — Petróleum: Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphian 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.10 (1.10). — Zsir: Western steam 7.50 (7.47). Robe és Brothers 7.80 (7.80). — Tengeri iránzata szállár. Októberre 46.— (45¹/₁₆). Decembeerre 42¹/₁₆ (42¹/₁₆). Májusra 42¹/₁₆ (41¹/₁₆). — Buza iránzata gyenge. Píros őszi helyben 78¹/₁₆ (79.—). Októberre 77.— (77¹/₁₆). Decembeerre 78¹/₁₆ (79.—). Márc-ra 82¹/₁₆ (82¹/₁₆). Májusra 82¹/₁₆ (82¹/₁₆). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3¹/₁₆ (3¹/₁₆). — Káv: in Rio 7. sz. 8¹/₁₆ (8¹/₁₆). Okt-re 6.90 (6.95). Decembeerre 7.05 (7.10). — Liszt: Spring Whea, clears 2.75 (2.75). — Cukor: 4¹/₁₆ (4¹/₁₆). — On: 27.25 (27.87). — Réz: 16¹/₁₆ (16¹/₁₆). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 22. (Terményfőzsede.) (Zárlat.) Buza iránzata szállár. Októberre 73¹/₁₆ (73¹/₁₆). novembeerre 73¹/₁₆ (74.—). Tengeri iránzata tartott. Okt-re 40¹/₁₆ (39¹/₁₆). — Zsir: Okt-re 7.— (7.—). Novembeerre 6.97 (6.97). — Szalonna short clear 7.— (6.97). — Sertészsir: Októberre —.— (14.—). Decembeerre —.— (—.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Népdalok.

Irtó: *Blaha Lujza.*

I.

Ágról-ágra száll a madár dalolva,
Ha igazán megszeretnél, jó volna.
Csillag lenne a szívemből,
Egy ragyogó szép menyország,
Ugy szállna le minden este
Kedves rózsám, tehozzád!

Ne vess meg és ne ítélj meg engemet,
Hogy a szívem újra éled és szeret.
Tudod te jól, a szerelem
Olyan mint a tenger árja,
Ide csapong, oda csapong,
Nincsen annak határa!

II.

Vedd ki, ispán, piros selyem kendődet,
Most megyek el, most búcsúdom tőled,
Bánat győtri boldogtalan szívemet,
Arvaságra szánt az Isten engemet.

Visszanézek még egyszer a felvégen,
Ne integess a kendőddel, íj nekem.
Integtetnék én is, haj, de nem lehet, —
Törülgetem a könnyöz szememet.

† **Blaháné az ő első fellépéséről.** *Blaháné,* mint tizenhárom éves gyermekleány 1863-ban lépett föl először egy nagyobb önálló szerepben szülőföldjén, Rimaszombatban, Völgyi György színtársulatánál. Erről a szerepléséről emlékezik meg nagybátyjához írt levelében, melyet Vácra keltezett 1863. október 13-án. A levél így szól:

Vác, október 13-án 1863.

Kedves nagybátyám.

Bocsásson meg, hogy oly ritkán tisztelkedem soraimmal, de gyakori alkalmatlanságommal nem akarok unalmassá lenni kedves nagybátyám előtt. Most már annyival is inkább bátorkodom megkeresni kedves nagybátyámat, mert a színi pályán, melyen születtem, hála az égnek, a természetől megáldva tehetséggel, már eddig is szép előmenetelt tettem s ha a jó Isten megsegít, rövid időn búska lehet reám kedves nagybátyám. Születésem 13-ik évében, éppen születésem napján léptem fel először egy nagyobb szerepben Rimaszombatban, szülőföldemen. Hazámfiain igen jól fogadták, de csak rövid ideig lehettem körükben. Jelenleg Vácra működünk Gárdonyi színtársulatával és családjunk körében mind a legjobb egészségnél örvendünk, de anyagi jólétünk a mostoha idők miatt megrongáltatott s július havában még azon gyász

is ért bennünket, hogy édes anyámnak atyja, az én kedves nagybátyám elköltözött az élők sorából.

Itt küldöm arcképemet s boldognak érzem magam, ha ezzel legkisebb örömet is szerezhetek kedves nagybátyámnak.

Nagybátyám kezeit csókolva s kedves családját nagyon tisztelve, maradok szerető rokona

Köleszi Reindl Lujza.

A sors úgy akarta, hogy nemcsak nagybátyjának, de egy egész nemzeteink legyen a büszkesége.

† **A király Blahánéről.** A nemzet esalagányát a király is csudálta. Hirneve eljutott a királyi családba is, amelynek majdnem valamennyi tagja megnézte és elragadtatással csodálta művészetét. Gróf Andrássy Gyulának egy cerele alkalmával, több országos képviselő jelenlétében, ezeket mondta a király:

— Tegnap megint megnéztem Blahánét. Kösztönöm, hogy fölhívta reá a figyelmet, mondhatom: csodálatos művésznő, valóságos tündér, amilyenről csak álmodni lehet. Első a művészetben, első a bájban.

— Es első, lelség, a magyarságban — tette hozzá Andrássy.

† **Blaháné és Tamássy.** Az ötvenes évek vége felé történt Szegeden, hogy ott vendégzerepelt Tamássy József Bognár Vilmmával. A kis Köleszi Lujza akkor még nem is álmodta, hogy valaha azzal a daliás legényvel aratja legszebb diadalait. Csöndesen ott guggolt a színiakal mögött és sóvárgó pillantást vetett Bognár Vilmmára, irigylve, hogy azzal a kitűnő színészszel játszhatik... Es mikor Tamássy 1878-ban megnősült, s Blaháné gyengélkedése miatt csak levélben üdvözölte hette, a többi között ezeket írta Tamássynak:

„Mint kis leány Szegeden láttam először játszani. Akkor olyan irigy és sóvár tekintet vettem színpadi feleségére: Bognár Vilmmára. Kíváncsom, hogy az élet színpadán is sokan irigyeljék igazi feleségét, s viszont ön is azt találja fel hitvesében, amije én voltam magának a színpad deszkáin.

† **Blaháné keresztlevele.** *Blaháné,* családi néven Reindl Ludovika, színpadi leánynevén Köleszi Lujza a gömörmezei Rimaszombatban született, ahol az oitáni római katolikus anyakönyvnek az a lapja, mely születését följegyzti, így hangzik:

1850. 8. Septembris.

Ludovica, Parenfes: Alexander Reindl et

Aloisia Ponti, cath. theatriista.

Patrimi Ladislaus Török

Francisca Darvas.

Rimaszombat 29. Septembris.

Stephanus Findura administrator.

REGÉNY.

QUO VADIS?

(48)

— REGÉNY —

Irtó: SIENKIEWICZ HENRIK

De midőn e pillanatban kámszája félreeszött a fejről és a lámpás világa arcába vetődött, Glaucus hirtelen felugrott a padról, melyen ült és gyorsan közeledvén Chilonhoz, közvetlen előtte megállott.

— Nem ismer meg engemet, Cephas? — kérde.

Hangja oly borzasztóan csengett, hogy a jelenlevők valamennyien összehorodtak.

Chilon felemelte a lámpást, majd reszketve a földre ejtő; azután térdre rogyott és remegve sóhajta:

— Nem én vagyok — nem én vagyok! — Kegyelem, kegyelem!

Glaucus a többiek felé fordult és így szólt: — Ez az ember, aki engem és családomat eladott és bennünket a szerencsétlenségbe döntött.

Glaucus esetét éppen oly jól ismerték a keresztények, mint maga Viničius, aki előzetesen csak azért nem találta ki, hogy ki ez a Glaucus, mert sebeinek bekötése közben, a nagy fájdalom közepette, nem ügyelt annak nevére. Ursus előtt azonban egy pillanat alatt világgá lett minden. Chilon felismerve, egy ugrással mellette termett, megragadta őt karjánál és így kiáltott:

— Ez az az ember, aki rá akart engem bérni, hogy Glaucust megöljem.

— Kegyelem! — nyögte Chilon. — Uram! — siránkozott, Viničius felé fordulva, — ments meg! Neked szolgáltam ezideig, ments meg! — leveledet — elviszem! Óh, uram, uram!

Viničius, aki nyugodtan nézte végig az egész jelenetet, így szólt:

— Temessétek őt el a kertben, levelemet majd másvalaki elviszi.

Chilon halálos ítéletét vélte hallani. Csontjai ropogtak Ursus vasmarkában és szemei könnyárban usztak.

— A ti Istenetekre kérek benneteket! Kegyelem! — kiáltá, — hiszen én is keresztény vagyok! — Pax vobiscum! Keresztény vagyok, esküszöm, hogy keresztény vagyok és ha nem hiszitek, hát kereszteljétek meg még egyszer, még kétszer, míg tiszter! Glaucus, hallgass reám, az egész dolog tévedés volt! Hallgassatok meg vagy tegyetek rabszolgátokká, csak meg ne öljétek! Kegyelem, kegyelem!

Szavait elnyomta a félelem és fájdalom, már alig, hogy hörgött. Ekkor felemelkedett Péter apostol, megrázta hóhérré fejét és szemeit egy pillanatra lehunyta. Majd feltekintett és mélyszéges esend közepette hangosan így szólt:

— A Megváltó pedig így szólt hozzánk: ha testvéred vétkezik ellened, büntesd meg őt, de ha megtér, bocsáss meg nékie. Es ha napjában hétszer is vétkezett volna ellened és hétszer fordult volna hozzád e szavakkal; megbántam, amit tettem! bocsásd meg nékie.

Mély esendben hallgatták az apostol szavait. Glaucus, sokáig kezeibe temetett arecal hallgatott, majd megszólalt:

— Cephas, bocsásson meg neked az Ur éppen úgy, ahogy én neked Krisztus nevében megbocsátok.

Ursus elbocsátotta Chilon karját.

— A Megváltó kegyelméből én is megbocsátok.

Es az apostol mondá:

— Menj békével és ne vétkezz többé! Chilon felállott és reszketve közeledett Viničius fekvőhelyéhez. Kétségbeesésében még mindig nála keresett menedéket, noha Viničius az ímént elítélte őt.

† **Blaháné és Csepreghy.** Mikor a beteg Csepreghy Ferenc Remoban üdült idehaza pedig nap, nap után zsufolt ház előtt adták kitűnő népszínművét, *A piros bugyellárist,* Blaháné egy szarvasbőről készült finom bugyellárisban elküldte neki arcképet s a Török Zsófi asszony stílusa nyomán a következő tréfás levelet írta a szerzőhöz:

Édös Biró uram!

Gát bizony mi idebe jártunk Pestön, mer hát aszonfak, hogy itt megtalálhatnánk a Piros Bugyellárist, a mit Csillag Pál jártában keltében e' vesztett. A Bugyellárist szerencsésen meg is találuk hál istennek! de az 500 frt biz abba e' tévedt, most aztán hát azon töprenkedünk, hogy hát má most hó leszünk, hát a jutott az eszünkbe, hogy e' küggük keenek az én kípemet benne, mer hát tetszik tunnya a mint az utczán kóriczátunk, megtetszet Zsófi mindenkinek, osztég hát nem is hagyta azok a sok ifjurak nekem békét, addig jártak utánam, hogyhát mennék be bátyám uramékkel velük egy bódába ahol egy nagy istenverte gép áll, abba csak bele köll nekem nízni hát ilyen gyünki belőle mint én. Hát e is mentünk mi mindnyája oda átam e gép elé, osztég rittig ojan gyűlt ki belőle mint én vagyok, ejnye de ördögös egy mestersig biz az, hát édös biró uram itt küggük a kípét, hogy hát igaz is amit montunk, osztég a Bugyellárist is e küggük, mer az egyenesen kelmedet illeti, már most csak azt kívánjuk az fölséges úr istentől, hogy adgyon kelmednek erőt egészséget ez új esztendőbe és úgy kedvös hitestársának is és hogy a jó Isten segítse haza mentá hamarabb mer má szeretnénk látni galambom

Zsófi

igaz a, majd elfelejttem megírnya hogy hát Csillag Pál meghávasodott és e vette a kis Menezkét.

Csepreghyt annyira meghatotta ez a figyelem, hogy előszede elhagyott asztalos-szerszámait és saját kezével egy gyönyörű kis szekrényt faragott a művésznőnek ajándékba. Es megküldötte neki egy a Török biró stílusában írt levél kíséretében ezzel a címzéssel: „Adassék e csomag *Blaha Lujza* asszonynak, a szépséges Török Zsófi bírónének Budapesten a Népszínházba“.

† **Hogyan tanul Blaháné?** A művésznő egyik ismerőse egy látogatás alkalmával a *Cigány Pannára* öleözva, megkérdezte tőle, hogy hol tanulmányozta olyan apró részletekig a cigányok beszédmodját és tagléjtését?

A művésznő így válaszolt:

— Mindenütt, ahol cigányt láttam. Akárhová megyek itt a fővárosban, a vidéken, a fürdőekben: mindig megfigyelem az utamba botló eredeti alakokat. Tanulmányozom őket és alkalmadtán felhasználom. Így például, mikor Borszéken fürdőztem, egy sétám alkalmával székely parasztleányt pillantottam meg.

— Uram, hol a levél! — Add ide a levelet! — motyogta színtelenné vált ajkai.

Azután a levéllel kezében szó nélkül kiosont az ajtón.

A kis kertben, hol már sötétség uralkodott, ismét minden haja szála égnek meredt, mert meg volt győződve, hogy Ursus követni fogja őt és az éjjel esendjében agyonüti. Futni szeretett volna, de lábai megtagadták a szolgálatot. Majd erőltlenül lehanyatlott, mert megpillantá tényleg maga előtt Ursust.

Areca a földre bukott és remegve sóhajtott:

— Urbán — Krisztus nevében.

Ursus halkan felelé:

— Mitől se féj. Az apostol megparancsolta nekem, hogy a kapuig kísérjelek ki, nehogy a sötétségben eltévedj és ha gyenge vagy, akkor elkísérjelek egész hazáig.

Chilon felütö fejt.

— Mi az? Mit mondasz? — Tehát nem öls meg engemet?

— Nem! Es ha talán nagyon erősen fogtálak volna, úgy kérek, bocsáss meg nekem.

— Segíts fölkelnem, — mondá a görög. —

Tehát valóban nem törzs az életemre? Mi? Vezess ki az utcára, tovább már magam megyek.

Ursus gyorsan fölemelé és lábaira állította, aztán a sötét folyosón keresztül kivette az utcára. A folyosón esendesen ismételtette magában Chilon:

—De most már bizonyosan végem van! Csak mikor az utcára értek, lélegzett fel és így szólt:

— Tovább már magam megyek.

— Béke veled!

— Béke veled! Veled is!

Mikor Ursus már eltávozott, teljes tüdejéből föllélegzett. Megtapintotta övét és ruháját, hogy meggyőződjék, valjon valósággal él-e, aztán gyors léptekkel indult meg előre.

(Folytatása következik.)

Előtte lepedőben fű hevert, rajta a sarló. A szép székegy leány egy gereblyére támaszkodott, szeméből pedig potyogtak a könnyek. És e közben olyan szépen énekelt! Ez a jelenet annyira bevésődött emlékembe, hogy „Turi Borsás”-ban fel is használtam. Ugyanazt a dalt énekeltem én és ugyanabban az állásban. Csak sirni nem tudok úgy és más szöveget használok, mert az a székegy leány (nem tudom, ugy tanulta-e vagy maga csinálta?) tudott tizenkét verset is arra a nótára. Akkor nem akartam zavarni bánatát, másnap hiába kerestem mindenfelé... Cigány Pannára is volt egy mintám. Egy festő aztan cigányleány, akit szeretője elhagyott és azzá majd megőrült bánatában...

Blaháné Párisban. 1889-ben egy este a *Comédie Française*-e egyik páholyában egy gyönyörű szép asszony ült egy öreg katonás ur társaságában. A fiatal uracsok érdeklődését még növelték a páholyból leballasztó szomorúságok, melyeket hiába akartak a szalonnyelvek bármelyikével is összehasonlítani — nem lévén azok rokonságban se a francia, angol, olasz, se az orosz és német nyelvvel, mégis oly lágy, dallamos hangzásuk voltak, mint egy szerelmi dal. Végre egy fiatal suhanc a jól értesültség fontoskodásával odaszól társainak, hogy a katonás urat ismeri, mert az nem más, mint — a *fameux général Türr* — és így általa könnyű lesz a szép nő kiletét megtudni. Nem is telt bele egy kis negyedóra, máris sugárzó tekintettel tört magának utat társaihoz és éppen ama pillanatban, mikor *Gravier* „*Petit duc*” a híres *J'ai gardé mon innocence* négyesora kupléját éneklé, oda-sugott barátainak:

— *C'est madame Soldos, la grande artiste hongroise!* (Soldosné, a nagy magyar művésznő!)

Es csakugyan Soldosné volt, aki akkor komája, Türr tábornok kíséretében feszült figyelemmel tanulmányozta Jeanne Granier játékát. Előadás után az előcsarnokban egy sereg fiatal párisi már sorfalat állt és lelkesen kiáltotta: — *Vive madame Soldos, vive le général Türr! Vive la Hongrie!* (Éljen Soldosné, éljen Türr tábornok! Éljen Magyarország!)

Párisban való időzése alatt különben *Daray* Karollinnal lakott egyik ottni fogadóban. Az utazás annyira kifárasztotta, hogy megérkezésük után csak a következő napon délben kelt föl. Utitársai már reggel elment a városba, s abban állapodtak meg, hogy délben a fogadó étkezőtermében fognak találkozni.

Mikor *Blaháné* a szobájából kilépett, nagy gyönyörűséggel nézett körül a folyosón, melyen a löbbi ajtót nem lehetett látni, mert körös-körül tükrablakok fedték, és úgy tűnt fel, mintha nem is folyosó lenne, hanem egy ragyogó nagy előszoba. *Blaháné* is ennek nézte. Mikor a folyosó végére ért, a lépcsőház felé kitárt ajtószárnyakat gondosan bezárta, a kulcsot pedig magához véve, nyugodtan ment le az étkező terembe. Ezalatt odaüzent a többi

vendég is kijött, de megdöbbenve látták, hogy a folyosó minden oldalról be van zárva és nem lehet lemenni. Roppan láma, csengetés, szaladgálás keletkezett erre.

A nagy zavarban az egyik inasnak eszébe jutott, hogy látha az a szép magyar menyecske zárta be maga után az ajtót?

És igazra volt.

Blaháné rémülve adta vissza a kulcsot és alig győzte a mentegetőzést, de az udvarias franciák csakhamar megnyugtatták azzal a kijelentéssel, hogy ilyen dolog is csak egy gondos magyar asszonnyal eshetik meg.

Blaháné és a külföld. Amikor *Blaháné* Bécsben föllépett, szomszédjaink, akik mindenkor szerencsétleneknek érzik magukat, ha valamit nem szídhathatnak össze, ami magyar: nem találtak elég szép szavakat elragadtatásuk kifejezésére s bécsi föllépésekor azt írták róla, hogy még a szemé is énekel.

Jauner, a bécsi színigazgató eget-földet ígért neki, ha Bécsbe megy. S mikor a művésznő tréfásan kérdezte tőle, hogy hát melyik színházban akarná fölléptetni, a német színigazgató csodálkozva válaszolta:

— In welchem Theater? Wir bauen über Sie ein Theater!

Az sem kisebb jele az elragadtatásnak, mikor a párisi Figaro színházi kritikusa így szól hozzá:

— Szép asszonnyom jöjjön ki Párisba és tanítsa meg a francia színésznőket, hogyan kell francia operettet játszani...

De őt nem kápráztatta el a külföld fénye, kincses ígérete s míg mások ott keresték dicsőségük virágait: a mi *Blaháné*nek idehaza maradt.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

B. S. Nagyvárad. 1. Igen, letehető magántanulás után is. 2. Az erdőéri szakiskolák fölvetelének feltételei: betöltött 17 év, testi alkalmatlanság, az elemi iskolák sikeres elvégzése, jó erkölcsi élet. A tanfolyam két évre terjed. A fölvetel iránti folyamodványok minden év július végéig a földmívelési miniszterhez intézendők.

143.906. sz. előfűzető. Az 1901. évi államköltéségetben a dohányeladásnál 1 gondnok (3200 korona fizetéssel és 1000 korona lakpénzzel), 15 kezelő (hat 2600 korona, négy 2400 korona és öt 2200 korona fizetéssel és 480—500 korona lakpénzzel, 15 ellenőr (egy 2600 korona, négy 2000 korona, öt 1800 korona és öt 1600 korona fizetéssel és 350—800 korona lakpénzzel)

B. Á. Éleds. Meltóztatásék az Egyesült Villamosági Részvénytársasághoz (VII., Huszár-utca) fordulni.

T. Budapest. A kértzett lap szerkesztősége VI., Szondy-utca 42/c. alatt van.

— Csöndben leszte, kutyák! — zudult le rájuk a maga nyelvén. — Ne merjetekezet emelni erre a perire, aki mindent csak értekezet tesz.

— Az ak, megöli a mieinket! — kiáltotta az egyik.

— Lehet — felelte az asszony könnyű mosolyal — de tudom, hogy kit ölék meg én, ha nem engeditek bánatatlant bemenni. Hát radspuotk vagytok-e ti, vagy vad állatok, tevék, hogy mint a barmok egy hazug pap után kullogtok, aki a ti tökéfejeteket megzavarja? Ó ölné meg az embereiteket? Hát meddig tudnátok ti éleiben tartani ezt az embert a ti varázsmondásaitokkal és kenőcseitekkel? — kérdezte rámutatva a hordágyon heverő lesoványodott alakra — ki veletek! Azt hiszitek talán, hogy a ti falutok ez a kórház, ahol a tetszések szerint garázdálkodhattok. Vagy adatok talán egyetlen fillért is ehhez a házhöz, vagy az orvosághoz, ami a hasatokban van? Elpusztuljatok innen, még mielőtt a szemetek közé köpnék!

Királynői mozdulatul utasította el a eső-eselékét.

— Jobb lesz nem bemenni — sugta Dhungat Rai Ketty fülébe — szent férfiu bent környékről, felizgatja őket. Magam is kényelmetlenül érzem magamat.

— De hát mit jelent ez? — kérdezte Ketty újra, mert most meg azt is észrevette, hogy az egész épület egy ide-oda hullámozó-tömeg hatalmában volt, s hogy mindenfelé ágyakat, konyha-edényeket, lámpákat és fehérenmüeket hordanak és csomagolnak össze.

Fojtott hangon adtak egymásnak az emberek utasításokat, s huroclták le a betegeket a felsőbb termekből, mint ahogy a hangyák a tojásaikat elcipelik, ha a házuakat megtámadják. Hat-nyolc ember vitt egy beteget, némelyek gyűrűvirág-bokrétát tartottak a kezükben és ott állottak némán a lépcsőkön, és imát mormoltak, mások félelmetes, furkésző pillantásokat vetettek

R. F. Budapest. 1. Soroksárnak Erzsébetfalvával együtt 12.148 lakosa van. A részletesebb adatokat a soroksári körjegyzői hivatalnál tudakolhatja meg. 2. Sem az egyiknek, sem a másiknak sem jutaléka, sem működési pótléka nincsen.

Bnf. Ad. — M. V. A kértzett egyetemi tanár VIII. Szentkirályi-utca 1/a. alatt lakik. Családi viszonyait nem ismerjük.

Napirend.

Naplór. Kedd, október 23. — Római katolikus: Kap. János. — Protestáns: Kapisztrán. — Görög-orosz: (október 10.) Eulamp. — Zsidó: Tisri 30. Rosch, Chod. — Nap két 6 óra 16 perckor. — Nyugszik 4 óra 40 perckor, este 9 óra 55 perckor a böklyő jegybe lép. — A hold két reggel 6 óra 7 perckor. — Nyugszik 4 óra 24 perckor délután. — Ujhold délután 2 óra 28 perckor.

A földmívelésügyi miniszter fogad délután 5 órakor. **Honvéd föllelőrnéi szemle** reggel 9 rakor a Ferenc József laktanyában a 17-ik gyalogezred 1888—1889. éviolyam-bellekkel.

Közös hadseregbeli föllelőrnéi szemle reggel 9 órakor a Mária Terézia laktanyában a 26-ik gyalogezredhez, a vasuti és távíró ezredhez és a vonatszraktárakhoz tartozókkal.

A Magyar Színház-ban bemutatás előadás. **Nemzeti Múzeum.** Régiségátára. Nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíj tekintet-hetők meg.

Magyar kereskedelmi múzeum és háziipar kiállítása a városligeti iparcarnokban délelőtt 9—2-ig. **Waller Crane** kiállítása az Iparművészeti múzeumban délelőtt 9 órától 1-ig és délután 4 órától 8-ig.

Teljesítési Iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3 órától 5-ig.

Műcsarnok zárva. Téli kiállítás megnyílik december elsején.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Központi statisztikai hivatal könyvtára nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—7-ig.

Múzeum könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Megőzölési Múzeum (Kerepesi-út 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Földtani Múzeum (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig. Belépődíj 1 korona.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-út 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-út 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a keleti mintatár és kereskedelmi-történelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

New York-kávéházban minden este nagy katonazene.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a nagy. kir. honvéd zenekar hangversenye.

Ehm János éttermeben Nemzeti Színház épület minden este Banda Marci és fia hangversenye.

Putzer György éttermeben Deák-tér, minden este Schreier hegedű-hangversenye.

Somogy Orfeum válogatott műsor.

Ferenczi kávéház. Csöka nemzeti zenekarának hangversenye.

Tatra kávéház Király-utca Tordajo női zenekarnak hangversenye.

A rádza nyaklánc

— REGÉNY —

Írta: RUDYARD KIPLING

(80)

Ezenközben Gokral Seotarunban, Tarvin fenyegető veszedelem közepette vesztegel, hogy közelben legyen, ha szükség van rá és még sem hívhatta őt, mert ez gyöngeség lett volna és a zászlónak cserbenhagyása.

Indult a kórháza felé. Tarvin életéért való aggodalma a torkát fojtogatta, a nyakán ült, mint egy rém, dolgoznia kellett, hogy gondolatait rendbe szedje.

Mint rendezés, most is ott ült a pusztai asszony a ház ajtaja előtt a lépcsőkön elfátyolozott arccal, kezét a térdén összefogva és várta őt. Ma azonban ott lézengett mellette Dhungat Rai is, ámbár neki ebben az időben a betegek termében kellett volna lennie és Ketty észrevette, hogy az udvar tele van idegenekkel, nyilván a betegek látogatóival, akiknek pedig a részéről kiszabott rend szerint csak egyszer hetenkint lehetett a kórházba jönnök, de nem ezen a napon. Amugy is izgatott és fáradt lévén az előtte való napon átelt eseményektől, már azért is kinosabban hatott rá ez a körülmény, mint ahogy máskor történt volna.

— Mit jelent ez Dhungat Rai? — kérdezte haragosan.

Zendülés vallásos fanatizmusból, — felelt Dhungat Rai vállalt vonogatra. — Semmi, sokszor átéltem, csak ne tessék bemenni.

Ketty szó nélkül félretolta s azon volt éppen, hogy belépjön, amikor egy féltucat ember az egyik beteget hozta ki, egy férfit, aki a tifusz utolsó stádiumában volt már. A lármás emberek fenyegető szavakat kiáltottak feleje, s abban a pillanatban mellette termett a pusztai asszony. Magasra nyújtott, barna kezében széles pengéjű hosszú kés villogott.

a patikában, mások ismét vizet hordtak a kutról és körülölcöcsölték a padlót az ágyak körül.

Az udvar közepén, mint Ketty első megérkezésekor a gyógyíthatatlan elmebeteg, egészen meztelenül hamuval bekenve, egy hosszú hajú bennszülött vándorpredikáló ült, kezén, lábán hosszú kormokkal. Tüskés botját, amely élesre volt hegyezve, mint lándzsát csóválta a feje körül, s lármás egyhangú énekel az embereket, asszonyokat a rombolásra buzdította.

Amikor Ketty szikrázó szemmel, a haragtól sápadtan szembe került vele, az ének dühös ordításba csapott át.

Hirtelen az asszonyok között termett Ketty, az ő asszonyai közé, akikről azt vélte, hogy megszerették őt. De most a rokonaik volt körülöttük, s egy széles vállú, félmeztelen férfi, a pusztai legbelsejében levő faluból való, hangosan riordított Kettyre és visszataszította. Nem akarta volt megsebesíteni Kettyt, de abban a pillanatban a pusztai asszony széles vágást mért a késsel homlokára, hogy felordítva visszaszökött.

— Hadd beszéljek hozzájuk — mondotta Ketty és a hű asszony magasra nyújtotta erre a karját, hogy elhallgattassa a tömeget. — Csak a szent férfiu énekel tovább, mire Ketty a haragtól remegett felé rohant és a bennszülöttek nyelvén rákiáltott:

— Elhallgass, vagy talállok rá módot, hogy becsukjam a szádát!

Az az ember csakugyan elnémult és Ketty most már nyugodtabban mehetett az asszonyok közé.

— Ó ti asszonyok, mit vétettem én nektek! — kezdte Ketty izgatottságában még jobban győző a nép nyelvét, mint máskor. — Ha van valami panaszotok, ki segíthet rajtatok, ha nem én? Hisz tudjátok, hogy a fülem nyitva van számotokra éjjel-nappal! Hallgassatok rám nővéreim!

(Folytatása következik.)

Otthon kávéház ma den este 8 órakor Banda Marci veje Dajna Balogh Rudi hangversenye.
Házam kávéház. Horváth Jancsi jeles zenekarának hangversenye.
Erdélyi minta vendéglő. Dalszínház-utca, a lővárosi közönség találkozó helye.
Monopol kávéház Váci-kört 37. minden este Oláh Sándor zenekarának hangversenye.
Folies Caprice kiváló új műsor.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar- és kereskedelem.

Kiváltatlan árak árverése. A Dunagőzhajós Társaság 25-ikén délelőtt 9 órakor a Lánchíd alatti zárt rakodón a kiváltatlan és felesleges árukat az üzlet-szabályzat 61. §-a értelmében nyilvános árverés útján el fogja adni.

Forgalom-megnyitás. A cs. kir. ez. kab. kassa-oderbergi vasut Kassa és Abos között fekvő *Szent-István* állomását november 1-én az össziorgalom számára, 60 állatok kivételével megnyitják.

Fizetésektelenségek. A *bécsi Creditoren-Verein* a következő fizetésektelenségeket jelenti: Otto Carolina ernyőkereskedő Rumburg, Kopriva Adolf fűszerkereskedő Labach, Falkenfluck Luca Bukarest, Stojanovic Milán Nisch, Zeisler Móric kereskedő *Török-Szent-Miklós*, Brandt Leo ruhakereskedő Bécs, Fischer Lipót bejegyzett kereskedő *Baja*, Edenmüller Henrik Bukarest, Piek Gusztáv kereskedő Prága.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest*-ben 42.— korona, áruban —.— korona, *Bécsben* 43.20, illeten 43.60 korona.

Budapesti sörtes-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székely-lővárosi sörtes-konsumvásár árjegyzése 1900. évi október 22. Készlet 897 darab. Erkezett 757 darab. Összesen 1154 darab. Eladott 600 darab. Maradt 654 darab. — Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 68—94 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 92—96 koronáig, 3.0—350 kgr. sulyban 94—98 K.-ig. Öreg nehéz páronként 200—500 kiós 84—80 koronáig. Malac 50—100 kgrig 0—0 korona. A vásár hangulata lanya.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 4394 darab juh. — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű nyított ürü 40 f.-től 43 f.-ig, kivételesen — f. 1 kg.-ként, (vagy 36 k.-tól 41 k.-ig páronként), középminőségű ürü (nyított) 36 f.-től 38 f.-ig, kivételesen — f. 1 kg.-ként, vagy 28 k.-tól 34 k.-ig páronként, anyajuhok — angol keresztességű f.-től — f.-ig, kiv. — f.-től — f.-ig, vagy — k.-tól — k.-ig, (középminőségű gyapjas — f.-től — f.-ig, kivételesen — f. kg.-ként, vagy — k.-tól — k.-ig páronként, kosok legjobb minőség — fillér, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok 16—24 fillér, páronként — korona, romániai juhok páronként 19½ — korona, kiverési juhok páronként 12.—24.— korona, kecskék — korona páronként. A nagy felhajtás következtében az irányzat általában vonatott.

Bécsi vágómarhavásár. Október 22. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásárosnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtott: 4786 darab magyar fajtájú, 619 darab galíciai fajtájú, 26 darab bukovinai fajtájú, 941 darab német fajtájú, összesen 6372 darab szarvasmarha.

Tekintettel arra, hogy a felhajtás 800 darabbal nőtt, az irányzat nagyon lanya és az árak 1—4 koronával csökkentek.

Jegyzések: 100 kilogrammonként élő sulyban: magyar hízóökök I. minőségű 72—78 fillér, kivételesen 86—fillér, II. minőségű 62—70 fillér, III. minőségű 54—60 fillér, galíciai hízóökök I. minőségű 72—80 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 64—70 fillér, III. minőségű 58—62 fillér, német hízóökök I. minőségű 78—83 fillér, kivételesen 89 fillér, II. minőségű 68—76 fillér, III. minőségű 60—67 fillér. Legelő ökök 48—58 fillér bika és tehén 100 kilogrammonként 47—67 korona. Kivételesen 68—70 korona.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, október 22.

A buzaüzlet szük korlátok között mozgott. Nyugodt hangulat mellett alig tartott áron 12000 méter-mázsza buza került forgalomba. Jobb minőség iránt nagyobb volt a kereslet. Egyéb gabonaneműekben csekély volt a forgalom. Rozs elhanyagolt, 5 fillérrel olcsóbb.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 200 mm. 79 k. 9 K. 10 f., 150 mm. 80 k. 7 K. 92 f., 150 mm. 80 k. 7 K. 82 f., 100 mm. 80 5 k. 7 K. 82 f., 200 mm. 79 5 k. 7 K. 72 f., 100 mm. 79 5 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 78 7 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77 8 k. 7 K. 77 f., 200 mm. 78 7 k. 7 K. 75 1/2 f., 150 mm. 77 8 k. 7 K. 67 f., 100 mm. 78 5 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 4 k. 7 K. 60 1/2 f., 100 mm. 77 8 k. 7 K. 62 1/2 f., 100 mm. 77 7 k. 7 K. 55 1/2 f., 200 mm. 77 5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77 5 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 77 5 k. 7 K. 60 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 67 f., 100 mm. 77 6 k. 7 K. 65 1/2 f., 100 mm. 77 5 k. 7 K. 47 1/2 f., 100 mm. 77 5 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 35 f., 200 mm. 76 5 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 55 f.

Fehérmegyei: 200 mm. 77 5 k. 7 K. 50 f., sárga. **Bécsai:** 1.0 mm. 73 k. 7 K. 15 f. **Hartai:** 1200 mm. 78 k. 7 K. 87 f. **Bánási:** 100 mm. 74 k. 7 K. 05 f. **Pestvidéki:** 1000 mm. 79 8 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 77 8 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 40 f., 400 mm. 78 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 78 5 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 77 8 k. 7 K. 60 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 62 f., 300 mm. 77 4 k. 7 K. 47 f., 550 mm. 77 k. 7 K. 55 1/4 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 77 5 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 76 5 k. 7 K. 50 f., 300 mm. 75 k. 7 K. 50 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 150 mm. 6 K. 90 f., 200 mm. 6 K. 80 f. **Zab:** 100 mm. 6 K. 80 f., 100 mm. 6 K. 70 f. **Köles:** 100 mm. 5 K. 60 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készrua hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktörzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm ár		Kilós	Kilogramm ár	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	0	75	4.20	70	4.05	7.20
"		75	7.80	75	7.75	7.80
"		77	7.45	77	7.50	—
"		78	7.60	78	7.60	—
Fehérmegyei		75	7.15	75	7.15	7.80
"		76	7.35	76	7.40	7.80
"		77	7.45	77	7.50	—
"		78	7.60	78	7.60	—
Pestvidéki		75	7.15	75	7.15	7.85
"		76	7.25	76	7.30	7.75
"		77	7.40	77	7.45	—
"		78	7.50	78	7.50	—
Bánási		75	7.15	75	7.15	7.80
"		76	7.30	76	7.35	7.75
"		77	7.40	77	7.45	—
"		78	7.50	78	7.50	—
Bécsai		75	7.10	75	7.10	7.80
"		76	7.25	76	7.30	—
"		77	7.40	77	7.45	—
"		78	7.50	78	7.50	—

Egyéb gabonaneműk	Kilós	Kilogramm ár	
		K.-tól	K.-ig
Rozs új elsőrendű	70—72	0.85	7.4
" másodrendű	—	0.80	6.40
Arpa új takarmány	90—92	0.90	6.1
" égetni való	92—94	0.80	5.8
Zab sörözőre való	94—96	0.80	5.7
Tengeri búza új elsőrendű	30—41	6.50	6.70
" másodrendű	—	6.30	6.45
Köles új elsőrendű	—	6.50	6.60
" másodrendű	—	6.10	6.20
Köles új elsőrendű	—	5.50	5.70

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza októberre	7.43—7.40
Buza áprilisra	7.89—7.85
Buza 1901. októberre	0.—
Rozs októberre	7.10—7.11—7.08
" áprilisra	7.86—7.82
" májusra	—
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri májusra	5.07—5.06
Zab októberre	5.50—5.48
Zab áprilisra	5.60—5.58
Repece augusztusra	—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre	7.39	pénz 7.40 áru
Buza áprilisra	7.86	" 7.87 "
Rozs októberre	7.07	" 7.09 "
Rozs áprilisra	7.33	" 7.34 "
Zab októberre	5.49	" 5.50 "
Zab áprilisra	5.60	" 5.61 "
Tengeri szeptemberre	0.—	" 0.— "
Tengeri májusra	5.06	" 5.07 "
Repece augusztusra	—	" — "

Délután fél 5 órakor záru:

Buza októberre	7.39—7.40
Buza áprilisra	7.86—7.87
Rozs októberre	7.07—7.09
Rozs áprilisra	7.33—7.34
Tengeri májusra	5.48—5.59
Tengeri októberre	—
Zab októberre	5.50—5.52
Zab áprilisra	5.60—5.61
Repece augusztusra	—

A budapesti értéktörzsde.

A mai tőzsde, főleg berlini javult jegyzések befolyása alatt kedvezőbb irányzatot árukt el. A forgalom mind a mellett a árendelt volt.

A helyi piac üzletlen volt.

A déli tőzsde csaknem vátozatlanul folyt le. Később üzletlenség folytán elgyengült.

A helyi piac bogyadt.

A valutapiac vátozatlan, inkább gyenge.

Az előtőzsde kedvező.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 644.50—, Osztrák hitelrészvény 646.25—647.75. Magyar államvasut 643.—644.25. Jelzálogbank 424.50. Rimamurányi vasut 504.—505.—, közuti vasut 583.50—585.50. Salgótarjáni 620.— korona.

A déli tőzsde csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 645.80—645.75. Osztrák hitelrészvény 647.—647.75. Osztrák-magyar államvasuti részvény 643.50—644.—. Rimamurányi vasut 504.—505.75. Déli vasut 106.50—107.—. Közuti vasut 585.—586.— korona.

Forgalomba került: Salgótarjáni kőszénbánya részvény 620.—622.—. Városi villamos vasut 276.—277.— korona.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 646.—. Magyar hitelrészvény 648.—. Leszámlító bank részvény 721.—. Rimamurányi vasut részvény 625.—. Osztrák-Magyar államvasut 644.50. közuti vasut részvény 585.—. Városi villamos vasut részvény 286.— korona ártólyammal.

A budapesti terménytörzsde.

A terményüzletben a szezonvégi hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ártólyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 40.—45.— korona vörös idei 68.—61.— korona, vörös erdélyi —.— korona, vörös bánági —.— korona középszemű 63.—66.— korona nagyszemű 68.—71.— korona. Disznózsír: budapesti 58.50—59.— korona. vidéki —.— korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki —.— korona városi 4 darabos 50.50—51.— korona 3 darabos 52.50—53.— korona. tisztított —.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.25—15.50 korona 1.00 darabos —.— korona. 100 darabos 16.75—17.— korona. 85 darabos 17.75—18.— korona a onnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona. 100 darabos 15.50—15.75 korona. 85 darabos 17.25—17.50 korona. Szilva: szilvavóma 18.—18.25 korona, szerbiai 15.75—16.25 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatorzsde.

Bécs, október 22. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A mai határidő-üzletben buza és rozs annyiban lanyhult, hogy ártólyamuk 5, illetve 6, öszre 3, illetve 4 fillérrel hanyatott. Külföldi piacokról vátozatlan ártólyamok jelentettek és így nem volt kedvezőnyezés. Takarmányárak és zab megtartották a hefi zárlatkor volt ártólyamukat. Tengeri valami csekély-séggel esett. Az élnétség nélküli szükölködő forgalomban köttettek: buza öszre 7.68—7.61, tavaszra 5.89 koronán. Jegyzetettek: tengeri szeptember-októberre 6.65—6.70, május—júniusra 5.35—5.36 koronán. Felmondottak 1000 méter-mázsza rozset. A készruak piacán a togyasztás részvételese következtében az üzlet jelentéktelen volt és az irányzat hanyatott. Buza tavaszra 8.10, zab öszre 7.53, tavaszra 8.10, rozset öszre 7.53, tavaszra 7.74, zab öszre 5.92 tengeri május—júniusra 5.30—5.31 korona.

A bécsi értéktörzsde.

Előtőzsdén várakozó a magartatás.

Déli tőzsde magasabb Berlinre. Irányzat szilárd. Zárult élnék. Utimó-ellátás szintet folyt 5 1/4—5 1/2% mellett.

Bécs, október 22. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2%-os aranyjárdék 113.95. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 138.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 98.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény —. Magyar leszámlító-és pénzváltóbank 425.—. Rimamurányi vasut részvény 505.—. Magyar koronajárdék 90.05. 4 1/2%-os osztrák földteherm. kötvény 90.40. Magyar hitelbank részvény 646.—. Magyar nyeresemény kölcsön sorsjegye 163.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény 340.50. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar —.

Bécs, október 22. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2%-os papírjárdék 96.65. 4 1/2%-os osztr. aranyjárdék 114.10. 1890-iki sorsjegye 131.50. Osztrák hitelsorsjegye 389.50. Angol-osztrák bank 268.—. Bécsi bankjegyet 458.—. Osztrák-magyar bank 1698. Déli vasut 107.50. Dunagőzhajós részvény 738.—. Dohányrészvény 292.—. Császár és királyi arany 11.30. Német bankváltók 117.70. 4 1/2%-os ezüst járdék 96.35. Osztrák koronajárdék 97.05. 1864-iki sorsjegye 197.—. Osztrák hitelméteri részvény 647.25. Unionbank 527.—. Osztrák Länderbank 405.—. Osztrák-magyar államvasut 644.50. Elhavölgyi vasut 450.—. Alpezi bányászati részvény 416.50. 20 frank arany 19.22.—. Londoni váltóár 240.70. Bécsi Tramway Ltd A. 268.50. Bécsi Tramway Ltd B. 263.—. Lipót kohó 375.—. Az irányzat üzletlen.

Bécs október 22. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 648.50. Magyar hitelrészvény 646.—. Angol-Osztrák bank 268.—. Bécsi bank-egyesület 459.—. Union bank 527.—. Länderbank 408.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 645.50. Lombard 107.50. Elhavölgyi vasut 406.—. Eszékeny vasut részvény 449.—. Dohányrészvény 292.—. Rimamurányi vasut 505.—. Alpezi bányászati részvény 417.—. Májusi járdék 96.65. Magyar koronajárdék 90.05. Török sorsjegye 103.75. Német birodalmi mársa 117.83. Napoleon d'or 19.21.

Külföldi értéktörzsde.

Berlin, október 22. (Tőzsdei tudósítás.) A Hibernia és gelsenkircheni bányászati társaság kedvező szeptemberi kimutatásának és a szombati new yorki tőzsde szilárdaságának hatására alatt a közönsérvények számlékszámra emelkedő ártólyamokk indultak. Kohórvények szinten csatlakoztak ehhez a mozgalomhoz. Ennek a hatására a többi értékpapír is szilárdult. Különböző bankok javultak arra a hírre, hogy az idevaló zárlatlel-enteték segítőkötött indítottak a porosz jelzölogbank javára. Járdékok jól tartották magukat a pénzbeség hatására alatt. Vasutak kisebb forgalom mellett jól tartották magukat, amerikai szilárdok, transvaaliki 3%-kal magasabbak. A második tőzsdében a bányá-és bankértékek kissé gyengültek. Utimó-ellátás 4 1/2%. Magánleszámlító katalál 37 1/2%.

Berlin, október 22. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék 96.25. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 96.75. Elhavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 90.50. Osztrák-magyar államvasut 137.50. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár

84.80. Magyar vasúti beruházási kölcsön 101.25. Alpési bányarészvény —. Disconto-Commandit 171.60. Általános villamosági Edison 211.75. Gelsenkircheni 195.50. Laura-kohó 197.40. 4²/₁₀-os ezüstjárdék 96.—. 4⁰/₁₀-os magyar aranyjárdék 95.60. Osztrák hitelrészvény 202.90. Déli vasút 25.—. Károly Lajos vasút —. Orosz bankjegyek 216.35. 4⁰/₁₀-os új orosz kölcsön —. Török dohányrészvény —. Olasz járadék —. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 149.60. Harpeni 177.60. Az irányzat tartott.

Berlin, október 22. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4⁰/₁₀-os magyar aranyjárdék 95.60. Magyar koronajárdék 90.50. Osztrák hitelrészvény 208.60. Osztrák-magyar államvasút 137.50. Déli vasút 25.—. Északnyugati vasút 216.35. Elhavölgyi vasút —. Orosz bankjegy készpénz —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Hamburg, október 22. (Zárlat.) 4²/₁₀-os ezüstjárdék 95.90. 1890. sorsjegy 132.—. Déli vasút 24.75. 4⁰/₁₀-os osztrák aranyjárdék 96.40. Osztrák hitelrészvény 203.65. Osztrák-magyar államvasút 137.50. Olasz járadék —. 4⁰/₁₀-os magyar aranyjárdék 95.55. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, október 22. (Zárlat.) 4²/₁₀-os papírjárdék —. 4⁰/₁₀-os osztrák aranyjárdék 96.90. Magyar koronajárdék 90.60. Osztrák-magyar bank 121.10. Déli vasút 25.—. Elhavölgyi vasút —. Londoni váltóár 204.35. Bécsi bankjegyesület —. Villamos részvény 124.—. 3⁰/₁₀-os magyar aranykölcsön —. 4²/₁₀-os ezüstjárdék 96.—. 4⁰/₁₀-os magyar aranyjárdék 95.60. Osztrák hitelrészvény

203.40. Osztrák-magyar államvasút 137.40. Északnyugat. vasút 112.50. Bécsi váltóár 847.55. Párisi váltóár 814.—. Unionbank —. Alpési bányarészvény 211.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, október 22. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 203.50. Osztrák-magyar államvasút 137.40. Déli vasút 25.—. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járadék —. Laura-kohó 193.90. Harpeni 177.60. Discont —. Alpési —. Bécsi bankjegyesület —. Az irányzat csönödes.

Páris, október 22. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —. 4⁰/₁₀-os osztrák aranyjárdék 96.20. Osztrák Länderbank —. 3⁰/₁₀-os francia járadék 100.—. Ottománbank 535.—. 3¹/₁₀-os francia járadék 102.42. Alpési bányarészvény —. Déli vasút —. 4⁰/₁₀-os magyar aranyjárdék 97.—. Párisi bankrészvény 1077. Olasz járadék 93.95. Francia törleszt. járadék —. Osztrák földhitelintézet részvény —. Török dohányrészvény 307.—. Az irányzat bágyadt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 22. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban)

— fillérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 96—98— fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig való súlyban 96—98— fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 97—98— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 260 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm feletti súlyban) 94—96— fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 93—95— fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 92—94 fillérig.

Sertésleltézsám 1900. október 20. napján volt készlet 36.762 darab. — 1900. október 21. napján lehajtatott 1504 darab. 1900. október 21. napján elszállított 1361 darab. 1900. október 22. napjára maradt készletben 36.905 darab.

Összetévesztések elkerülése végett pontos címet kérünk.

Osztálysorsjegyek

„Mercur“

Bank- és Váltó-üzlet Részvény-Társaságnál

Budapestben,

csakis IV. ker., Váci-utca 37. sz. (saját ház.)

- Egész sorsjegy 12 kor. — fill.
- Fél „ 6 „ — „
- Negyed „ 3 „ — „
- Nyolcad „ 1 „ 50 „

Megrendelések legelőnyösebben **postautalványon**. Utánvételes rendelések a nagyobb költség miatt elkerülendők.

Nézz ide!!!

Olvassa, mily olcsó árak mellett kaphat legelőnyösebb, igaz magyar gyártmányú cipő, 5 kilós csomagnál 30 kr. portót számítok és pérmertve küldöm. Nem megfelelő cipőket kérem saját költségemen visszaküldeni, melyet vagy kicserélek, vagy kivánatra a pénz mindennemű levonása nélkül visszadom.



- Legfinomabb vixbőr, férfi cugos v. fűzős cipő legelőnyösebb téli vagy nyári kivitelben 3.40
 - Egyenruhához való sima vixbőr v. bagariabőr cipő dupla talppal — 3.—
 - Csizmák a legelőnyösebb kivitelben, vízhatlan, egy darabból erős talp 8.50
 - Női legf. zerge vagy bagaria, cugos v. fűzős cipő, téli v. nyári kiv. — 3.—
 - Posztó cipő oroszok fejfel, cugos vagy fűzős, elegáns — 3.50
- Gyermekcipő őrsi választékban.
Több száz ábrával ellátott árjegyzékem ingyen és pérmertve küldöm.

AGULÁR DÁVID fia BUDAPEST, Doák-tér 9. sz.

TELEFON. ALAPITVA 1816.

Szalonn KÖSZÉN

- 50 kiló szaló-tarjánai kocka zsákokban — — frt 75 kr.
 - 50 — szilva nyitott fuvarban — — — 65 —
 - 50 — porosz kocka v. díó olmosított zsákokban — — — 95 —
 - 50 — szilva nyitott fuvarban — — — 1 — —
 - 50 — kókusz zsákokban — — — 1 — 03 —
 - 50 — szilva nyitott fuvarban — — — 1 — —
 - 50 — aprított keményfa 2 zsák — — — 1 — 70 —
 - 50 — aprított puhafa 2 zsák — — — 1 — —
 - 4 köbméter (1 fuvar) aprított keményfa — — — 16 — 40 —
 - 4 — — — (1 fuvar) aprított puhafa — — — 16 — 40 —
- Az árak házhoz szállítással és berakással együtt értendők: az I., II. és III. kerületben aránylag több. Tetemes túlzolása megakadályozás czepán a cs. és kir. szab. Volkan aliggyűjtő használatára által érhető el. 1 csomag 100-szori aliggyűjtés 50 kr., egy próbasomag 10 kr.

ÉDER ANTAL GYULA

köcsen és fűzősörök nagyban üzlete, a budapesti gágyarak kocszmegrendelési helye, IV., ZSIBARUS-UTCA 2. SZÁM. Legegyszerűbb megrendelés levelező-lapok vagy telefon által.

MAGYARHON ELSŐ LEGNAGYOB B ÉS LEGJOBB HIRNEV ŐRÁZLÉTE

BRAUSWETTER JANOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZÁNLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- ÉS MŰ-ORÁK
FELTÁLLÓJA A REMONTOR
INGÁORÁKNAK ÉS B.T.P.

ORÁK ÉRSZEREK
13 ÉVIG GARANTÁLT
MŰSZERZENYALOMOK
RESZLETEI ÉS TESZTEI

JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

REPES-ÁRBEJÉZÉK SODOLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN ÉS PÉRMERTVE

Színházak, szórakozó helyek.

M. kir. OPERAHÁZ.

Kedd, 1900. október hó 23-án.

Bonomi Lujza k. a. vendégfelléptével.

Higeletto.

Opera 4 felvonásban, zenéjét szerzezte Verdi. Szó-
vegét írta Flave, fordította Nádasdy.

Személyek:

Mantua hercege	Broulik	Borsa	Dalnoki
Higeletto	Takits	Marulo	Ney B.
Gilda	Bonomi	Cepano gróf	Kornai
Sparafucile	Szendrői	Cepano gróf	Payer
Magdalone	Samsey	Giovanna	Berts
Monterone	Mihályi	Porkoláb	Strósz

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. október hó 23-án.

A cigány.

Eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Irta Szig-
ligeti Ede. Zenéjét Doppler Károly.

Személyek:

Várszeghi	Horvát	Rózi	Hegyesi
Kurta	Hetényi	Ferkó	Latabár
Gyuri	Gyenes	Kishír	Körösmező
Márton	Galányi	Kondorné	Györgymé
Rebeka	Vizvári	Sári	Keczeri
Evi	Ligeti J.	Panni	Demjén
Zsiga, cigány	Ujházi	Erzsi	Fábián
Peti	Mihályi	Lay öng	Magyari

Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. október hó 23-án.

Szoyer Ilona kisasszony első fellépté.

Először:

Angot asszony leánya.

Vig opera 3 felvonásban. Szövegét írták Clairville,
Siraudin és Koning. Fordította Vezéri Ödön. Zené-
jét szerzezte Charles Lecocq.

Személyek:

Angot Clairette	Szoyer	Cadet	Kunosi
Lange	Margó	Buteux	Erdős
Pomponnet	Giróth	Vilmos	Sarlai
Angé Pitou	Palásthy	Louchard	Mátray
Larivaudière	Sziláki	Huszártást	Odry
Trénitz	Füredi	Amarante	Láng

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és
Magyar Színház előadására kaphatók és
előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv.
zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-
utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a., vala-
mint a New-York kávéházban. (Telefon.)

VISSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. október hó 23-án.

Coralie és Tsa.

Böhözt 3 felvon. Irták Valabrégue és Hennequin
Fordította Heltai Jenő.

Dufaut Jules	Góth	Thommerel	Bihari
Lucienne	Kalmár	Coralie	Hunyady
Lauro	Nikó L.	Etienne	Hegedűs
Glapissard	Vendrei	Liane	Berzsetei
Clémence	Haraszthy	Höfcherke	Varsányi
Versaquette	Fenyvesi		

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. október hó 23-án.

San-Toy.

Kínai daljáték 3 felvonásban. Irták Edward Morton,
Harry Greenbank és Adrian Boss. Fordították Fái
J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerz. Sidney Jones.

George Preston	Tollagi	Jung-Si	Rózsa G.
Poppy, leánya	Bárdi G.	Mi-Kui	Tallian
Bobbie, fia	Raskó	Szin	Nyiri C.
Dudley	Fedák	Pin-Szing	Szécsi
Yen-Ho	Németh	Szi-Kiang	Nyeki
San-Toy	Küry	Hu-Ju	Kaposi
Csu-Li	Kovács	Kínai császár	Ujvári
Benson	Szirmai	Szing-Hi	Szerdahelyi

Kezdeté 7 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kedd, 1900. október hó 23-án.

Venencia.

Irita Dessewffy Arisztid.

Kezdeté 1/8 órakor.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAP lan PAP lan PAP lan



1 fészekhajtható vaságy 3 db	frt	1 acél sodrony ágybetét	frt
1 kivethető matracal	10.-	1 tengerifü matrac	4.50
1 rongó paplan	1.80	1 afrikai	5.-
1 " " prima	2.80	1 ágyzó	12.-
1 cachmir paplan	3.80	1 ablak kárpit függöny	3.-
1 satin	3.80	1 " tunis	1.50
1 atlasz cachmir	4.80	1 " gyapjú	4.50
1 sojsem atlasz paplan	8.50	2 ágy, 1 asztaltartó bouret	5.50
1 fodros sojsem at. papl.	12.50	2 " " gyapjú	12.-
1 jó vaston paplan legelső	3.-	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 " " " " " " " "	1.80	1 " " " " " " " "	5.30
1 haneál ágylakaró pokróc	2.50	1 ágyelőkő I.	0.85
1 gyapjú	5.50	1 fészeságy	1.50
1 jó pótkróc	4.60	1 matr. jó fűzőszőnyeg	4.-
1 fél pótkróc	4.60	1 " " " " " " " "	4.-
1 szép fali szőnyeg	7.50	1 " " " " " " " "	7.50

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac és kárpitosáru gyártása, szőnyeg, függöny, vas-
bútor stb. nagy raktára
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki meg-
rendeléseket pontosan elkészítenek, nem feltétlenül áru kiszerel-
tetek, vagy a pénz visszautadják.

Ma és mindennap este 8 órakor honvédszenekar hangversenye

... a magyar királyi katonai zenekar színdíszes zenekara által

Grand Café Hanusz Béla nagykávéházában.

VII. Erzsébet-körút 53. a körúti fürdő palotájában.

Ehm János éttermei a Nemzeti Színház épületében

Ma és min- Bandi Marci és fiai kedvelt zenekara hangversenyz.

Színház után friss étlap.

Nyitva éjjel 3 óráig. A legjobb magyar konyha Nyitva éjjel 3 óráig.

az Erdélyi Mintavendéglőben,

VI. Dalszínház-utca 9. (az Operaház mellett).

A NEW-YORK KÁVÉHÁZBAN esténként

Southernrainben étterem. katonazene.

PUTZER pince-éttermeiben Deák-tér.

Ma és minden este SCHREYER, a perzsa sah által kitüntetett hegedű-
művész hangversenye. -- Számos látogatásért eszedik

Putzer György vendéglős.

Ferenci kávéház

Budapest legkellemesebb szórakozó helye a fővárosba érkező idegenek találkozója

Csókák közkelvett zenekarának hangversenye. Hűdög buffet. -- Készülék árak Egész éjjel nyitva. -- Figyelmes kiszolgálás. Gross Ödön, kávé.

(Ujvilág és Rostély-n. sarkán.)

Uj műsor WEKERLE-kávéház Uj műsor

Kellemes szórakozás. VII. Kerepesi-ut 70. Családok találkozója.

Ma és min- Magyar népdal, zene és táncelőadások Lányi Géza 26 tagból dennap este. Az előadás kezdete 8 órakor este, vége 12 órakor. Alló társulata által.

12-2 óráig Hegedűs Gyula hírnemes és előadónál cigányzenekara hangversenye. GLASZBERG FÜLÖP, kávé.

"A párisi világtkiállításon a "grand-prix"-vel kitüntetve."

GOLIÁT

MAJÁTA SÖR

Kiváló üdítő ital és gyógycélokra szolgál

Ajánlók: Dr. Korányi és Dr. Kéty egyetemi tanár urak.

Ideggyökjokban, vérzegénységben, emésztési zavaroknál, gyengédekben stb. kitűnő sikerrel használhatók

Árak vidékre közbányai vasút állomásra szállítva

1 láda 30 nagy palack --- 17 K. 50 f.

1 " 30 kis palack --- 13 K.

a fogyasztási adót is beleértve.

A láda és üveg palackok 4 hónapra belüli bérmentes visszatérítésre 5 korona visszaszolgáltatást.

Budapestben kapható minden fűszer- és omegege-kereskedésben és poharanként a „Quisiana Automata Buffet"-be is.

Dupla maláta sör és világos márciusi sör ládánként 1 koronával olcsóbb.

Ezen sörök eredeti minőségben hónapokig elállanak

MEGRENDELÉSI HELY: Királysöröző Budapest-Köbánya.

MEGRENDELÉSI HELY: Királysöröző Budapest-Köbánya.

MEGRENDELÉSI HELY: Királysöröző Budapest-Köbánya.

MEGRENDELÉSI HELY: Királysöröző Budapest-Köbánya.

MEGRENDELÉSI HELY: Királysöröző Budapest-Köbánya.

MEGRENDELÉSI HELY: Királysöröző Budapest-Köbánya.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami méneshirtok

1901. évi 50 waggon ásványi, superphosphátból álló műtrágya-szükségletének biztosítása végett

folyó évi november 16-án

délelőtt 10 órakor

a méneshirtok igazgatóságánál zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános ajánlati versenytárgyalás fog tarlatni.

Az 1 koronás bélyeggel ellátandó ajánlatok a határidőig a méneshirtok igazgatóságánál Mezőhegyesen nyújtandók be, a részletes feltételek ott betekinthetők.

Budapest, 1900. évi október hó 18-án.

Földművelésügyi miniszter.

FOLIES CAPRICE.

Ma 1/10 órakor. Ma 1/10 órakor.

Szenzációs ujdonság!

A bankóhamisítók.

Eredeti énekes népszínmű. Rendező Rottó S. Személyek:

Mr. Szakács Zoltán	Rottó S.
Gróneser András, módos parasztgazda	Steinhardt
Ilus, a felesége	Foronczy Zs
Károly Balint, községi harangozó	Petérdi Gy.
Trózi, a felesége	Schindlermá
Ponozák Simon, korosmáros	Pfeifer M.
Silvages Józsa, parasztlány	Ormai M.
Sari, kőbor cigányleány	St. Longyel
Sanyi, primás	Fiszt B.
Komor Gergely, budapesti doloztív	Eolton K.
Tóbi Márton, községi segédjegyző	Juhász J.
Muzsikás cigányok, vásárosok. Történi a közelmúltban, egy alföldi helységen. Ponozák korosmájában	

Aphrodite.

Jót, olcsó

árban adunk el: Egy télikabát 14 forinttól. Egy saccó-öltöny 12 forinttól. Egy gazdász szőrmekabát 14 forintól. Egy városi utazóbunda 21 forinttól. Egy havelok 8 forintól kezdve tiszta gya-
puzsövektől Kohn Heilmann és fiaai az „Angol szobához” címzett leg-
nagyobbrérfi- és gyer-
mekruha árúházában,
Budapest, Károly-körút
12., földszint és I. em.

Stabilt árak. Tükkövelés kizárva.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca). Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor. Az előadás kezdete 8-kor.

Rövid vendégláték! Fenomenális!

Fellép a bájos

Labounskaya

Mária k. a. és

Marzagora Armand

táncosok, fantasztikus táncokkal.

Ugymin az összes műterök.

Az előadás után a Somossy-Mulatótól omnibuszok köz-
kednek minden irányban, ugymin Budára is.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. dohány nagy-
társaság, Károly-körút 26. és a Mulató napnapi pénz-
táránál.

A világító torony.

A világító torony sok hajót mentett meg már a pusztulástól. Bevilágítja a zátonyos részeket, és inti a hajót, hogy szerencsésebb tájak felé fordítsa a kormányos utját. Milyen sokat ér az ilyen intelem. Sok ilyen világos fény-
sugár esik az ember életutaira és megvilágítja azokat a körülményeket, melyek a boldogság biztos révőbe vezetnek. Ilyen fény-sugár ez az intelem is: Vásároljon osztálysorsjegyet a Hecht Banknál Budapest, Fren-
csek-tér 6. Husás
már november 15. és 16-án. Sorsjegyek ára: egész 60 frt; fél 30 frt; negyed 15 frt 50 kr.; nyolcad 75 kr.

HECHT BANK
GYŐLELMI ÉS NYERÉSI
FONYEREMÉNYEKET NYERTÉK.

600000,-
200000,-
100000,-
90000,-
80000,-
70000,-
60000,-
50000,-
40000,-
30000,-
20000,-

Olcsó butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtó fényezett	30 frt	1 ebédlőszék, ó-német stíl	350 frt
2 ágy, fényezett	22	1 íróasztal, 3 fiókos	16
1 éjjeli szekrény, fényezett	8	1 hálószoba, matt díofa	100
1 mosdó, 2 ajtó, fényezett	14	1 hálószoba, faragott	130
2 szekrény, 2 ajtó, díofa, matt	30	1 garnitúra crépe- vagy bourette-behuzat	55
2 ágy, magas, díofa, matt	26	1 garnitúra selyem-behuzat	80
1 éjjeli szekrény, díofa, márvánnyal	8	1 garnitúra plüss-behuzat	80
1 kredenc, 4 ajt. fülkés, faragott, márv.	46	1 szalonasztal	10
1 dívány, magas támla szőnyeggel	40	1 consol márvánnyal és tükör	26
1 ebédlő-asztal, díofa, matt	12		

Nagy választék egyszerű, valamint a legújesebb kivitelei butorokban.

Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe
 Budapest, Erzsébetter 18 Sas-utca sarok, I. emelet.
 Árjegyzék kivanatra ingyen és bérmentve

Meghívás.

A „Vágvölgyi cukorgyár részvénytársaság” Trencsén-Teplán t. c. részvényesei folyó évi november hó 7-én d. u. 1 órakor Trencsénben a Bárány szálló termében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezennel meghívhatnak.

E közgyűlésen résztvenni szándékozó minden részvényes tartozik ideiglenes részvényjegyeit f. évi október 25-től november hó 3-ig

1. Trencsénben

a) a trencsényi takarékpénztárnál vagy

b) a trencsényi hitelintézetnél avagy

2. Budapesten az angol-osztrák bank budapesti fiókjánál letenni, a hol

a közgyűlésre szóló igazolványok kiszolgáltattani fognak.

Napirend:

- Három tagnak választása az igazgatóságba.
- Alapszabályok módosítása.

Trencsén-Teplán, 1900. évi október hó 20-án.

Az igazgatóság.

M. kir. államasutak. Üzletvezetőség Kolozsvártól

Pályázati hirdetés

pályafenntartási fák szállítása iránt.
 A magy. kir. államasutak kolozsvári üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére az 1901. és esetleg a következő 1902. és 1903. években szükséges pályafenntartási fák szállításának biztosítására özennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1901. évi megközelítő szükséglet, mely a tényleges megrendelés alkalmával még felemelhető esetleg lejelölhető a következő:

Jegyenye fényő deszka	125. m ³
Lucfenyő	95. "
Tölgyfa	0.5 "
Vörös fenyo	1.0 "
Szélmentszelen jegyenye fadeszka	108. "
Vágott lucfenyő fa	95. "
Faragott pufafá 12 m. hosszíg	1700. "
" 12 m. felül	194. "
" tölgyfa 7 m. hosszíg	816. "
" 12 m.	255. "
" 12 m. felül	szükség szerint
Vágott lécs keményfából	szükség szerint
" puhafából	73400 fut.
Jegyenye fenyo fá palló	344. m ³ .
Luc	52. "
Szélmentszelen jegyenye fenyo fá palló	135. "
Tölgyfa palló	60. "
Vörös fenyo fá palló	2. "
Tölgyaszálfa 8 szögletes	277. "
" gumbólyú	40. "
Puha szálfa	162. "
Fedő zsinódy 420 m/m. hosszú	472000 drb.

A fenti anyagok méretei a részletes méretjegyzékben vannak felsorolva, mely méretjegyzék, ajánlati minta és pályázati feltételek az alulírt üzletvezetőségnél, az ajánlati minta és pályázati feltételek pedig az összes kereskedelmi és iparkamaráknál is ingyen kaphatók.

Az ajánlatok a külön o célra szerkesztett ajánlati mintán teendőek.

A szállításhoz a következő feltételek irányadók: A szállítás a magy. kir. államasutaknál érvényben levő s anyagok szállítására vonatkozó 122291/96. számú általános — valamint az épület és vágott fák szállítására vonatkozó 138719/92. számú különleges feltételek értelmében eszközözendő, mely feltételek a pályázati határidőig alulírt üzletvezetőség anyag- és leltár beszerzési osztályára, valamint a magy. kir. államasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségénél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlat egész szükségesre, vagy annak bármely részmenyiségre is szólhat.

Az ivenként 1 koronás magyar okmánybólyaggal ellátott ajánlatot ezen aaból küldve:

„Ajánlati épuéft k -szál it sára 2854 1900. számhoz” 1900. évi november 3-án, déli 12 óráig a m. kir. államasutak kolozsvári üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez benyújtandó vagy posta útján beküldendő.

A bánatpé az hivatkozással jelen hirdetésnyre említtett gyűjtőpénztárhoz külön borítékban küldendő be, Kolozsvár, 1900. október hó 5-én.

Az üzletvezetőség.

MARX FERENC BUDAPEST,

feszmerő- és mechanikai
 műszerek gyára



VI., Aradi-utca 60.
 készít minden e szakba vágó munkát.
 Elvállal mint különlegeséget

fényképezeti készülékek

átalakítását, azoknak Zeissobjektívvel való felszerelését, különösen amatőrök részére.

Elvállal javításokat is!



Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legelőlegben ajánlható

DR. KAJDACS,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiail rendelő intézete
 Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.

A legelhanyagoltabb húgyszólyásokat, leg súlyosabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilit, az önfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfierő

az orvosi világ által legújában olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikorú

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyásat befocs-
 konderés nélkül, a legmakosabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrgerincbajokat gyógyít a legújabb gyógy-
 mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelött 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig
 Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárót
 Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; eset-
 leg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

7365. 1900.

Örökadási hirdetésny.

Tolna vármegyében Agárd község határában a Sárviz-csatorna balpartján fekvő és a szegzárdi magy. tanulmány alapítványi urad. tulajdonához tartozó Gencsi pusztai földbirtoknak 353 ²⁰⁹/₁₆₀₃ kat. holdat kitevő részlete az alóírott miniszterium IX-ik ügyosztályában

f. 1900. évi november hó 20-án

tartandó zárt ajánlatu versenytárgyalás után örök-
 áron el fog adatni.

A 15.000 korona bánatpézz letételét igazoló pénztári nyugtával felszerelt és 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok a fentjelzett nap délelötti 10 órájáig a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál nyújtandók be.

A részletes örökadási versenytárgyalási feltételek a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál és a szegzárdi közalapítv. gazd. felügyelőség-nél (Szegzárdon) a hivatalos órák alatt betekin-
 hetők.

Budapesten, 1900. évi október hó 18-án.

A vallás- és közoktatásügyi
 m. kir. miniszteriumtól.

Férfiak figyelmébe.

A legmakosabb és idült húgyszólyófnál (magtolyás stb.) egyedül gyors és biztos sikerrel használhatnak a „Gonorrol-pilulák” melyek egyedül csak Silberstein S. vegyszeti laboratoriumában Bécs IX. Rossauerlände 35. kaphatók, ára egy doboznak 2.50 frt. összeget levélbélyegeken is lehet be-
 küldeni).



Uj! Megjelent Uj!

Nélkülzhetetlen ut-
 mutató, érdekesítő
 részletekben gazdag
 kalauz

férfiak számára

Bűnök az ifjuság nemi életében és azok hatásai a férfikorban.

Írta: Dr. MITZGER TIVADAR.

TARTALOM: A normális nemi élet. Eredendő bűnök. Terhelt családból való le-
 származás. Fajtalankodógyermek. A serdülő ifjuság szexuális bűnei. Az önfertőzés. Magömlés. Kicsapongások. Szerelmem nemi élet. Ideális szerelmem. Flirt. Félzúzek. Érzéki szerelmem. A nemi visszafélések végső következményei. Nincs titkos betegség. Ászemérem. Ferde nevelés s tanácsok. A titkolózás káros hatása. Érdekes esetek. Kapaporse gyógymód. — Megrendelhető a szerzőnél, Budapest, VI., Teréz-kört 44. sz. I. em. Ára 2 korona. Diszkrét zárt széküldés.

Versenytárgyalási hirdetésny.

A nagyméltóságú magy. kir. földmívelésügyi minister ur f. évi október hó 19-én 78437. sz. a. kelt magas rendelete alapján a győrszigeti Weisz-féle ház előtti következő munkálatok lesznek vállalati úton végrehajtandók:

71 m³ földmunka, 128 köbméter portlandcement betonfalazat, 182 köbméter kőhányás, 165 méter betoncsatorna építése és 6 méter hosszban régi falazat lebontása.

Ezen munkálatoknak és a szükséges építési anyagok szállításának biztosítása céljából

1900. évi október hó 31-ére d. e. II órakor

a komáromi m. kir. folyammérnöki hivatal helyisé-
 gében nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Az összes munkálatokra vonatkozó tervek, általános és részletes építési feltételek, továbbá a kötéendő szerződés tervezete a m. kir. folyammér-
 nöki hivatalban a rendes hivatalos órák alatt betekin-
 thetők.

Komárom, 1900. évi október hó.

M. kir. folyammérnöki hivatal.

ALÓ-HÍRLETÉSEK

A hirdetések díjmentesen ad felvillagositást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk fejtárgyot, csak a válasza szükséges bolyget kell mellékelni.

Tudakozásokról a hirdetés számát a kiadóhivatal mindig közölni kell.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Apró hirdetések
Központi hirdetés és eredeti anyag mellett még a következő sávokban lehet feladni:
Breuer nővérek
dohányüzeméje,
Teréz-kört 54. szám alatt.
Engelmann Mór
gyógyászati nyelvtan,
IV. ker., Kávéház 2. sz.
Fránke Pál
Fényképezés,
IV. ker., Csirány-fő palota,
(Kossuth Lajos-utca, Kirgöyök,
Koronaherceg-utca sarkán).
Jambrikovits
dohányüzeméje,
erepeli-utca 50. (Takarékp. épül.)
Eckstein Bernát
hirdetési iroda,
V. ker., Fűrésztúra 4. szám.
Fischer J. D.
hirdetési iroda,
IV. ker., Zsibars-utca 7. szám.
Goldberger A. V.
hirdetési iroda,
IV. ker., Váci-utca 9. szám.
Haasonstein és Vogler
hirdetési iroda,
V. ker., Dorottya-utca 9. szám.
Leopold Gyula
hirdetési iroda,
VII. ker., Erzsébet-kört 34.
Mosse Rudolf
hirdetési iroda,
VII. ker., Károly-kört 9. sz.
Mezei Antal
hirdetési iroda,
V. ker., Gizella-ter (Haa-palota).
Schwarz József
hirdetési iroda,
V. ker., Marokkó-utca 4. sz.
Tenczer Gyula
hirdetési iroda,
IV. ker., Szerviz-ter 8. szám.
Sikray Samu
hirdetési iroda,
Budapest, Váci-kört 18.
Kernberg Rozália
dohányüzeméje,
VIII. ker., Múzeum-kört 18. sz.
Ifj. Nagel Ottó
könyveskereskedő,
Múzeum-kört 2. sz. (Nemzeti
Szinhat bérháza).
Nemetsek A. J.
hirdetési iroda,
Patkó-ter 2. szám.
Rohonczy Ilona
dohányüzeméje,
Andrássy-ut 48. szám.
Szántó Mór
dohányüzeméje,
IV. ker., Kelemen-utca 14. szám.
Sopronyi V.
dohányüzeméje,
VIII. ker., Kerepes-ut 1. szám.
Tóldi Lajos
könyveskereskedő,
II. ker., Fő-utca 2. szám alatt.
Zipser és König
enemkereskedés,
Andrássy-ut 4. szám alatt.
Benda Józsefné,
Andrássy-ut 19.
Blockner J.
hirdetési iroda,
IV. ker., Sziget-utca 6. szám.
Deutsch Miksáné,
Andrássy-ut 3.
Weitzenfeld Jakab,
Király-utca 1.
Goldgruber Mór
hirdetési iroda,
Buda II., Fő-utca 17. szám.
Minden apró hirdetés, melyet
itt este 6 óráig feladnak,
már másnap megjelenik a
Budapesti Naplóban.

Kís kinyit:
Várva-várom ígérted teljességét: miközben fogad, mint hónap. Várom szülőnapodra várható párnacsatát is. K. O. V. S. 738

Most már a kioszkban sem látom. Ha igaz a mit az a két éves fekete szembe hazul és ismerettség lehetősége, könyörgöm, írja meg e lap kiadóhivatalába „New-York” cím alatt, hogy hol és mikor. 3238

Ígazán
Úr szép aszonyon barátja lenni előző társadalmi állásur. A legszorgalmas titkárság magától értődik. Leveleket „Cselsodót” címen a kiadóhivatal továbbítja. 5908

Kereskedő
Jó hábból való intelligens, magyar és német nyelvet szóban és írásban bír, ismeri a valóségnél fiatal ember, ki építő-alkotókedvvel bír, és rendszerben tartáshoz ért, könyvelésben járatos, azonnali beépítésre alkalmas, nyelvi, fizetésigénye szerinti. Magyar és német nyelven írt ajánlatok Türk Zsigmondhoz, Szikszó utca 50. 7503

Takarítást
keres gyermekkel fiatal aszony, Baross-u. 89. ajtó 3. 3237

Takarítást
világos, igen tisztas, csinos lakást kaphat november 1-re a Ferencvárosban egy teljes tisztaságot és rendet terítő, kifüggesztést, tisztaság, tisztaság és német nyelven írt ajánlatok Türk Zsigmondhoz, Szikszó utca 50. 7503

100 forint elől
keres egy éves lakással bíró fiatal nőt. Azon jószívű úriember, aki hajlandó volna kölcsönözni helyzetéről kimenteni, és írjon tisztességes aszony jelöléssel a kiadóba. 7509

Társalkodást
házasított keres fiatal húszéves, arisztokrat orvosi magyarába. Arisztokrat és feltétlenül illatos ajánlatokat kér „G.” Bet-falu címre. 3836

Könyvelő,
csalados, keresztény, azonnal 2000 frtos állást kaphat 3000 frt honoráriummal. Leveleket „Nidok” címen továbbítja a kiadóhivatal. 5007

Kisasszony
kerestök Vidreke, közel a Főváros, kis letnyű III-ik polgári oktatásra, 4 hónapra. Ajánlat Négyed-Kőváros, báró Jossanyskyhez címzendő. 5004

Tanonc
születésel Garay Mór könyvnyomdájában, Károly-kört 3. felvételt. 3234

Irodatisztnő
ki minőségben két évig egy előző gyári cégnél alkalmazva volt, aszony feladást mellett alkalmazást keres. Cim 3237

Kártyos-segéd
felvételt Klein Lajos kártyosnál, Ungvárt. 7562

Egy jó
dohányüzeméje azonnal állást nyer jó este mellett. Pethő A. Ország, Sárvár. 7566

Helyi ismeret
bíró úrnők előző feltétel mellett felvételt. Jelentkezők d. u. 5-6 között fogadják. Telefon Hirmondó: VII. Kerepes-ut 22. 7419

KINALAT.

Egészen új
magyar ruha készítő anyagból, közép méretre való, hozzávaló: kikészítés „kalappal” együtt azonnal csatlakoztatás 300. l. 13. megközelítő naponta 1-2 óra között. 3233

Pénzkölcsönt
kértek a legolcsóbb feltétel mellett felvételt. Jelentkezők d. u. 5-6 között fogadják. Telefon Hirmondó: VII. Kerepes-ut 22. 7419

Erdélyben
egy 35 év es fiatal nő is igen jó fogalmu kereskedő, szorgalmas külkereskedő helyiséggel, es család viszonyok miatt azonnal átad. Cim a kiadóhivatalban. 7536

Találtatott
a Csokonay-utóban egy kis utcaóra lincses, igazolt tulajdonosa értesíti VIII. ker. Kerepes-ut 107. l. em. 12a alatt. 7407

Midő szoba
a Népszínház szomszédságában egy csinos, szuperior, tisztas, világos teljesen felszerelt kétágyas szoba azonnal szobor. Kétféleképpen, külön bejárattal a József-kört november 1-re kiadó. Kerepes-ut 34. III. 20. 3228

Telkek
árnyalépek részre rendkívül előnyös a fővárosban, jó helyen (Jelenleg 8 korona árú) eladó. H. S. jelölés alatt. A kiadóhivatalban megzett levelekre azonnal válasz. 3238

Ruha-varrónő
kintünön járás, ócska váll munkát, melyet a saját lakásban készí el. Renovációkat is végez kintünön. Cim: 667. Lederer Lipótne Kertész-u. 8. földsz. 3.

Eladó uradalmak
9134 hold Sáromszegy 600.000 f. jövedelm 45.000. 9500 hold Máramarosmegye 250.000 f. jövedelm. Kuchta Dániel, Tiszolc. 7574

5 kilogram
legmesebb karcolat csemegye szőlő 180 ft. küld Kovács Bálint, Ujvidék. 7504

Jobb ural
házhokoz szakácsnőnek ajánlok, esetleg gazdaságnak is elmenne egy a házban mindig szorgalmas fiatal hölgy, azonos megkeresésnél „S. E. J.” jelölés el e lap kiadóhivatala továbbítja. 3137

Teljes ellátást
kaphat 2-3 intelligens fiatal ember dinstárált úrnőnek. Kerepes-ut 13. II. 16. 3086

Kitűnő gyermek-
ruha varró. A nagybecsű előző háziasszonytól fogva, mint a házban mindig szorgalmas fiatal hölgy, azonos megkeresésnél „S. E. J.” jelölés el e lap kiadóhivatala továbbítja. 3137

Butorozott szoba
szép butorozó, egy utcai egy udvari szoba 2-3 szobor, vízvezeték, fürdőszoba, csatorna, intelligens családunk kiadó. József-kört 69. III-ik udvar földszint 6. 3166

Egy ház
1 emeletes VII. ker. Csömör-utca, kültelek, 600 (3) tételek, szép gondozott kerttel, csinos aszonyi szobor. Cim a kiadóhivatalban. 3163

Két darab
alig használt 16-os kitűnő lovászi Lancaster vadászgyepry és 12 szerszámú való china egyenruha jó állapotban. Kerepes-ut 69. III-ik udvar földszint 6. 3166

Csemegeszőit
5 kgos postakosarakban legfrissebb Csanásfaljakból 1 ft 20 kr. Mikszáth-kört 1. szobor. 70 kr. utánvétel mellett szállít. Haza Odón ügyvéd szülőhelye Soroksáron. 7255

Egy kis paradiesem
remek villa 90 (3) 4. szoba, előszoba, konyha kitűnő pinóvó a fővárosban 10 percmű távol. Azonnal szobor. Kerepes-ut 69. III-ik udvar földszint 6. 3166

A VII. kerület
legelőnkel helyén a Garay-kört 3. szobor. Két emeletes adométer ház, rendkívül előnyös feltétel mellett, előző mint eladó. Csemegeszőit 33.000 forint. Ajánlatoknál részletek kiadóhivatalhoz. 3238

Ritka alkalmi vétel.
Budapest környékén kishözök és a főváros hivatalnok vagy kereskedőnek állandó lakással. Egy előző parkított kert közepén elhelyezve, 4 nagy szobával, veranda és minden szükséges modern kényelmekkel felszerelt. Megközelítő 3000 forintért eladó. Fényképet csak 3000 ft. 3-4. 2000. 3233

Kitűnő szabónő
előző háziasszonytól fogva, mint a házban mindig szorgalmas fiatal hölgy, azonos megkeresésnél „S. E. J.” jelölés el e lap kiadóhivatala továbbítja. 3137

Eladó Lancaster-
gyepry. Egy kitűnő 14-es Lancaster-gyepry (Bernát-terület, mely 250 ft. volt 160 forintért, egy 12-es (Rózsadomb) 1600 forintért eladó. Fényképet csak 3000 ft. 3-4. 2000. 3233

Eladó uradalmak
9134 hold Sáromszegy 600.000 f. jövedelm 45.000. 9500 hold Máramarosmegye 250.000 f. jövedelm. Kuchta Dániel, Tiszolc. 7574

5 kilogram
legmesebb karcolat csemegye szőlő 180 ft. küld Kovács Bálint, Ujvidék. 7504

Jobb ural
házhokoz szakácsnőnek ajánlok, esetleg gazdaságnak is elmenne egy a házban mindig szorgalmas fiatal hölgy, azonos megkeresésnél „S. E. J.” jelölés el e lap kiadóhivatala továbbítja. 3137

Teljes ellátást
kaphat 2-3 intelligens fiatal ember dinstárált úrnőnek. Kerepes-ut 13. II. 16. 3086

Kitűnő gyermek-
ruha varró. A nagybecsű előző háziasszonytól fogva, mint a házban mindig szorgalmas fiatal hölgy, azonos megkeresésnél „S. E. J.” jelölés el e lap kiadóhivatala továbbítja. 3137

Karácsonyra
emlékező ajándékokat kiadóval alkalmos. Egy előző nagyra ngyított fénykép bármely fénykép után megkeresés nélkül, megkeresés nélkül, ajándékokat, nagy, szülőnapra legalkalmasabb, mitűn egy új nagytas nemcsak pillanatra, hanem örök időkre jó szobadisz is, a legszobos és örök emlék kedves halottainknak. A fénykép előzőn elkészített, a hirtelen megérkező kezesked. Vidék megkeresésnél pontosan elkészít. Gross József, VI. Párt-utca 5.

Elegánsan
butorozott, nagy, 2 ágyas utcai szoba, szobor és fürdőszoba használatát és esetleg teljes ellátást kiadó. Andrássy-ut 61. sz. II. em. 17. sz. 3192

Tízmentes
vaszerkény köcsög, pánzár csőllára, használatát, mind a mellett jó karban volt megvételre keresek. Szabó József Salonna, Borsod. 7092

Házitanítónak
ajánlok gyakorlott III. éves tanítóját. Gündör Aladár, Weissenly-utca 54. III. em. 33. 3159

Leghiresebb jónő
Rómánál visszatér. Munkás utca 6. földsz. földszobor. 7594

Egy csinosan
butorozott, különbírjára, két ágyas utcai szoba, szobor és fürdőszoba használatát és esetleg teljes ellátást kiadó. Andrássy-ut 61. sz. II. em. 17. sz. 3192

Nevelőnőket,
gyermekkeresőket, bennepes, legmagasabbban ajánl és elhelyez Fekete A. Irodája, Váci-kört 16. 3166

Szabadalom
eladása.
Magyar szabadalom legújabb pártas rugalmasra. Buják mind azgy. Allynváry! Hasznó hajtó gépek! Kullák-felöltés! Ártományok. HARSÁK matragyár. Lubok. 4760

Oszai barack
csemegét eladó. Nagygyűnölési fajtákban 30 szálakos engeművel szállított Ungvárt. 12 szobor. Csinos aszonyi szobor. Cim a kiadóhivatalban. 3163

Két darab
alig használt 16-os kitűnő lovászi Lancaster vadászgyepry és 12 szerszámú való china egyenruha jó állapotban. Kerepes-ut 69. III-ik udvar földszint 6. 3166

Csemegeszőit
5 kgos postakosarakban legfrissebb Csanásfaljakból 1 ft 20 kr. Mikszáth-kört 1. szobor. 70 kr. utánvétel mellett szállít. Haza Odón ügyvéd szülőhelye Soroksáron. 7255

Egy kis paradiesem
remek villa 90 (3) 4. szoba, előszoba, konyha kitűnő pinóvó a fővárosban 10 percmű távol. Azonnal szobor. Kerepes-ut 69. III-ik udvar földszint 6. 3166

A VII. kerület
legelőnkel helyén a Garay-kört 3. szobor. Két emeletes adométer ház, rendkívül előnyös feltétel mellett, előző mint eladó. Csemegeszőit 33.000 forint. Ajánlatoknál részletek kiadóhivatalhoz. 3238

Ritka alkalmi vétel.
Budapest környékén kishözök és a főváros hivatalnok vagy kereskedőnek állandó lakással. Egy előző parkított kert közepén elhelyezve, 4 nagy szobával, veranda és minden szükséges modern kényelmekkel felszerelt. Megközelítő 3000 forintért eladó. Fényképet csak 3000 ft. 3-4. 2000. 3233

Kitűnő szabónő
előző háziasszonytól fogva, mint a házban mindig szorgalmas fiatal hölgy, azonos megkeresésnél „S. E. J.” jelölés el e lap kiadóhivatala továbbítja. 3137

Eladó Lancaster-
gyepry. Egy kitűnő 14-es Lancaster-gyepry (Bernát-terület, mely 250 ft. volt 160 forintért, egy 12-es (Rózsadomb) 1600 forintért eladó. Fényképet csak 3000 ft. 3-4. 2000. 3233

Eladó uradalmak
9134 hold Sáromszegy 600.000 f. jövedelm 45.000. 9500 hold Máramarosmegye 250.000 f. jövedelm. Kuchta Dániel, Tiszolc. 7574

5 kilogram
legmesebb karcolat csemegye szőlő 180 ft. küld Kovács Bálint, Ujvidék. 7504

Jobb ural
házhokoz szakácsnőnek ajánlok, esetleg gazdaságnak is elmenne egy a házban mindig szorgalmas fiatal hölgy, azonos megkeresésnél „S. E. J.” jelölés el e lap kiadóhivatala továbbítja. 3137

Teljes ellátást
kaphat 2-3 intelligens fiatal ember dinstárált úrnőnek. Kerepes-ut 13. II. 16. 3086

Kitűnő gyermek-
ruha varró. A nagybecsű előző háziasszonytól fogva, mint a házban mindig szorgalmas fiatal hölgy, azonos megkeresésnél „S. E. J.” jelölés el e lap kiadóhivatala továbbítja. 3137

Butor
szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Folytatóssal szolgál.

Varga Ignác
hitelefőnök
BUDAPEST,
IV., Koronaherceg-utca 2.,
butoraktárban.
A legújabb árjegyzéket több mint 386 képpel 25 krnak bolygében való beküldése ellenében franco küldjük.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Butor
szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Folytatóssal szolgál.

Varga Ignác
hitelefőnök
BUDAPEST,
IV., Koronaherceg-utca 2.,
butoraktárban.
A legújabb árjegyzéket több mint 386 képpel 25 krnak bolygében való beküldése ellenében franco küldjük.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállítóal. Budapest, IV., Váci-utca 6.

Lukács Vilmos
a magyar kir. szab. osztályosajánlatok feladása bankházaiból vegyenek
osztályosajánlatok
jegyeket. a
Egy egész kor. . . 12.-
Egy fél . . . 6.-
Egy negyed . . . 3.-
Egy nyolcad kor. . . 1.50
partmentesen.
Budapest, V. Fűrésztúra-utca 10.

Köznevelő
Felöltő . . . 4 ft
Ferenc József-kabát 4 ft
Jaquet . . . 3 ft
Frack . . . 5 ft
Nadrág . . . 2.50.

Rothberger Jakab
Krisztó-ter 2. 1-ső emelet.

Használt
férfi ruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót. IV. Kristóf-ter 2. Kívánatra a vevő a helyszínén megjelenik.

Szenzációs újdonság!
Most jelent meg újabb Dosztojevskij M. Feodor (az oroszok Shakespeareja)

Raszkolnyikov
cími világhírű regénye.

Szabó Endre, a jeles orosz illusztrátor fordításban 2 veszes kötetben megjelent. Ára 4 kor. Donztojevskij Raszkolnyikov című szen